

**UPRAVA ZA IZVRŠEVANJE
KAZENSKIH SANKCIJ**

LETNO POROČILO 2006

Ljubljana, april 2007

PREDGOVOR

Na osnovi poročil zavodov za prestajanje kazni zapora in prevzgojnega doma je nastalo dvanajsto zaporedno poročilo Uprave RS za izvrševanje kazni. Poročilo prikazuje številne podatke in informacije o našem zaporskem sistemu v letu 2006 ter izkazuje tako uspehe kot tudi težave, s katerimi se srečujemo pri delu z zaprtimi osebami.

Povprečno dnevno število zaprtih oseb se je v tem letu opazno povečalo (za 130 zaprtih oseb) predvsem proti koncu leta in še narašča, kar je zaskrbljujoče. Bistveno se je povečalo število obsojencev, kar spreminja strukturo zaprtih oseb. Ostale kategorije so na ravni predhodnega leta z rahlim povečanjem. V povprečju je bilo dnevno zaprtih 63 oseb na 100.000 prebivalcev, kar Slovenijo še vedno uvršča med države z najmanj zaprtimi.

Program dela smo v letu 2006 skoraj v celoti uresničili. Nerealizirana je ostala vključitev zdravstvenega varstva zaprtih oseb v javno zdravstveno mrežo. Žal smo zaradi povečanja števila zaprtih oseb in tudi pospešenega dela sodišč, konec leta zašli v hudo kadrovsko stisko, ki se je še posebno odrazila v zavodu Ljubljana. Rešili smo jo z začasno ukinitvijo oddelka v Radovljici in prerazporeditvijo zaposlenih v matični zavod, s tem pa smo žal zmanjšali razpoložljive namestitvene zmožnosti. Na problem neustreznih, in predvsem na pomanjkanje prostorov nas je opozorila tudi delegacija Evropskega odbora za preprečevanje mučenja in nehumanega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja (CPT), ki nas je obiskala februarja.

Preobremenjenost zaposlenih se žal ni zmanjšala, saj je več nadur kot v preteklem obdobju. Razlogi so v izrazitem povečanju spremstev (za kar 16 %) in povečanem varovanju v bolnišnicah (z 16.049 ur na 26.990 ur).

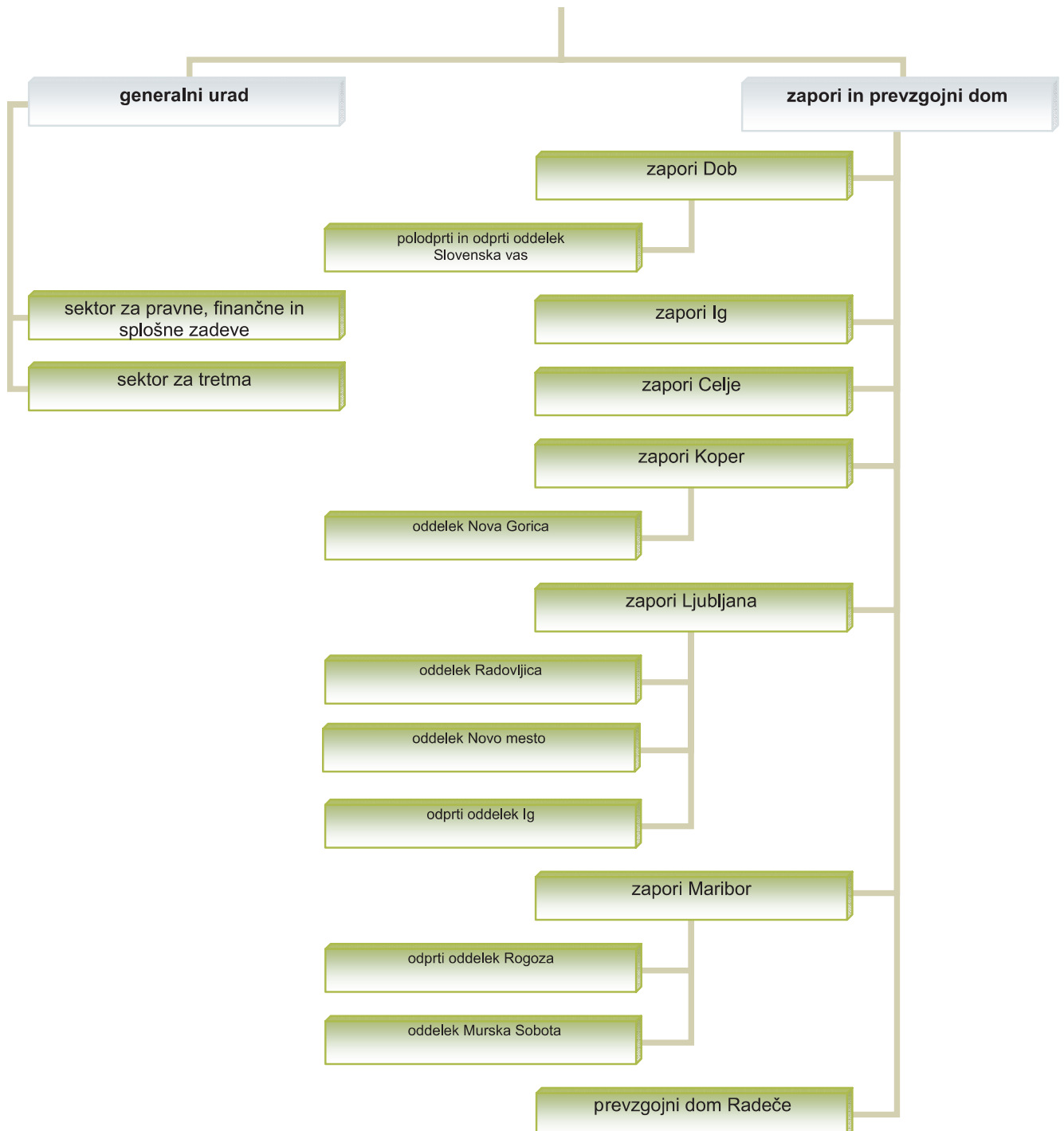
Zaprte osebe smo obravnavali enotno, strokovno in zakonito. Izvajali smo programe za tiste s težavami zaradi uživanja drog, alkohola in za storilce kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost. Zagotavljali smo duhovno oskrbo in skrbeli za dobro vzdušje in medsebojne odnose. Žal opažamo porast nekaterih kazalcev, ki opozarjajo na stiske zaprtih oseb, kot so konflikti, poškodbe, samopoškodbe in predvsem gladovne stavke. Stiske zaprtih so odraz prostorske stiske in s tem slabših razmer za bivanje, ki pa se s porastom števila zaprtih še poslabšujejo. Posebej kritičen je zavod Ljubljana.

Kot predstojnik sem naloge prevzel s septembrom 2006, tako da si tako uspehe, kot neuspehe deliva s predhodnikom gospodom Dušanom Valentinčičem, ki mi je korektno predal delo, za kar sem mu hvaležen.

Ne glede na vse težave pa smo sledili svoji viziji in izpolnjevali poslanstvo Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij. Zaposleni so izkazali veliko mero potrpežljivosti in požrtvovalnosti, za kar se jim zahvaljujem in jim na tem mestu izrekam pohvalo in jim hkrati iskreno čestitam ob 9. aprilu - dnevu URSIKS, dnevu vseh zaposlenih.

Tomaž SMOLE
generalni direktor

ORGANIZACIJSKA SHEMA UPRAVE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA IZVRŠEVANJE KAZENSKIH SANKCIJ

ZAVODI ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA DOB (za moške)

Kategorija zaprtih oseb: obsojenci (moški)

Prostorska zmogljivost: 233 oseb

ZPKZ Dob, POLODPRTI IN ODPRTI ODDELEK SLOVENSKA VAS

Kategorija zaprtih oseb: obsojenci

Prostorska zmogljivost: polodprti oddelek 40 in odprti oddelek 23 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA IG (za ženske)

Kategorije zaprtih oseb: obsojenke, pripornice in ženske, kaznovane z zaporom v postopku o prekršku, ter mladoletnice, obsojene na mladoletniški zapor

Prostorska zmogljivost: 79 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE MLADOLETNIŠKEGA ZAPORA IN KAZNI ZAPORA CELJE

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci/ke, priporniki/ce, osebe, kaznovane z zaporom v postopku o prekršku in mladoletniki, obsojeni na mladoletniški zapor

Prostorska zmogljivost: 96 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA KOPER

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci/ke, priporniki/ce in osebe, kaznovane z zaporom v postopku o prekršku

Prostorska zmogljivost: 110 oseb

ZPKZ Koper, ODDELEK NOVA GORICA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki in osebe, kaznovane z zaporom v postopku o prekršku

Prostorska zmogljivost: 32 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA LJUBLJANA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki, osebe, kaznovane z zaporem v postopku o prekršku

Prostorska zmogljivost: 128 oseb

ZPKZ Ljubljana, ODDELEK RADOVLJICA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki in osebe, kaznovane z zaporem v postopku o prekršku

Prostorska zmogljivost: 22 oseb

ZPKZ Ljubljana, ODDELEK NOVO MESTO

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki/ce in osebe, kaznovane z zaporem v postopku o prekršku

Prostorska zmogljivost: 35 oseb

ZPKZ Ljubljana, ODPRTI ODDELEK IG

Kategorija zaprtih oseb: obsojenci

Prostorska zmogljivost: 27 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA MARIBOR

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci/ke, priporniki/ce in osebe, kaznovane z zaporem v postopku o prekršku

Prostorska zmogljivost: 146 oseb

ZPKZ Maribor, ODPRTI ODDELEK ROGOZA

Kategorija zaprtih oseb: obsojenci

Prostorska zmogljivost: 36 oseb

ZPKZ Maribor, ODDELEK MURSKA SOBOTA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki/ce in osebe, kaznovane z zaporom v postopku o prekršku

Prostorska zmogljivost: 41 oseb

PREVZGOJNI DOM RADEČE

Kategorije zaprtih oseb: mladoletniki/ce, ki jim je bil izrečen vzgojni ukrep oddaje v prevzgojni dom

Prostorska zmogljivost: 68 oseb

1. PRIKAZ POMEMBNEJŠIH DEJAVNOSTI UPRAVE V LETU 2006

V Upravi Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij (v nadaljnjem besedilu: uprava) smo tudi v letu 2006 izvajali naloge v skladu z zakonskimi opredelitvami in strokovnimi zahtevami. Pri tem smo največ pozornosti namenili doslednemu izvajanju predpisov s področja izvrševanja kazenskih sankcij, varovanju pravic zaprtih oseb in zaposlenih ter skrbi za enotno, strokovno in zakonito obravnavanje zaprtih oseb.

Na zakonodajnem področju smo pripravili predlog sprememb in dopolnitev zakona o izvrševanju kazenskih sankcij (v nadaljnjem besedilu: zakon), ki ga je Državni zbor Republike Slovenije sprejel. Ta novela zakona med drugim bolj ustrezno ureja zdravstveno varstvo obsojencev in mladoletnikov ter delovni čas paznikov. Pripravili smo tudi predlog za spremembo in dopolnitev pravilnika o izvrševanju pripora, pravilnika o nošenju, hrambi in vzdrževanju orožja, o vrstah in nošenju uniform paznikov in pravilnika o uporabi, označitvi in opremi vozil ter navodilo o spremembah in dopolnitvah navodila o razporejanju in pošiljanju obsojencev na prestajanje kazni zapora v zavode za prestajanje kazni zapora. Dva od navedenih podzakonskih aktov sta že začela veljati.

Posebno skrbno smo spremljali gibanje števila zaprtih oseb, ki je odražalo prenapolnjenost zavodov. Prizadevali smo si zmanjševati posledice prenapolnjenosti, in sicer z prerazporeditvijo zaprtih oseb iz bolj zasedenih v manj zasedene sobe, oddelke in zavode ter z izboljšanjem prostorskih razmer. Povprečno število zaprtih oseb se je v primerjavi z letom poprej povečalo za 130. Med skupno 1.267 povprečno zaprtimi osebami je bilo 890 obsojencev, 341 pripornikov, 11 oseb v uklonilnem zaporu in 25 mladoletnikov v prevzgojnem domu. V primerjavi z letom 2005 se je v tem letu povprečno število obsojencev povečalo za 13,9 %, pripornikov za 5,2 %, oseb v uklonilnem zaporu pa za 2 %. Število na novo sprejetih oseb se je povečalo za 17,7 %. V zavodih je bilo v povprečju za 13,6 % več zaprtih oseb kot je na razpolago prostorskih zmogljivosti glede na predpisane standarde. Najbolj so bili prezasedeni največji zavodi (Ljubljana, Dob in Maribor), težave pa so se pojavljale tudi v nekaterih oddelkih (Novo mesto, Radovljica), najmanj pa sta bila zasedena zavod za ženske lg in prevzgojni dom.

Kljub pomanjkanju bivalnih zmogljivosti v zavodih smo v sodelovanju z ministrstvom za pravosodje konec leta 2006 sprejeli odločitev o začasni ukinitvi in preselitvi oddelka Radovljica (oddelek zavoda Ljubljana), predvsem zaradi kritičnega pomanjkanja kadrov v pazniški službi v zavodu Ljubljana. Ta zavod zaradi preobremenitve pazniškega osebja namreč ni bil več v stanju izvajati temeljne naloge zavarovanja zavoda, ohranjanja varnosti ter reda in discipline, še posebej pa izvajati spremstva zaprtih oseb, ki se številčno nenehno povečujejo. Na tako stanje so generalni urad opozarjali tudi zaposleni v zavodu Ljubljana. Zato je bilo realno možno kadrovsko okrepiti pazniško službo v tem zavodu le s prerazporeditvijo vsega kadra iz oddelka Radovljica, saj Vlada Republike Slovenije ni dovolila povečanja števila delovnih mest v pazniški službi v zavodu Ljubljana. Za začasno ukinitve navedenega oddelka se je generalni urad odločil v pričakovanju, da bo Vlada Republike Slovenije v doglednem času dovolila zaposliti manjkajoči kader v pazniški službi in bo zagotovljena možnost ponovnega odprtja oddelka v Radovljici, še posebej v primeru, če izgradnja novega zavoda Ljubljana ne bo potekala po predvidenem načrtu. Objekt zavoda v Radovljici, ki je le delno v lasti Uprave Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij, je trenutno prazen, vendar je poskrbljeno za najnujnejše vzdrževanje instalacijskih in drugih naprav. Če se bo pokazala potreba, pa bomo objekt oddali v uporabo pravosodnim organom v Radovljici oziroma Kranju.

Veliko pozornosti smo namenili učinkovitejši organizaciji dela in poslovanja. Te aktivnosti so nemoteno potekale tudi po zamenjavi generalnega direktorja, pri čemer je bila izvedena primopredaja poslov. Generalna direktorja (prejšnji in sedanji) sta sklicala več kolegijev z direktorji zavodov, na nekaterih so sodelovali tudi vodje dislociranih oddelkov. Na dveh kolegijih sta bili obravnavani raziskavi dr. Damjane Žist »Nasilje v zaporih« in Inštituta za civilizacijo in kulturo »Družbeno vzdušje v zavodih za prestajanje kazni zapora in prevzgojnem domu«. Po prihodu novega generalnega direktorja smo sodelovanje med generalnim uradom ter zavodi in dislociranimi oddelki intenzivirali, saj je generalni direktor najprej obiskal vse zavode, prevzgojni dom in dislocirane oddelke, pri čemer se je podrobno seznanil z njihovim delom in težavami. Sodelovanje z zavodi, ki je bilo vzpostavljeno tudi v elektronski obliki in nadgrajeno z rednim medsebojnim obveščanjem, se nadaljuje in nadgrajuje.

Na strokovnem področju smo skrbeli za izvajanje že uveljavljenih metod dela, posebno pozornost pa smo namenili obravnavi odvisnih od drog in alkohola, obravnavi storilcev spolnih deliktov, izobraževanju, pripravi na odpust in zdravstvenemu varstvu zaprtih oseb.

Sodelovali smo pri organizaciji in izvedbi 9. mednarodne konference o drogah in preprečevanju infekcijskih bolezni v zaporih. Sestajali so se strokovni aktivni (vodje vzgojnih služb trikrat, psihologi dvakrat, socialni delavci, pedagogi in terapevti za obravnavo odvisnosti enkrat). Strokovni delavci oddelka za vzgojo pri generalnem uradu so izvedli 14 sestankov s strokovnimi skupinami v zavodih. Organiziran je bil strokovni posvet o vlogi vzgojne službe v zavodih.

Na področju varnosti smo posebno skrb namenili preprečevanju pobegov in vnašanja nedovoljenih drog v zavode. Tokrat prvič v zgodovini nismo imeli nobenega klasičnega pobega iz zaprtega dela zavoda. Primerjava z letom 2005 kaže, da je bilo več uporabe prisilnih sredstev, vendar gre povečanje predvsem na račun ukrepanj v primerih konfliktov med zaprtimi osebami. Zmanjšalo se je tudi število nevrnitev iz prostih izhodov, povečalo pa število pobegov med spremstvom ali varovanjem zunaj zavodov. Razlog za to je v pomanjkanju kadrov, saj morajo zavodi že skoraj redno kršiti varnostne standarde glede števila paznikov. Tako velikokrat spremstvo opravlja en sam paznik, kar je v nasprotju z vsemi strokovnimi zahtevami. Hkrati je zaradi premajhnega števila paznikov oslabiljeno notranje varovanje, kar poslabša varnostne razmere v zavodih in osebno varnost paznikov.

Izvedli smo usposabljanje za 31 novih paznikov. Učbenike iz prejšnjih let za usposabljanje smo dopolnjevali še z novimi programi. Generalni urad je organiziral tudi številna druga usposabljanja, v katera je bila vključena več kot polovica zaposlenih. Skupaj se je vseh usposabljanj udeležilo 582 paznikov, 261 strokovnih delavcev, šest inštruktorjev in 23 kuharjev. Ostale oblike izobraževanj in usposabljanj so potekale v organizaciji posameznih zavodov. Za paznike, ki zadnjih pet let niso bili preverjeni v poznavanju predpisov, smo na osnovi 233. člena zakona izvedli preizkus strokovnega znanja in psihofizičnih sposobnosti. Na podlagi »Programa sodelovanja s Hrvaško na področju izobraževanja« se je izobraževanj v Sloveniji udeležilo dvanajst delavcev hrvaške zaporske uprave, medtem ko se je usposabljanj na Hrvaškem udeležilo osem naših delavcev.

Na področju prostorskih izboljšav smo v zavodu Celje obnovili električne in vodovodne instalacije, delno pa tudi odtok v kuhinji. Sanirali smo tudi zidno ograjo in zamenjali vhodna vrata z dvorišča. Nekaj manjših prostorskih izboljšav smo izvedli tudi na drugih lokacijah. V oddelku Novo mesto smo zamenjali okna v oddelku pripora, nujna investicijska vzdrževanja pa smo opravili tudi na podpornem zidu pod zgradbo prevzgojnega doma Radeče.

V pritožbenih postopkih smo obravnavali 92 pritožb zaprtih oseb in na vse odgovorili. Med njimi so bile štiri utemeljene, devet pa le delno utemeljenih, kar je manj kot v letu poprej. Varuhu človekovih pravic smo poslali 47 poročil o pobudah zaprtih oseb za začetek postopka za varstvo človekovih pravic. V upravnih postopkih smo o zahtevah obsojencev izdali 6.061 odločb oziroma sklepov.

Na finančnem področju smo uspeli zagotoviti povečanje posameznih postavk finančnega načrta med letom (plače, materialni stroški). Pripravili smo predlog spremembe proračuna za leto 2007 in predlog proračuna za leto 2008 ter pripadajoča načrta nabav in gradenj ter informatizacije. Spremljali smo poslovanje javnih gospodarskih zavodov ter skrbeli za redno predložitev vseh dokumentov JGZ, o katerih odloča oziroma na katere daje soglasje ustanovitelj.

Na mednarodnem področju smo sodelovali z zaporskimi upravami drugih držav, raziskovalnimi inštituti, mednarodnimi organizacijami in s posameznimi strokovnjaki iz tujine. Sodelovali smo na mednarodnih strokovnih konferencah in seminarjih. Organizirali smo študijske obiske za predstavnike drugih držav in se tudi sami udeležili nekaj študijskih poti. V oktobru 2006 smo v sodelovanju z nevladno organizacijo Cranstoun Drug Services iz Anglije in Evropsko mrežo za preprečevanje infekcij in drog v zaporih bili soorganizatorji 9. evropske konference o drogah v zaporih, ki je potekala v Ljubljani. Za udeležence konference smo organizirali tudi študijske obiske v naših zavodih. V februarju nas je obiskal Odbor Sveta Evrope za preprečevanje mučenja in nehumanega ali ponižujočega ravnanja in kaznovanja (CPT). Izdelali smo poročilo o delu za leto 2005 in ga predstavili na novinarski konferenci. Aprila smo organizirali praznovanje obletnice dneva uprave, na kateri je minister za pravosodje podelil priznanja najzaslužnejšim delavcem. Izdelali smo poročilo o ugotovitvah ob nadzoru CPT v nekaterih zavodih za prestajanje kazni zapora. Pripravili smo poročilo na enajsto redno letno poročilo Varuha človekovih pravic ter poročilo o realizaciji priporočil DZ RS, sprejetih pri obravnavi desetega rednega poročila varuha.

2. STATISTIČNI PODATKI

2. 1. PODATKI O GIBANJU SKUPNEGA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB V LETU 2006

Na začetku statističnega dela poročila prikazujemo osnovne številčne podatke o vseh zaprtih osebah v letu 2006. Povprečno število (1.267,9) pomeni dnevno povprečje števila zaprtih oseb v letu 2006. V primerjavi z letom 2005 je bilo dnevno poprečno število zaprtih oseb v zavodih višje kar za 130,6 ali 11,5 %.

Tabela 1: Gibanje števila zaprtih oseb po zavodih v letu 2006

Zavod	1. 1. 2006	sprejeti	priliv	skupaj	odpuščeni	odliv	31. 12. 2006	povprečno število
Dob	303	172	21	496	59	78	359	344,45
Slov. vas	49	0	40	89	31	10	48	44,02
Ig	41	108	3	152	101	7	44	42,56
Celje	91	239	29	359	194	79	86	97,69
Koper	110	262	46	418	254	56	108	120,34
N. Gorica	23	75	45	143	105	9	29	22,44
Ljubljana	222	688	54	964	598	112	254	244,30
N. mesto	28	266	18	312	203	69	40	36,95
Radovljica	24	88	22	134	95	39	0	28,99
OO Ig	20	0	35	55	34	3	18	15,72
Maribor	159	504	53	716	470	73	173	174,53
M. Sobota	24	148	20	192	145	9	38	33,83
OO Rogoza	36	34	41	111	73	4	34	36,28
PD Radeče	28	12	2	42	13	3	26	25,80
SKUPAJ	1.158	2.596	429	4.183	2.375	551	1.257	1.267,90

Tabela 1 prikazuje podatke o skupnem številu vseh kategorij zaprtih oseb po posameznih zavodih. Iz stolpcev »priliv« in »odliv« lahko razberemo, kakšna je bila fluktuacija zaprtih oseb med zavodi (preместitve, prekinitve, ipd.). V stolpcu »sprejeti« so prikazane vse, v letu na novo, sprejete zaprte osebe.

Stolpec »skupaj« nam pove, koliko zaprtih oseb so v posameznem zavodu v letu 2006 dejansko obravnavali.

Podatki kažejo, da je bilo število zaprtih oseb največje v zavodih Ljubljana in Maribor, kjer je bil tudi največji priliv (preместitve, ipd.). Velik priliv je bil tudi v odprtih oddelkih (Slovenska Vas, Rogoza, OO Ig), kamor so obsojenci razporejeni predvsem na podlagi preместitve iz drugih zavodov in oddelkov.

V primerjavi s prejšnjim letom je bilo na dan 1. 1. 2006 zaprtih 73 oseb več, na dan 31. 12. 2006 pa kar 98 več (8,5 %).

Povprečno število zaprtih oseb se je v primerjavi z letom 2005 precej povečalo, in sicer za 130,6 ali 11,5 %. Povprečno stanje se je najbolj povečalo v zavodih Dob (za 49,64), Maribor (32,15), Koper (za 22,98), Ljubljana (za 17,62) in Celje (za 9,42).

Grafikon 1: Povprečno število zaprtih oseb po zavodih v letu 2006

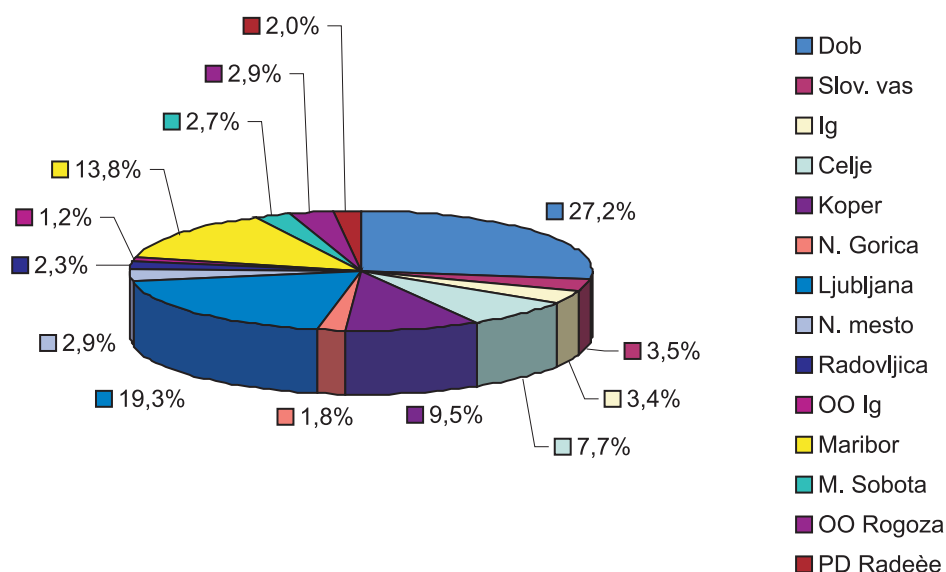

Tabela 2: Gibanje skupnega števila zaprtih oseb po kategorijah v letu 2006

Zaprte osebe	1. 1. 2006	na novo sprejeti	skupaj	priliv	odpuščeni	odliv	31. 12. 2006	povprečno število
obsojenci	792	1.052	1.844	315	983	311	865	882,26
UK	2	391	393	15	349	35	24	11,16
priporniki	326	955	1.281	97	942	98	338	340,96
pridržani ¹	0	182	182	0	78	104	0	0
ml. obsojenci	10	4	14	0	10	0	4	7,72
ml. v PD	28	12	40	2	13	3	26	25,8
SKUPAJ	1.158	2.596	3.754	429	2.375	551	1.257	1.267,9

Tabela 2 prikazuje gibanje števila zaprtih oseb v letu 2006 po kategorijah. Stolpec »skupaj« prikazuje število vseh zaprtih oseb v letu 2006 (na dan 1. 1. in na novo sprejeti skupaj), stolpec »priliv« pa tiste osebe, ki so že bile sprejete na prestajanje kazni in so v zavode prišle bodisi iz drugih zavodov (premostitev), se vrnilo z bega ali po prekinitvi kazni. Razdelek »odliv« prikazuje vse, ki so iz zavoda odšli, ne da bi bili dejansko odpuščeni (premostitev, prekinitve, beg itn.).

Skupno število zaprtih oseb se je v letu 2006 v primerjavi z letom 2005 povečalo za 14 % ali 463 oseb. V primerjavi z letom poprej se je najbolj povečalo število upravno kaznovanih (prekrškarjev oz. ukлонilno zaprtih), in sicer za 205 ali 109 %. Precej sta se povečali tudi števili priprtih (za 127 ali 11 %) in obsojencev (za 141 ali 8,3 %). Število mladoletnikov v prevzgojnem domu se je povečalo za 2 ali 5,3 %, število mladoletnih obsojencev pa je ostalo nespremenjeno.

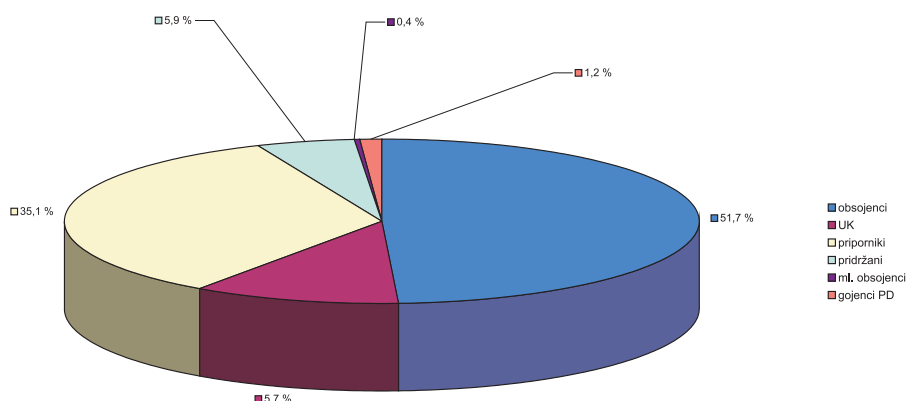
V primerjavi z letom poprej se je povečalo povprečno število obsojencev (za 109,3), pripornikov (za 17,3) in upravno kaznovanih (za 5,7).

V letu 2006 je bilo v zavode na novo sprejetih skupaj 2.597 oseb, med njimi največ obsojencev in pripornikov. V primerjavi z letom 2005 se je število na novo sprejetih povečalo za 390 oseb.

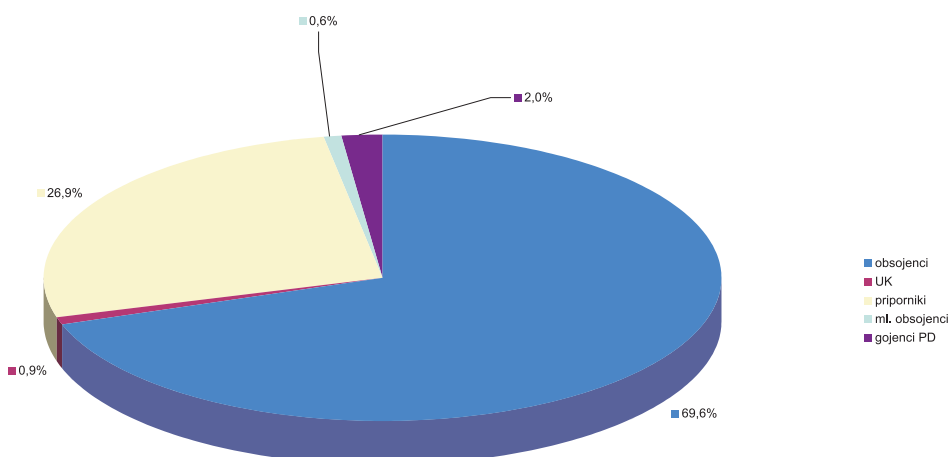
Tabela 3: Obsojenci in storilci prekrškov, ki so v letu 2006 opravljali delo v splošno korist

delo v splošno korist	obsojenci		storilci prekrškov		skupaj
	moški	ženske	moški	ženske	
na dan 1.1. opravljajo	0	0	0	0	0
nastopili	8	0	105	23	136
niso nastopili	0	0	40	10	50
SKUPAJ IZREČENIH	8	0	145	33	186
uspešno opravili	8	0	71	18	97
delno opravili	0	0	9	2	11
nič opravili	0	0	4	0	4
SKUPAJ IZVRŠENIH	8	0	78	19	101
na dan 31.12. opravljajo	0	0	18	4	22

Grafikon 2: Skupno število zaprtih oseb po kategorijah v letu 2006

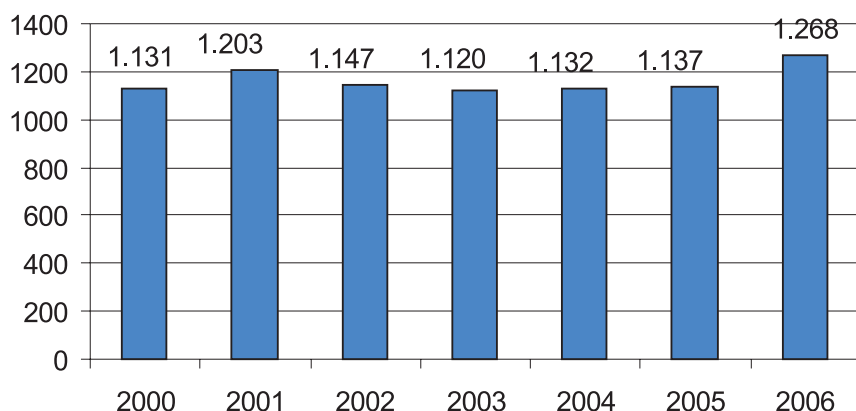

Grafikon 3: Povprečno število posameznih kategorij zaprtih oseb v letu 2006

2. 2. PRIMERJAVA GIBANJA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB V LETU 2006 S PRETEKLIMI LETI

Grafikon 4: Povprečno število zaprtih oseb v letih 1997–2006

Grafikon 5: Povprečno število zaprtih oseb po kategorijah v letih 1997–2006

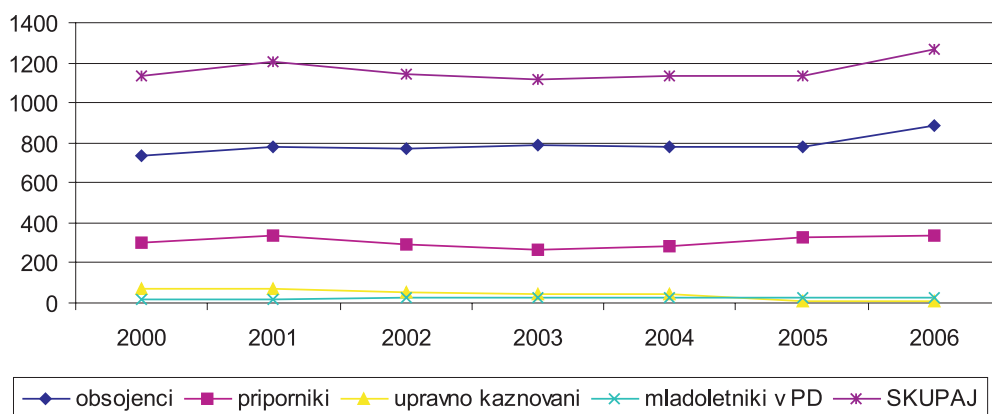

Tabela 4: Struktura na novo sprejetih zaprtih oseb po kategorijah v letih 1996–2006¹

Leto	skupaj		obsojenci		priporniki		upravno kaznovani	
	štev.	indeks	štev.	indeks	štev.	indeks	štev.	indeks
1996	3.118	100	510	100	786	100	1.822	100
1997	3.173	102	578	113	810	103	1.785	98
1998	4.343	139	694	136	943	120	2.706	148
1999	5.447	175	855	168	888	113	3.704	203
2000	5.719	183	980	192	1.034	131	3.705	203
2001	5.141	165	1.023	201	990	126	3.128	172
2002	4.019	129	996	195	918	117	2.105	115
2003	3.525	113	973	191	873	111	1.679	92

V desetih letih se je indeks na novo sprejetih obsojencev podvojil, za pripornike pa je narasel na 122. Število upravno kaznovanih se je s spremembo zakonodaje v letu 2005 močno zmanjšalo, v letu 2006 pa je število ukлонilno zaprtih oseb že začelo naraščati (za 144 % v primerjavi s predhodnim letom). Skupni indeks je zaradi zmanjšanja števila upravno kaznovanih nizek, če pa to kategorijo izvzamemo, je indeks za leto 2006 155.

¹ Pridržani in mladoletniki z izrečenim vzgojnim ukrepom niso vključeni, mladoletni obsojenci pa so prišteti k obsojencem.

2. 3. OBSOJENCI

V tem poglavju prikazujemo osnovne statistične podatke o obsojencih. V podpoglavju 2. 3. 1. so prikazani vsi obsojenci in obsojenke, vključno z mladoletnimi. V nadaljevanju pa prikazujemo številčne podatke le o polnoletnih obsojencih, saj so podatki o mladoletnih obsojencih prikazani ločeno, in sicer v poglavju 2. 4.

2. 3. 1. Podatki o gibanju števila vseh obsojencev

Tabela 5: Gibanje števila obsojencev po zavodih v letu 2006

Zavod	1. 1. 2006	sprejeti	skupaj	priliv	odpuščeni	odliv	31. 12. 2006	povprečno število
Dob	303	172	475	21	59	78	359	344,45
Slov. vas	49	0	49	40	31	10	48	44,02
Ig	29	59	88	2	54	4	32	33,88
Celje	46	31	77	17	42	10	42	50,30
Koper	56	101	157	32	97	31	61	70,23
N. Gorica	11	8	19	22	25	3	13	10,57
Ljubljana	100	240	340	42	193	78	111	109,06
N. mesto	10	75	85	12	75	6	16	14,57
Radovljica	12	51	63	13	55	21	0	16,44
OO Ig	20	0	20	35	34	3	18	15,72
Maribor	119	231	350	28	207	58	113	128,59
M. Sobota	11	54	65	10	48	5	22	15,87
OO Rogoza	36	34	70	41	73	4	34	36,28
SKUPAJ	802	1.056	1.858	315	993	311	869	889,98

Tabela 5 prikazuje številčno stanje vseh obsojencev in obsojenk (vključno z 14 mladoletnimi obsojenci v zavodih Celje in Ig) po zavodih. V letu 2006 je prestajalo zaporno kazen 1.858 obsojencev, kar je za 141 ali 8,2 % več kot v letu 2005.

Na dan 1. 1. 2006 je bilo v zavodih 71 (9,7 %) obsojencev več kot istega dne v letu 2005, na novo sprejetih obsojencev pa je bilo v primerjavi z letom 2005 za 70 (7,1 %) več.

Grafikon 6: Primerjava števila obsojencev po zavodih v letih 2005 in 2006

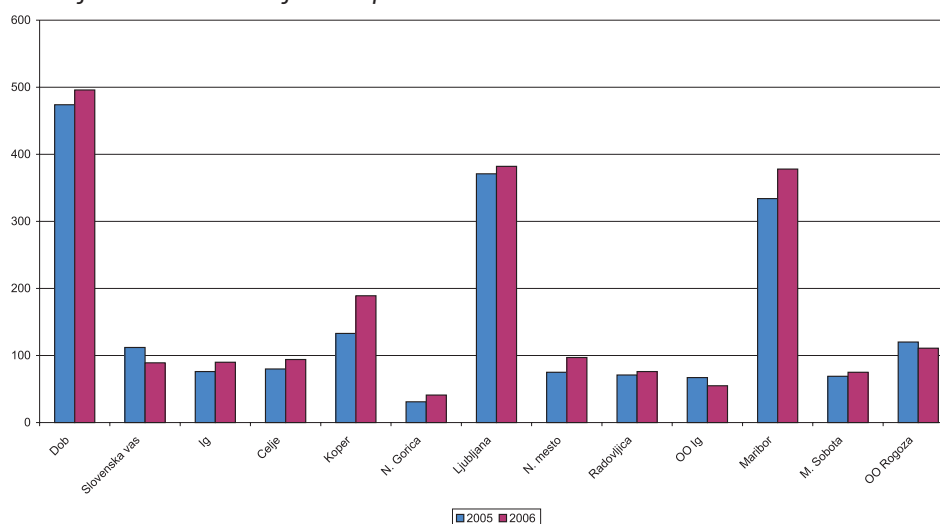

Tabela 6: Gibanje števila obsojencev in struktura po spolu in zavodih v letu 2006

Zavod	1. 1. 2006	sprejeti	skupaj	priliv	odpuščeni	odliv	31. 12. 2006	povprečno število
MOŠKI								
Dob	303	172	475	21	59	78	359	344,45
Slov. vas	49	0	49	40	31	10	48	44,02
Celje	46	31	77	17	42	10	42	50,30
Koper	55	100	155	32	95	31	61	70,02
N. Gorica	11	8	19	22	25	3	13	10,57
Ljubljana	100	240	340	42	193	78	111	109,06
N. mesto	10	75	85	12	75	6	16	14,57
Radovljica	12	51	63	13	55	21	0	16,44
OO Ig	20	0	20	35	34	3	18	15,72
Maribor	119	229	348	26	205	58	111	128,31
M. Sobota	11	54	65	10	48	5	22	15,87
Rogoza	36	34	70	41	73	4	34	36,28
Skupaj	772	994	1.766	311	935	307	835	855,61
ŽENSKE								
Ig	29	59	88	2	54	4	32	33,88
Koper	1	1	2	0	2	0	0	0,21
Maribor	0	2	2	2	2	0	2	0,28
Skupaj	30	62	92	4	58	4	34	34,37
SKUPAJ	802	1.056	1.858	315	993	311	869	889,98

Med obsojenimi, ki so v letu 2006 prestajali zaporno kazen, je bilo 92 žensk (5 %), kar je za dvanajst več kot v letu 2005.

2. 3. 2. Nastop kazni in priliv obsojencev²

Tabela 7: Struktura obsojencev po vrsti nastopa kazni in spolu v letu 2006

	skupno		moški	ženske	SKUPAJ
			990	62	1.052
na novo sprejeti	s prostosti	prišli sami	398	33	431
		privedeni	232	14	246
	iz pripora	326	14	340	
	iz hišnega pripora	1	0	1	
	iz ZPKZ ali PD	29	0	29	
	iz zavodov drugih držav	4	1	5	
premeščeni ali prerazporejeni v drug zavod			284	2	286
vrnjeni z bega in daljših nevrnitev			23	1	24
vrnjeni po poteku prekinitve kazni			2	1	3
drugo			2	0	2
SKUPAJ			1.301	66	1.367

V letu 2006 se je v primerjavi s predhodnim letom število na novo sprejetih polnoletnih obsojencev povečalo za 77 ali 7,9 %. Število premeščenih ali prerazporejenih se je povečalo za 36, vrnjenih z bega pa zmanjšalo za 16.

² Od tu naprej so v poglavju o obsojencih prikazani le polnoletni obsojenci. Mladoletnike prikazujemo ločeno v poglavju 2. 4.

Grafikon 7: Nastop kazni obsojencev v letih 1999–2006

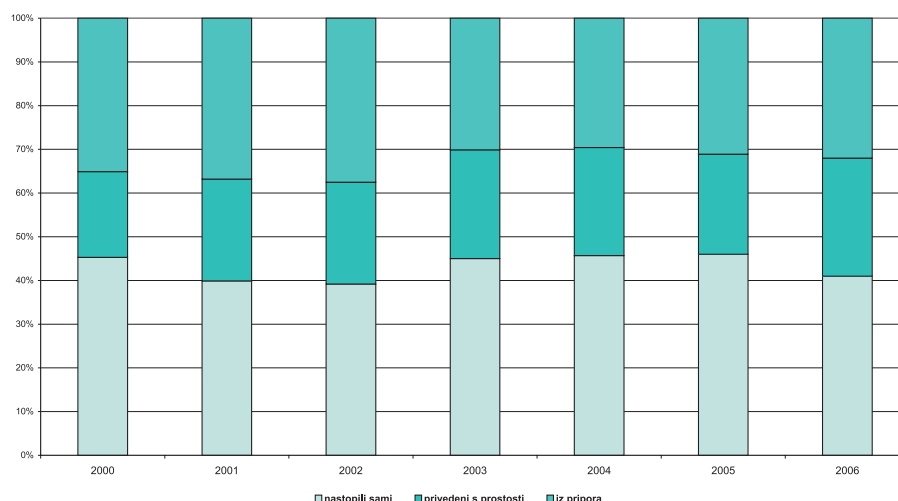

Tabela 8: Struktura obsojencev po vrsti nastopa kazni, predkaznovanosti in spolu v letu 2006

Nastop kazni		nastopili sami	privedeni s prostosti	privedeni iz pripora	drugo	SKUPAJ
MOŠKI	prvič kaznovani	234	86	193	5	518
	povratniki	164	146	133	29	472
	SKUPAJ	398	232	326	34	990
ŽENSKE	prvič kaznovane	20	10	11	1	42
	povratnice	13	4	3	0	20
	SKUPAJ	33	14	14	1	62
VSI	prvič kaznovani	254	96	204	6	560
	povratniki	177	150	136	29	492
SKUPAJ		431	246	340	35	1.052

41 % obsojencev in obsojenk je nastopilo kazen samih. Slaba polovica (45,3 %) prvič kaznovanih je prišla na prestajanje kazni zapora sama, med povratniki pa jih je samih nastopilo kazen 36 %. Med na novo sprejetimi v letu 2006 je bila dobra polovica (53,23 %) kaznovanih prvič, kar je enako kot v letu pred tem. Za 17,6 % se je v primerjavi z letom poprej povečalo število privedenih iz pripora.

2. 3. 3. Odpust obsojencev in odliv s prestajanja kazni

Tabela 9: Struktura obsojencev po vrsti odpusta in spolu v letu 2006

	skupaj	moški	ženske	SKUPAJ
		926	57	983
odpuščeni	kazen prestali v celoti	224	12	236
	pogojno	334	22	356
	predčasno	336	20	356
	pomiloščeni	4	1	5
	v druge države	0	0	0
	umrli	4	0	4
	drugo	24	2	26
	premeščeni ali prerazporejeni v drug zavod	284	2	286
prekinitev kazni	4	1	5	
beg in daljše nevrnitve	19	1	20	
SKUPAJ		1.233	61	1.294

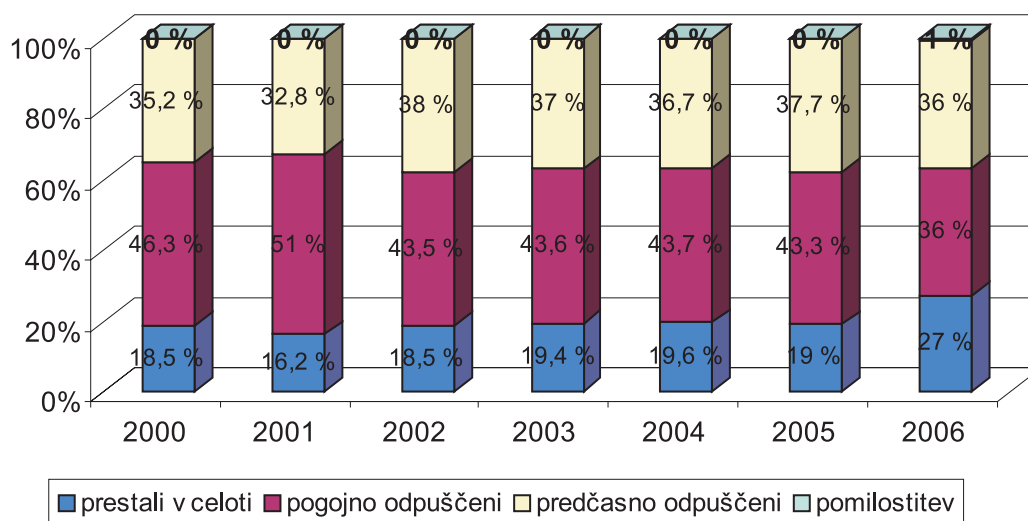
V letu 2006 je bilo odpuščenih 983 obsojencev, kar je za 86 oseb več kot v letu 2005. Med obsojenci, ki so v letu 2006 prestajali kazen, je bil delež odpuščenih 53,3 %.

Tabela 10: Struktura obsojencev po vrsti odpusta, predkaznovanosti in spolu v letu 2006

Vrsta odpusta		prestali v celoti	pogojni odpust	predčasni odpust	pomilostitev	drugo	SKUPAJ
M	prvič kaznovani	76	244	155	4	16	495
	povratniki	148	90	181	0	12	431
	SKUPAJ	224	334	336	4	28	926
Ž	prvič kaznovane	5	19	13	1	0	38
	povratnice	7	3	7	0	2	19
	SKUPAJ	12	22	20	1	2	57
VSI	prvič kaznovani	81	263	168	5	16	533
	povratniki	155	93	188	0	14	450
SKUPAJ		236	356	356	5	30	983

24 % vseh obsojencev in obsojenk je prestalo kazen v celoti. Delež teh se je v primerjavi z letom poprej povečal za 5,7 %. Med povratniki je bilo največ predčasno odpuščenih, med prvič kaznovanimi pa pogojno odpuščenih. Delež pogojno odpuščenih se je v primerjavi z letom 2005 zmanjšal za 5,5 %.

Grafikon 8: Struktura obsojencev po vrsti odpusta v letih 1999–2006

⁴ Upoštevano je kaznivo dejanje, zaradi katerega obsojenec ali obsojenka prestaja kazen. Če je kazen združena (več storjenih kaznivih dejanj), je upoštevano dejanje, ki ga je posameznik storil največkrat, če so kazniva dejanja različna, pa težje kaznivo dejanje.

2. 3. 4. Struktura obsojencev po vrsti storjenih kaznivih dejanj

Tabela 11: Kazniva dejanja obsojencev po posameznih poglavjih kazenskega zakonika v letu 2006³

Kazniva dejanja zoper...	1. 1. 2006		na novo sprejeti		skupaj v letu	delež v %
	število	delež v %	število	delež v %		
življenje in telo	126	15,9	79	7,5	205	11,1
človekove pravice in svoboščine	5	0,6	22	2,1	27	1,5
volilno pravico in volitve	0	0	0	0	0	0
čast in dobro ime	0	0	0	0	0	0
spolno nedotakljivost	86	10,9	55	5,2	141	7,6
človekovo zdravje	93	11,7	109	10,4	202	11,0
zakonsko zvezo, družino in ml.	7	0,9	9	0,9	16	0,9
delovno razmerje in soc. varnost	0	0	1	0,1	1	0,1
premoženje	336	42,4	549	52,2	885	48,0
gospodarstvo	28	3,5	45	4,3	73	4,0
pravni promet	3	0,4	17	1,6	20	1,1
ur. dolžnost in javna pooblastila	0	0	2	0,2	2	0,1
vojaško dolžnost	0	0	0	0	0	0,0
pravosodje	1	0,1	2	0,2	3	0,2
javni red in mir	70	8,8	103	9,8	173	9,4
splošno varnost	4	0,5	5	0,5	9	0,5
varnost javnega prometa	33	4,2	51	4,9	84	4,6
okolje, prostor, naravne dobrine	0	0	2	0,2	2	0,1
varnost RS in ustavno ureditev	0	0	0	0	0	0
obrambno moč države	0	0	0	0	0	0
človečnost in mednarodno pravo	0	0,0	1	0	1	0,1
SKUPAJ	792	100	1.052	100	1.844	100

Struktura kaznivih dejanj je v letu 2006 podobna strukturi v preteklih letih. Skoraj polovica je bilo premoženjskih deliktov, sledijo kazniva dejanja zoper življenje in telo, zoper človekovo zdravje ter zoper javni red in mir.

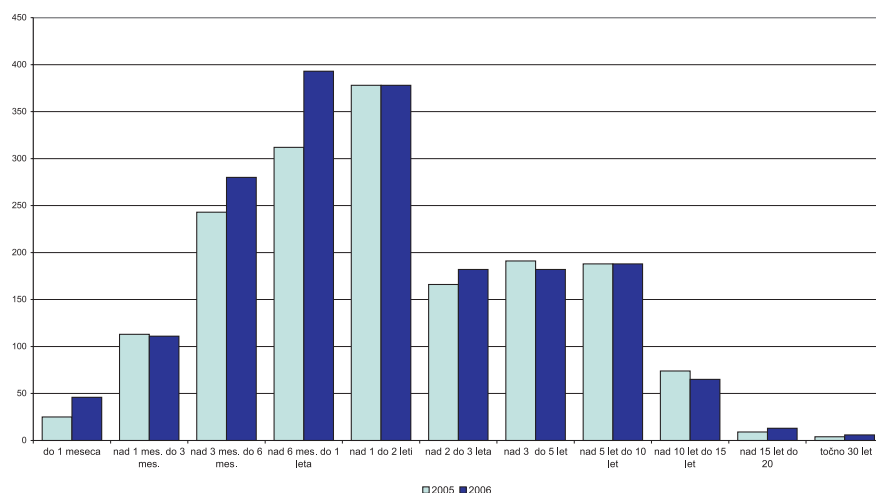
³ Upoštevano je kaznivo dejanje, zaradi katerega obsojenec ali obsojenka prestaja kazen. Če je kazen združena (več storjenih kaznivih dejanj), je upoštevano dejanje, ki ga je posameznik storil največkrat, če so kazniva dejanja različna, pa težje kaznivo dejanje.

2. 3. 5. Struktura obsojencev po dolžini kazni

Tabela 12: Struktura obsojencev po dolžini kazni in spolu v letu 2006

Dolžina kazni	na dan 1. 1. 2006			na novo sprejeti			skupaj	delež v %
	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj		
do 1 meseca	3	0	3	36	7	43	46	4,1
več kot 1 do 3 mes.	14	1	15	88	8	96	111	9,1
več kot 3 do 6 mes.	59	4	63	207	10	217	280	20,6
več kot 6 mes. do 1 leta	109	5	114	260	19	279	393	26,5
več kot 1 do 2 leti	161	6	167	203	8	211	378	20,1
več kot 2 do 3 leta	106	5	111	66	5	71	182	6,7
več kot 3 do 5 let	109	3	112	66	4	70	182	6,7
več kot 5 do 10 let	132	5	137	50	1	51	188	4,8
več kot 10 do 15 let	56	0	56	9	0	9	65	0,9
več kot 15 do 20 let	10	0	10	3	0	3	13	0,3
30 let	4	0	4	2	0	2	6	0,2
SKUPAJ	763	29	792	990	62	1.052	1.844	100

Grafikon 9: Primerjava obsojencev po dolžini kazni v letih 2005 in 2006

2. 3. 6. Struktura obsojencev po starosti

Tabela 13: Struktura obsojencev po starosti in spolu v letu 2006

Obsojenci	na dan 1. 1. 2006			na novo sprejeti			skupaj	delež v %
	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj		
starost								
več kot 18 do 23 let	37	1	38	96	2	98	136	7,4
več kot 23 do 27 let	138	4	142	196	6	202	344	18,6
več kot 27 do 39 let	328	8	336	417	25	442	778	42,2
več kot 39 do 49 let	157	6	163	193	11	204	367	20
več kot 49 do 59 let	76	8	84	70	11	81	165	8,9
več kot 59 do 69 let	25	2	27	17	6	23	50	2,7
več kot 69 let	2	0	2	1	1	2	4	0,2
SKUPAJ	763	29	792	990	62	1.052	1.844	100

2. 3. 7. Stranske kazni in varnostni ukrepi

Tabela 14: Struktura obsojencev s stranskimi kaznimi in varnostnimi ukrepi po spolu v letu 2006

Stanje na dan 1. 1. 2006 Izrečeni varnostni ukrepi in stranske kazni	obsojenci	obsojenke	SKUPAJ
38. čl. – denarna kazen	7	2	9
39. čl. – prepoved vožnje motornega vozila	9	0	9
40. čl. – izgon tujca iz države	48	2	50
64. čl. – obvezno psihiatrično zdravljenje	1	0	1
66. čl. – obvezno zdravljenje alkoholikov	17	0	17
66. čl. – obvezno zdravljenje narkomanov	25	1	26
67. čl. – prepoved opravljanja poklica	2	0	2
68. čl. – odvzem voznškega dovoljenja	5	0	5
69. čl. – odvzem predmetov	76	1	77
SKUPAJ	190	6	196
Na novo sprejeti v I. 2006 Izrečeni varnostni ukrepi in stranske kazni	obsojenci	obsojenke	SKUPAJ
38. čl. – denarna kazen	34	0	34
39. čl. – prepoved vožnje motornega vozila	20	2	22
40. čl. – izgon tujca iz države	67	4	71
64. čl. – obvezno psihiatrično zdravljenje	3	0	3
66. čl. – obvezno zdravljenje alkoholikov	20	0	20
66. čl. – obvezno zdravljenje narkomanov	27	2	29
67. čl. – prepoved opravljanja poklica	1	0	1
68. čl. – odvzem voznškega dovoljenja	8	1	9
69. čl. – odvzem predmetov	69	4	73
SKUPAJ	249	13	262
Skupaj v I. 2006 Izrečeni varnostni ukrepi in stranske kazni	obsojenci	obsojenke	SKUPAJ
38. čl. – denarna kazen	41	2	43
39. čl. – prepoved vožnje motornega vozila	29	2	31
40. čl. – izgon tujca iz države	115	6	121
64. čl. – obvezno psihiatrično zdravljenje	4	0	4
66. čl. – obvezno zdravljenje alkoholikov	37	0	37
66. čl. – obvezno zdravljenje narkomanov	52	3	55
67. čl. – prepoved opravljanja poklica	3	0	3
68. čl. – odvzem voznškega dovoljenja	13	1	14
69. čl. – odvzem predmetov	145	5	150
SKUPAJ	439	19	458

V letu 2006 je imelo 24,8 % obsojencev na prestajanju kazni izrečeno stransko kazen ali varnostni ukrep, kar je za 2,1 % več kot v letu 2005.

2. 3. 8. Prevzem izvršitve kazni zapora po mednarodnih pogodbah

Po mednarodnih pogodbah je bilo v Slovenijo premeščenih pet obsojencev. Štirje v zavod Dob (dva iz Hrvaške, eden iz Avstrije in eden iz ZDA) in ena obsojenka v zavod Ig (iz Makedonije).

Tuji državi v letu 2006 ni bil izročen nihče.

2. 4. OBSOJENCI, OBSOJENI NA MLADOLETNIŠKI ZAPOR, IN MLADOLETNIKI V PREVZGOJNEM DOMU

2. 4. 1. Podatki o gibanju števila mladoletnikov

Tabela 15: Gibanje števila mladoletnikov po zavodih v letu 2006

Zavod	1. 1. 2006	na novo sprejeti	skupaj	priliv	odpuščeni	odliv	31. 12. 2006	povprečno število
Celje	9	4	13	0	9	0	4	7,46
Ig	1	0	1	0	1	0	0	0,26
Radeče	28	12	40	2	13	3	26	25,80
Skupaj	38	16	54	2	23	3	30	33,52

V letu 2006 je bilo na prestajanju mladoletniškega zapora in vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom skupaj 54 mladoletnikov, med njimi dve mladoletnici (ena v zavodu Radeče in ena v zavodu Ig). Na zadnji dan v letu je bilo v zavodih skupaj 30 mladoletnikov.

Število mladoletnikov v prevzgojnem domu se je v primerjavi z letom 2005 povečalo za dva, na zadnji dan v letu pa sta bila dva manj kot v letu poprej. Povprečno število mladoletnikov v prevzgojnem domu se je v primerjavi z letom poprej zmanjšalo za 1,5.

Število mladoletnih obsojencev in obsojenk je v letu 2006 enako kot je bilo v letu 2005, povprečno število mladoletnih obsojencev in obsojenk pa se je zmanjšalo za 0,2.

2. 4. 2. Priliv mladoletnih oseb v mladoletniški zapor in prevzgojni dom

Tabela 16: Struktura mladoletnih oseb po vrsti priliva, spolu in zavodih v letu 2006

Priliv mladoletnikov			Celje	Ig	Radeče			SKUPAJ
			m	ž	m	ž	skupaj	
na novo sprejeti	skupaj		4	0	12	0	12	16
	s prostosti	prišli sami	2	0	0	0	0	2
		privedeni	0	0	5	0	5	5
	iz pripora		2	0	7	0	7	9
premeščeni iz drugih zavodov	iz Slovenije		0	0	0	0	0	0
	iz drugih držav		0	0	0	0	0	0
vrnjeni z bega			0	0	1	1	2	2
drugo			0	0	0	0	0	0
SKUPAJ			4	0	13	1	14	18

V letu 2006 je bilo v zavode na novo sprejetih 16 mladoletnikov, kar je za ena manj kot v letu poprej. Z bega sta se med letom vrnila dva mladoletnika (oba iz prevzgojnega doma).

2. 4. 3. Starostna struktura mladoletnikov

Tabela 17: Struktura mladoletnikov po starosti in zavodih v letu 2006

Starost	na dan 1. 1. 2006				na novo sprejeti				SKUPAJ
	Celje	Ig	Radeče	skupaj	Celje	Ig	Radeče	skupaj	
14 do 16 let	0	0	1	1	0	0	3	3	4
nad 16 do 18 let	1	0	3	4	1	0	5	6	10
nad 18 do 23 let	8	1	24	33	3	0	4	7	40
SKUPAJ	9	1	28	38	4	0	12	16	54

V letu 2006 je bilo tri četrtine mladoletnikov starih od 18 do 23 let. V zavodu Radeče so bili štirje mlajši od 16 let. Razmerja med starostnimi kategorijami so podobna kot v letu 2005.

2. 4. 4. Struktura mladoletnikov po vrsti kaznivih dejanj

Tabela 18: Kazniva dejanja mladoletnikov po posameznih poglavjih kazenskega zakonika v letu 2006

Kazniva dejanja zoper ...	1. 1. 2006	skupaj v letu
življenje in telo	4	7
človekove pravice in svoboščine	0	0
spolno nedotakljivost	1	2
človekovo zdravje	1	2
premoženje	29	39
gospodarstvo	0	0
javni red in mir	3	4
splošno varnost	0	0
SKUPAJ	38	54

72,2 % mladoletnikov je storilcev kaznivega dejanja zoper premoženje. Sprejeti so bili trije mladoletniki s kaznivim dejanjem zoper življenje in telo in deset takih, s kaznivim dejanjem zoper premoženje.

2. 4. 5. Struktura mladoletnih obsojencev po dolžini kazni

V letu 2006 je prestajalo kazen mladoletniškega zapora 14 mladoletnikov.

Na dan 1. 1. 2006 je bil v zavodu Celje en mladoletnik na prestajanju kazni desetih let. Vsi ostali so prestajali kazni v dolžini do pet let.

Tabela 19: Struktura mladoletnih obsojencev po dolžini kazni v letu 2006

Dolžina kazni	1. 1. 2006	na novo sprejeti	skupaj
do 1 leta	1	0	1
nad 1 do 2 let	3	4	7
nad 2 do 3 let	3	0	3
nad 3 do 4 let	1	0	1
nad 4 do 5 let	1	0	1
nad 5 do 6 let	0	0	0
nad 6 do 10 let	0	0	0
10 let	1	0	1
SKUPAJ	10	4	14

2. 4. 6. Odliv mladoletnih oseb iz mladoletniškega zapora in prevzgojnega doma

Tabela 20: Struktura mladoletnih oseb po vrsti odliva, spolu in zavodih v letu 2006

Odliv mladoletnikov		Celje	Ig	Radeče			skupaj
		m	ž	m	ž	skupaj	
odpuščeni	skupaj	9	1	12	1	13	23
	kazen/ukrep prestali v celoti	1	0	4	0	4	5
	pogojno	6	1	0	0	0	7
	predčasno	1	0	0	0	0	1
	nadomestni ukrep	0	0	4	1	5	5
	drugo	1	0	4	0	4	5
premeščeni	v drug zavod v Sloveniji	0	0	0	0	0	0
	v drugo državo	0	0	0	0	0	0
beg		0	0	3	0	3	3
umrli		0	0	0	0	0	0
drugo		0	0	0	0	0	0
SKUPAJ		9	1	15	1	27	37

V letu 2006 je bilo odpuščenih 23 mladoletnikov, deset s prestajanja kazni mladoletniškega zapora in 13 s prestajanja vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom. En mladoletni obsojenec je kazen preстал v celoti, eden je bil odpuščen predčasno, šest pa pogojno. Enemu je bila sodba razveljavljena.

Med mladoletniki, odpuščenimi iz prevzgojnega doma, sta dva nastopila prestajanje kazni zapora. Šest jih je prestalo vzgojni ukrep pred tremi leti, trije točno po treh letih. Dvema je bil izrečen ponovni vzgojni ukrep oddaje v prevzgojni dom.

2. 5. Upravno kaznovani (osebe, kaznovane v postopku o prekršku)

Tabela 21: Gibanje števila upravno kaznovanih po spolu in po zavodih v letu 2006

Zavod	1. 1. 2006	na novo sprejeti	skupaj	priliv	odpuščeni	odliv	31. 12. 2006	povprečno število
MOŠKI								
Celje	0	33	33	5	36	0	2	0,71
Koper	0	21	21	0	0	20	1	0,83
N. Gorica	0	28	28	10	37	0	1	1,06
Ljubljana	0	77	77	0	66	4	7	1,64
N. mesto	0	42	42	0	37	5	0	0,81
Radovljica	0	13	13	0	7	6	0	0,34
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	0	119	119	0	109	0	10	3,04
M. Sobota	2	48	50	0	47	0	3	2,67
SKUPAJ	2	381	383	15	339	35	24	11,10
ŽENSKE								
Ig	0	5	5	0	5	0	0	0,05
Celje	0	2	2	0	2	0	0	0,01
Koper	0	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	0	3	3	0	3	0	0	0
Skupaj	0	10	10	0	10	0	0	0,06
SKUPAJ	2	391	393	15	349	35	24	11,16

Med prekrškariji je bilo v letu 2006 še pet oseb, kaznovanih z zaporom še po starem zakonu o prekrških (trije v oddelku Murska Sobota in po eden v zavodih Ljubljana in Novo mesto), ostali pa so bili v uklonilnem zaporu.

V letu 2006 je bilo v slovenskih zavodih 393 upravno kaznovanih, med njimi deset žensk. Število uklonilno zaprtih se je v primerjavi z letom 2005 povečalo za 109 %.

Tabela 22: Upravno kaznovani glede vrsto sankcije

Vrsta sankcije	na dan 1. 1. 2006			na novo sprejeti			skupaj v letu
	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj	
denarna kazen spremenjena v zapor	0	0	0	0	0	0	0
zaporna kazen	2	0	2	3	0	3	5
uklonilni zapor	0	0	0	378	10	388	388
delo v splošno korist	0	0	0	145	33	178	178
SKUPAJ	2	0	2	521	74	569	571

V letu 2006 je bilo 178 oseb zaradi storjenega prekrška napotenih na delo v korist lokalne skupnosti, pet jih je prestajalo zaporno kazen po starem zakonu o prekršku, ostali pa so bili v uklonilnem zaporu. Med njimi jih je 70 % plačalo globo in prestalo manj kot mesec dni uklonilnega zapora.

Grafikon 10: Primerjava števila upravno kaznovanih v letih 2001–2006

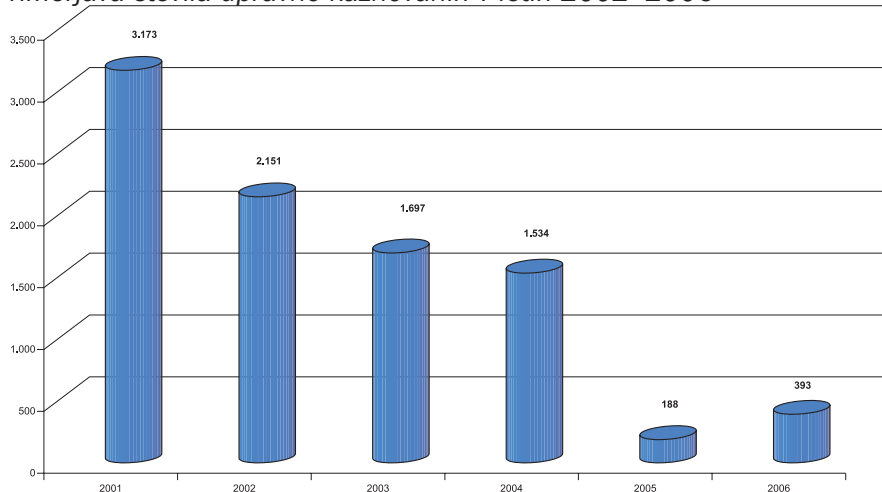

Tabela 23: Struktura upravnokaznovanih glede na nastop in odpust v letu 2006

Prekrškarji, uklonilni zapor				moški	ženske	skupaj
številčno stanje na začetku obdobja				2	0	2
CELOTEN PRILIV	NASTOP	s prostosti	prišli sami	92	2	94
			privedeni	289	8	297
		ostalo	0	0	0	
	skupaj na novo sprejeti			381	10	391
	DRUGA POVEČANJA	premistitev		15	0	15
ostalo		0	0	0		
skupaj druga povečanja			15	0	15	
SKUPAJ CELOTEN PRILIV				396	10	406
CELOTNO ZMANJŠANJE	ODPUST	prestali v celoti		104	0	104
		plačali globo		247	10	257
		umrli		0	0	0
		ostalo		8	0	8
	skupaj odpuščeni			359	10	369
	DRUGA ZMANJŠANJA	premistitev		15	0	15
		beg		0	0	0
ostalo		0	0	0		
skupaj druga zmanjšanja			15	0	15	
SKUPAJ CELOTNO ZMANJŠANJE				374	10	384
številčno stanje 31.12.2006				24	0	24

Med osebami, ki so nastopile uklonilni zapor je bila večina privedenih (76 %), med odpuščenimi jih je večina plačala globo, 28,2 % pa jih je prestalo uklonilni zapor v celoti (en mesec).

Grafikon 11: Primerjava deležev upravnokaznovanih po vrsti sankcije v letu 2006

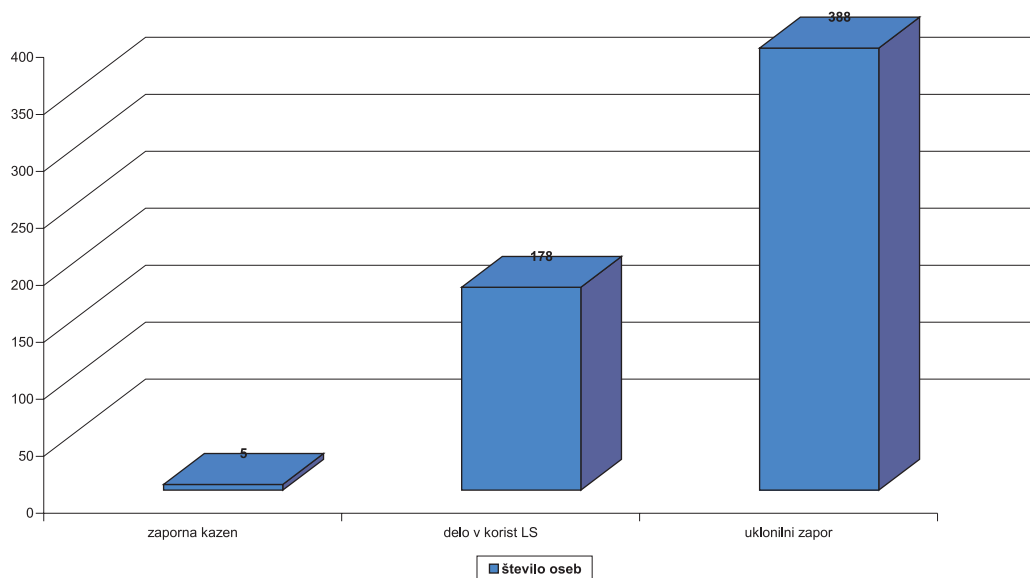

Tabela 24: Struktura upravno kaznovanih po starosti in spolu v letu 2006

Starost	na dan 1. 1. 2006			na novo sprejeti			skupaj
	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj	
več kot 18 do 23 let	0	0	0	80	2	82	82
več kot 23 do 27 let	0	0	0	60	3	63	63
več kot 27 do 39 let	1	0	1	117	1	118	119
več kot 39 do 49 let	1	0	1	70	3	73	74
več kot 49 do 59 let	0	0	0	42	1	43	43
več kot 59 do 69 let	0	0	0	11	0	11	11
več kot 69 let	0	0	0	1	0	1	1
SKUPAJ	2	0	2	381	10	391	393

2. 6. Priporniki

2. 6. 1. Gibanje in struktura priprtih oseb

V letu 2006 je bilo v zavodih 1.281 priprtih oseb, kar je za 127 pripornikov več kot v letu 2005. Povprečno število priprtih oseb se je v primerjavi s predhodnim letom povečalo za 17,28 osebe. Število priprtih žensk se je v primerjavi z letom prej povečalo za 37, povprečno število pa za 1,71.

Na dan 1. 1. 2006 je bilo v zavodih za 32 pripornikov več kot v letu poprej, na dan 31. 12. 2006 pa za 11 več.

Tabela 25: Gibanje števila vseh priprtih oseb po zavodih v letu 2006

Zavod	1. 1. 2006	na novo sprejeti	skupaj	priliv	odpuščeni	odliv	31. 12. 2006	povprečno število
Ig	12	43	55	1	41	3	12	8,63
Celje	45	70	115	7	74	6	42	46,67
Koper	54	138	192	14	155	5	46	49,28
N. Gorica	12	36	48	13	42	4	15	10,81
Ljubljana	122	358	480	12	332	24	136	133,6
N. mesto	18	128	146	6	90	38	24	21,57
Radovljica	12	23	35	9	32	12	0	12,21
Maribor	40	118	158	25	130	3	50	42,9
M. Sobota	11	41	52	10	46	3	13	15,29
SKUPAJ	326	955	1.281	97	942	98	338	340,96

V letu 2006 je bilo sprejetih 955 pripornikov, med njimi 89 žensk. Odpuščenih je bilo 942 pripornikov, med njimi 69 žensk.

Tabela 26: Struktura pridržanih oseb po zavodih v letu 2006

Zavod	pridržani	odpuščeni na prostost	odrejen pripor
Ig	1	1	0
Celje	103	40	63
Koper	2	2	0
N. Gorica	3	1	2
Ljubljana	13	7	6
N. mesto	21	1	20
Radovljica	1	1	0
Maribor	33	21	12
M. Sobota	5	4	1
SKUPAJ	182	78	104

V zavodih je bilo v letu 2006 182 oseb, ki so bile pridržane po sklepu preiskovalnega sodnika. Za 57,1 % pridržanih oseb je bil odrejen pripor, medtem ko so bili ostali izpuščeni na prostost.

Tabela 27: Priliv in odliv iz pripora v letu 2006

Priporniki		moški	ženske	skupaj	
stanje 1. 1. 2006		304	22	326	
PRILIV	sprejeti	888	67	955	
	vrnjeni z bega	2	1	3	
	premeščeni iz drugega zavoda	92	2	94	
SKUPAJ		982	70	1.052	
ODLIV	izpuščeni na prostost	486	48	534	
	premeščeni v hišni pripor	23	3	26	
	nastopili kazen	pred pravnomoč.	155	6	161
		po pravnomoč. v ZPKZ	170	8	178
		ukrep v prevzg. domu	5	2	7
		drugo	3	0	3
	premeščeni v drug zavod	92	2	94	
	beg	2	0	2	
	umrli	0	0	0	
	drugo	1	1	2	
SKUPAJ		968	72	1.040	
stanje 31. 12. 2006		318	20	338	

V letu 2006 je bilo iz zavoda v zavod premeščenih 94 pripornikov, dva sta pobegnila, dva sta umrla.

Na prostost je bilo izpuščenih 534 pripornikov, kazen zapora jih je nastopilo 339, sedem pa jih je bilo napotenih na prestajanje vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom. Hišni pripor je bil odrejen za 26 pripornikov. V primerjavi z letom poprej se je delež odpuščenih na prostost zmanjšal za 5,9 %.

2. 7. TUJCI MED ZAPRTIMI OSEBAMI

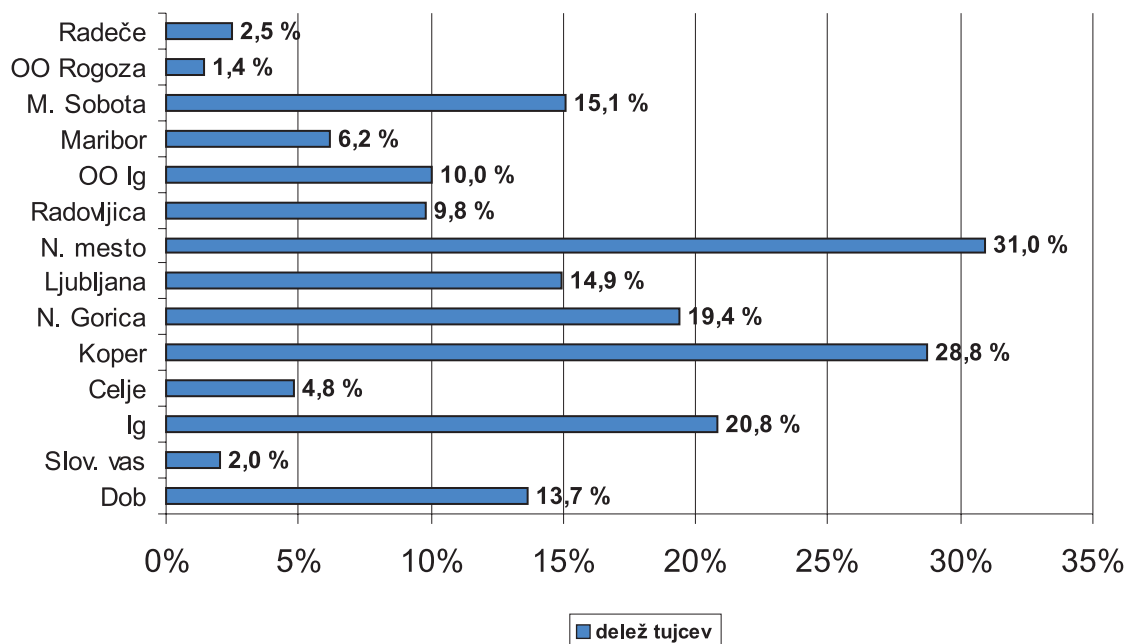
2. 7. 1. Število tujcev med zaprtimi osebami

Tabela 28: Število tujcev med zaprtimi osebami po zavodih v letu 2006

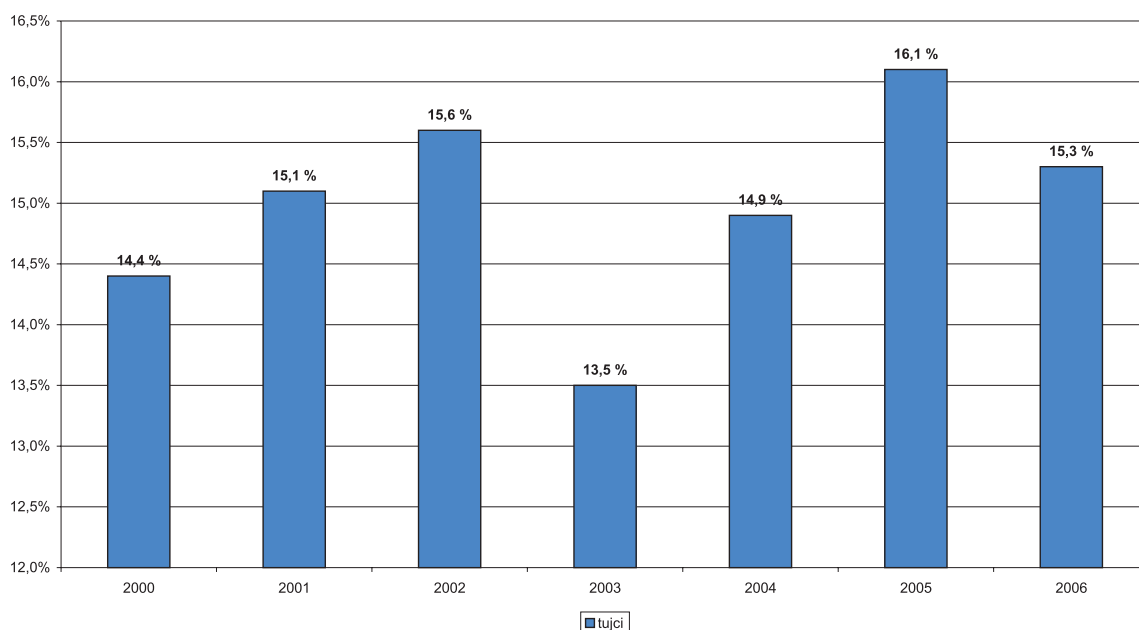
Zavod	obsojenci, mladoletniki	upravno kaznovani	priporniki	skupaj
Dob	65	0	0	65
Slov. vas	1	0	0	1
Ig	8	1	22	31
Celje	6	0	10	16
Koper	26	0	81	107
N. Gorica	2	0	17	19
Ljubljana	37	7	92	136
N. mesto	7	0	84	91
Radovljica	2	1	8	11
OO Ig	2	0	0	2
Maribor	13	0	28	41
M. Sobota	11	0	15	26
OO Rogoza	1	0	0	1
Radeče	1	0	0	1
SKUPAJ	182	9	357	548

V letu 2006 je bilo med zaprtimi osebami 548 tujcev, kar je 15,3 % vseh zaprtih oseb (glej Grafikon 12). Med njimi je bilo skoraj dve tretjini pripornikov (65,1 %). Največ tujcev (43,8 %) je bilo v zavodu Ljubljana z oddelki. Veliko tujcev so imeli tudi v zavodu Koper. V primerjavi z letom poprej se je število tujcev povečalo za 50.

Grafikon 12: Delež tujcev med zaprtimi v posameznih zavodih v letu 2006

Grafikon 13: Delež tujcev med zaprtimi osebami v letih 2000–2006

2. 7. 2. Obsojenci in mladoletniki – tujci

Med obsojenci in mladoletniki v letu 2006 je bilo 9,6 % tujcev. Tako kot v preteklih letih je bilo največ tujcev v zavodih Dob in Ljubljana. Skupno število tujcev je bilo v letu 2006 v primerjavi z letom 2005 večje za 18. Stranska kazen izгона tujca iz države je bila izrečena dvema tretjinama (66,5 %) tujcev (glej tudi tabelo št. 13).

Tabela 29: Število tujcev med obsojenci, obsojenkami in mladoletniki po zavodih v letu 2006

Zavod	1. 1. 2006	na novo sprejeti	skupaj v letu	31. 12. 2006	izrečen izgon
Dob	44	21	65	48	49
Slov. vas	1	0	1	1	0
Ig	3	5	8	0	5
Celje	2	4	6	3	3
Koper	6	20	26	11	17
N. Gorica	0	2	2	0	2
Ljubljana	8	29	37	8	21
N. mesto	1	6	7	1	6
Radovljica	0	2	2	0	0
OO Ig	2	0	2	1	0
Maribor	4	9	13	3	8
M. Sobota	1	10	11	2	10
OO Rogoza	1	0	1	0	0
Radeče	0	1	1	1	0
SKUPAJ	73	109	182	79	121

Tabela 30: Struktura tujcev med obsojenci in mladoletniki po spolu in po posameznih državah v letu 2006

Država	1. 1. 2006				na novo sprejeti				skupaj
	moški	ženske	ml.	skupaj	moški	ženske	ml.	skupaj	
Albanija	0	0	0	0	1	0	0	1	1
Avstrija	1	0	0	1	0	0	0	0	1
Belorusija	1	0	0	1	0	0	0	0	1
BiH	16	0	0	16	24	0	1	25	41
Češka	0	0	0	0	1	1	0	2	2
Francija	1	0	0	1	1	0	0	1	2
Hrvaška	15	0	0	15	21	0	0	21	36
Italija	1	0	0	1	1	0	0	1	2
Litva	3	0	0	3	0	0	0	0	3
Makedonija	4	0	1	5	7	0	0	7	12
Nemčija	1	0	0	1	0	0	0	0	1
Nizozemska	0	0	0	0	0	1	0	1	1
Poljska	0	0	0	0	3	0	0	3	3
Romunija	3	1	0	4	4	0	0	4	8
Slovaška	0	0	0	0	1	0	0	1	1
Srbija in ČG	17	1	0	18	24	1	0	25	43
Turčija	1	0	0	1	2	0	0	2	3
drugo	1	0	0	1	4	0	0	4	5
neurejeno	5	0	0	5	11	0	0	11	16
SKUPAJ	70	2	1	73	105	3	1	109	182

Velika večina (72,5 %) tujcev je državljanov nekdanjih jugoslovanskih republik, 16 tujcev je brez državljanstva.

2. 7. 3. Tujci med upravno kaznovanimi

Tabela 31: Število tujcev med upravno kaznovanimi po zavodih v letu 2006

Zavod	1.1.2006	na novo sprejeti	skupaj	31. 12. 2006	izgon iz države
Ig	0	1	1	0	0
Celje	0	0	0	0	0
Koper	0	0	0	0	0
N. Gorica	0	0	0	0	0
Ljubljana	0	7	7	0	1
N. mesto	0	0	0	0	0
Radovljica	0	1	1	0	0
OO Ig	0	0	0	0	0
Maribor	0	0	0	0	0
M. Sobota	0	0	0	0	0
SKUPAJ	0	9	9	0	1

Število upravno kaznovanih tujcev je glede na spremenjeno zakonodajo in strukturo teh zaprtih oseb (storilci prekrškov, ki niso plačali globe) majhno. Delež tujcev med vsemi upravno kaznovanimi v letu 2006 je tako znašal 2,3 %. Enemu je bil izrečen tudi izgon iz države.

Tabela 32: Število tujcev med upravno kaznovanimi po državljanstvu in spolu v letu 2006

država	na novo sprejeti		
	moški	ženske	skupaj
BiH	3	1	4
Makedonija	1	0	1
Srbija in ČG	1	0	1
Slovaška	1	0	1
neurejeno	2	0	2
SKUPAJ	8	1	9

Na dan 1.1.2006 v zavodih ni bilo nobenega upravno kaznovanega tujca.

2. 7. 4. Tujci v priporu

Tabela 33: Število priprtih tujcev po zavodih v letu 2006

Zavod	1. 1. 2006	na novo sprejeti	skupaj v letu	31. 12. 2006
Ig	1	21	22	1
Celje	2	8	10	4
Koper	17	64	81	15
N. Gorica	1	16	17	8
Ljubljana	24	68	92	24
N. mesto	6	78	84	10
Radovljica	2	6	8	0
Maribor	6	22	28	7
M. Sobota	5	10	15	25
SKUPAJ	64	293	357	94

V letu 2006 je bilo v Sloveniji med priporniki 27,9 % tujcev. Število tujcev med priporniki se je v primerjavi z letom 2005 povečalo za 33. Med priprtimi tujci je bilo 36 žensk (23 več kot v letu poprej) in štirje mladoletniki.

Tabela 34: Struktura priprtih tujcev po državljanstvu in spolu v letu 2006

država	1. 1. 2006				na novo sprejeti				skupaj
	moški	ženske	ml.	skupaj	moški	ženske	ml.	skupaj	
Albanija	1	0	0	1	7	0	0	7	8
Avstrija	0	0	0	0	2	1	0	3	3
BiH	12	1	0	13	29	2	2	33	46
Belgija	0	0	0	0	2	0	0	2	2
Bolgarija	0	0	0	0	3	0	0	3	3
Češka	0	1	0	1	0	0	0	0	1
Francija	1	0	0	1	1	0	0	1	2
Hrvaška	9	1	0	10	66	2	0	68	78
Italija	1	0	0	1	9	1	0	10	11
Litva	2	0	0	2	0	1	0	1	3
Madžarska	0	0	0	0	8	5	0	13	13
Makedonija	1	0	0	1	11	0	0	11	12
Moldavija	0	0	0	0	0	2	0	2	2
Nemčija	0	0	0	0	3	0	0	3	3
Nizozemska	0	0	0	0	1	0	0	1	1
Poljska	3	0	0	3	2	0	0	2	5
Romunija	4	1	0	5	16	6	0	22	27
Slovaška	2	0	0	2	3	1	0	4	6
Srbija in ČG	20	0	0	20	62	8	2	72	92
Turčija	1	0	0	1	15	0	0	15	16
Ukrajina	0	0	0	0	2	0	0	2	2
Velika Britanija	0	0	0	0	4	0	0	4	4
drugo	1	0	0	1	9	3	0	12	13
neurejeno	2	0	0	2	2	0	0	2	4
SKUPAJ	60	4	0	64	257	32	4	293	357

3. OBRAVNAVA ZAPRTIH OSEB

3. 1. STROKOVNO DELO Z ZAPRTIMI OSEBAMI

3. 1. 1. *Organizacija in oblike strokovnega dela v zavodih*

Strokovno delo v zavodih temelji na socioterapevtski usmeritvi, skupinskih in individualnih metodah dela z elementi terapevtske skupnosti in usmerjenosti v sodelovanje z zunanjim okoljem v najširšem smislu. Izvajajo ga delavci različnih strokovnih profilov, in sicer socialni pedagogi, pedagogi, socialni delavci, psihologi, sociologi in zdravstveni delavci. Organizirani so v strokovne time, ki jih vodijo vodje vzgojnih služb.

Vodje strokovnih timov, vodje drugih služb in direktorji v zavodih so se v letu 2006 dnevno sestajali na kratkih posvetih o aktualnih dogodkih, tedensko pa so se odvijali sestanki strokovnih služb, kjer so obravnavali vsebine, povezane s sprejemi, prestajanjem kazni in z odpusti zaprtih oseb.

Delavci vzgojnih služb so se sestajali tudi na aktivnih posameznih strokovnih področjih (pedagoški vodje, pedagogi, socialni delavci, terapevti za odvisnosti, zdravstveni delavci in psihologi), ki so jih vodili delavci vzgojne službe pri generalnem uradu.

Strokovna obravnava obsojencev in upravno kaznovanih je potekala po individualnih, skupinskih in skupnostnih programih, njen cilj pa je bil usposabljanje zaprtih oseb za življenje po odpustu in reintegracijo v družbo. Strokovna obravnava pripornikov je potekala individualno.

Na podlagi podatkov in individualnih pogovorov članov strokovnega tima s posameznikom v sprejemnem obdobju so bili izdelani individualni programi z opredeljenimi kratkoročnimi in dolgoročnimi cilji obravnave, bivanja in dejavnosti zaprtih oseb v procesu prestajanja kazni in rehabilitacije. Programi individualne obravnave za vsakega posameznika so se med letom dopolnjevali in spreminjali glede na potrebe, možnosti in spremenjene razmere. Program tretmaja, tudi njegove dopolnitve ali spremembe, se je zaprtim osebam ponudil v soglasje.

V programu individualnega tretmaja so v zavodih za vsako zaprto osebo opredelili namestitev v oddelek (režim), vrsto obravnave, delo, stike s svojci, stike s strokovnimi delavci zunanjih ustanov in prostovoljci, ugodnosti, izobraževanje in poklicno usposabljanje, način preživljanja prostega časa, odnos do kaznivega dejanja, načrtovali pa so tudi odpust s prestajanja kazni.

Programi skupinske obravnave so bili izvedeni v obliki malih terapevtskih skupin in velikih terapevtskih skupin (sestanki terapevtskih skupnosti).

V vseh zavodih in oddelkih so obravnave v obliki malih terapevtskih skupin potekale redno, to je enkrat tedensko. Vodili so jih strokovni delavci, po poklicu pedagogi, socialni delavci in psihologi z znanji s področja skupinske dinamike, uporabljali pa so tudi elemente realitetne terapije, transakcijske analize, družinske terapije, likovne terapije itn. Male terapevtske skupine so bile sestavljene heterogeno in odprto, vanje so bile vključene zaprte osebe ne glede na starost, predkaznovanost, vrsto kaznivega dejanja, povratništvo, osebnostno strukturo in družbeni status. Cilji obravnave v malih terapevtskih skupinah so bili, da se preko interakcije z drugimi člani skupine posamezniku omogoči vpogled v lastno vedenje, spodbuja želeno in preprečuje neželjeno vedenje, omogoči pridobivanje novih socialnih veščin, ponudi načine razreševanja konfliktov in težav ter obvešča člane skupine.

Sestanki velikih terapevtskih skupin so se odvijali enkrat tedensko do enkrat mesečno. Vodili so jih direktorji zavodov ali v njihovi odsotnosti vodje vzgojnih služb, v oddelkih pa vodje oddelkov ali pooblaščen strokovni delavci. Udeleženci sestankov velikih skupin so bili poleg zaprtih oseb tudi vsi delavci, ki neposredno delajo

z zaprtimi osebami in so bili na dan sestanka na delovnem mestu (strokovni delavci, pazniki, inštruktorji, učitelji ipd). Cilji sestanka terapevtske skupnosti so bili usmerjeni v iskanje zamisli, pobud in izkušenj za reševanje problemov in konfliktov ter informiranje.

Zaprte osebe so se lahko vključevale tudi v skupnostne programe. Te programe so organizirali in izvajali strokovni in drugi zavodski delavci. Tudi v letu 2006 so v zavodih potekale različne športno-rekreativne dejavnosti, politehnične dejavnosti, kulturne dejavnosti, delovne akcije ipd. V prevzgojnem domu so bili za mladoletnike organizirani tudi izleti, ekskurzije in taborništvo.

Generalni urad je v sodelovanju z zavodi in prevzgojnim domom organiziral strokovni posvet z naslovom: »Strokovni delavci v zavodih za prestajanje kazni zapora in v prevzgojnem domu«.

Posveta se je udeležilo osemdeset delavcev in sicer direktorji zaporov, vodje oddelkov, vodje vzgojnih služb, poveljniki, delavci vzgojnih služb – pedagogi, psihologi in socialni delavci ter predstavniki generalnega urada.

V plenarni obliki je bilo izvedenih dvanajst predstavitev razdeljenih v dva tematska sklopa in sicer o vlogi strokovnega delavca in viziji dobrega strokovnega dela ter o primerih dobre prakse in predlogih za izboljšave. Udeleženci posveta so o problematiki razpravljali v šestih delovnih skupinah in ugotovili, da je za nadaljnje strokovno delo potrebno:

- zagotoviti strokovno avtonomijo;
- zagotoviti kontinuirano izobraževanje;
- opredeliti vlogo in naloge "nosilca primera"- pedagog /ali drug profil;
- zagotoviti redno sestajanje strokovnih aktivov;
- zaposliti nove delavce vzgoje;
- zagotoviti supervizijo;
- izenačiti status obravnave, izobraževanja in dela zaprtih oseb;
- razviti nove programe za zaprte osebe.

3. 1. 2. Nameščenje obsojencev in mladoletnikov v režime oziroma oddelke prestajanja kazni

V zavodih obstajajo trije režimi oz. oddelki prestajanja kazni: odprti, polodprti in zaprti. Med seboj se razlikujejo predvsem po stopnji omejevanja svobode. Med prestajanjem kazni se režim obsojencem in mladoletnikom spreminja glede na njihovo uresničevanje individualnega programa in varnostni vidik.

Od 830 obsojencev in mladoletnikov, ki so bili v zavodih na dan 1. 1. 2006, jih je 60,8 % prestajalo kazen v zaprtem režimu, 26 % jih je bilo nameščenih v polodprti režim in 13,3 % v odprti režim.

575 ali 53,8 % na novo sprejetih oseb je bilo nameščenih v zaprti režim, 387 ali 36,2 % jih je bilo nameščenih v polodprti režim in 106 ali 9,9 % v odprti režim. Večino razporeditev na novo sprejetih so opravili v zavodih. Sodišča so v letu 2006 napotila v odprti režim 37 oseb, kar je za 8 manj kot v letu poprej.

Tabela 35: Razporeditev obsojencev in mladoletnikov v režime na dan 1. 1. 2006

Zavod	odprti	polodprti	zaprti	skupaj
OBSOJENCI				
Dob	0	0	303	303
Slov. vas	16	33	0	49
Celje	4	12	21	37
Koper	7	25	23	55
N. Gorica	4	5	2	11
Ljubljana	0	32	68	100
N. mesto	2	4	4	10
Radovljica	0	5	7	12
OO Ig	20	0	0	20
Maribor	0	70	49	119
M. Sobota	1	4	6	11
OO Rogoza	36	0	0	36
skupaj	90	190	483	763
OBSOJENKE				
Ig	16	6	6	28
Koper	0	1	0	1
Maribor	0	0	0	0
skupaj	16	7	6	29
MLADOLETNIKI				
Ig	0	0	1	1
Celje	0	0	9	9
Radeče	3	19	6	28
skupaj	3	19	16	38
SKUPAJ	109	216	505	830

V prostore s strožjim režimom (6. člen pravilnika o izvrševanju kazni zapora – PIKZ) je bilo v letu 2006 nameščenih 98 obsojencev oz. 5,3 %, kar v primerjavi s predhodnim letom predstavlja 7,5-odstotno zmanjšanje. Obsojenci so bili v prostore s strožjim režimom nameščeni zato, ker so s svojim vedenjem hudo motili druge (54), ker so se čutili ogrožene (30) ali so bili izrazito begosumni (14).

Tabela 36: Razporeditev obsojencev v prostore s strožjim režimom (6. člen PIKZ) po zavodih v letu 2006

Zavod	begosumnost	motenje drugih	ogroženost	skupaj
Dob	9	31	6	46
Maribor	0	7	18	25
Ljubljana	2	5	3	10
Celje	1	10	0	11
Koper	2	1	3	6
Ig	0	0	0	0
M. Sobota	0	0	0	0
N. Gorica	0	0	0	0
Skupaj	14	54	30	98

195. člen zakona določa, da se mladoletnika, ki se ni sposoben prilagajati delu in življenju po programu vzgojne skupine, v katero je bil napoten, lahko premesti v posebno vzgojno skupino z intenzivnejšim postopkom. V letu 2006 je bilo 18 mladoletnikov začasno nameščenih v posebno vzgojno skupino.

3. 1. 3. Prestajanje zaporne kazni ob vikendih ter nadomestna kazen z opravljanjem dela v korist humanitarnih organizacij ali lokalne skupnosti

V letu 2006 je zaporno kazen ob vikendih prestajalo pet obsojencev, z izvrševanjem te oblike prestajanja kazni zapora ni bilo nikakršnih težav.

V letu 2006 je osem obsojencev opravljal delo v korist lokalnih skupnosti ali humanitarnih organizacij. Primerov opravljanja dela v korist skupnosti s strani prekrškarjev pa je bilo 116.

3. 2. IZOBRAŽEVANJE OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV

Zviševanje ravni temeljnega znanja in usposobljenosti zaprtih oseb je pomemben dejavnik terciarne prevencije, zato je bila tudi v letu 2005 namenjena pozornost strokovnih delavcev spodbujanju zaprtih oseb k vključevanju v izobraževalne programe.

Izobrazbena struktura

Tabela 37: Šolska in poklicna izobrazba obsojencev in mladoletnikov na dan 1. 1. 2006 in na novo sprejetih

Šolska izobrazba	na dan 1. 1. 2006				na novo sprejeti				skupaj
	m	ž	ml.	skupaj	m	ž	ml.	skupaj	
ne znajo pisati, brati, računati	6	1	6	13	13	1	1	15	28
nedokončana OŠ	93	3	11	107	131	7	5	143	250
OŠ	214	6	5	225	355	13	5	373	598
nižja poklicna šola	100	1	16	117	116	2	4	122	239
srednja poklicna šola	229	8	0	237	241	19	0	260	497
srednja strok. šola ali gimnazija	100	7	0	107	112	16	1	129	236
višja šola	11	3	0	14	10	2	0	12	26
visoka šola oz. fakulteta	10	0	0	10	12	2	0	14	24
SKUPAJ	763	29	38	830	990	62	16	1.068	1.898

Od skupno 1.898 obsojencev in mladoletnikov v letu 2006 jih je imelo 736 (38,8 %) nižjo oz. srednjo poklicno šolo, 598 (31,5 %) osnovno šolo, 236 (12,4 %) srednjo strokovno šolo ali gimnazijo, 50 (2,6 %) pa jih je imelo višjo, visoko šolo oz. fakulteto. 278 (14,7 %) obsojencev oz. mladoletnikov je bilo brez šolske izobrazbe, med njimi 28 brez znanja pisanja, branja in poznavanja osnovnih računskih operacij.

Raven formalne izobrazbe zaprtih oseb je ugotovljena na osnovi njihovih izjav o doseženi stopnji izobrazbe ob nastopu kazni, dokazilo o izobrazbi so predložili le vključeni v izobraževanje.

Vključenost v izobraževalne programe

Po kategorijah zaprtih oseb so se v formalne oblike izobraževanja v letu 2006 vključevali obsojenci in mladoletniki. Izobraževalne programe so obiskovali tako znotraj kot zunaj zavodov, izobraževali so se v izobraževalnih programih za odrasle kot tudi v programih za mladino.

Tabela 38: Število v posamezne oblike izobraževanja vključenih obsojencev in mladoletnikov v letu 2006

Izobraževalne oblike	vpisani				od teh								
					prekinili			končali			nadaljujejo		
	m	ž	ml.	skupaj	m	ž	ml.	m	ž	ml.	m	ž	ml.
osnovna šola	34	0	9	43	15	0	0	3	0	2	17	0	6
nižja poklicna šola	2	0	22	24	5	0	0	1	0	6	0	0	12
srednja poklicna šola	91	0	8	99	11	0	0	15	0	1	65	0	7
poklic. tečaj, mojstrski, del. izpit	11	0	0	11	0	0	0	9	0	0	2	0	0
srednja strok. šola, gimnazija	35	2	1	38	6	2	0	6	0	1	23	0	0
višja šola	2	0	0	2	0	0	0	0	0	0	2	0	0
visoka šola oz. fakulteta	9	1	0	10	5	0	0	1	0	0	3	1	0
druge formalne tečajne oblike	32	0	0	32	9	0	0	23	0	0	0	0	0
SKUPAJ	216	3	40	259	51	2	0	58	0	10	112	1	25

V letu 2006 je bilo v izobraževanje vključenih 11,9 % obsojencev in 74,1 % mladoletnikov. 53 obsojencev je izobraževanje predčasno prekinilo oz. so bili odpuščeni iz prestajanja kazni in nimamo podatka o tem, ali so s šolanjem nadaljevali. Najpogostejši razlogi za prekinitvev so bili pomanjkanje motivacije, predvsem zaradi težav z odvisnostjo in specifičnih učnih težav.

Največ zaprtih je obiskovalo program srednje poklicne oz. osnovne šole. 32 obsojencev je obiskovalo formalni izobraževalni program Most do izobrazbe.

Tabela 39: Število v posamezne oblike izobraževanja vključenih obsojencev in mladoletnikov v zavodu in izven zavoda v letu 2006

Izobraževalne oblike	v zavodu				izven zavoda			
	m	ž	ml	skupaj	m	ž	ml	skupaj
osnovna šola	21	0	7	28	13	0	2	15
nižja poklic. šola	0	0	21	21	2	0	1	3
sred. poklic. šola	72	0	5	77	19	0	3	22
poklic. tečaj, mojstr., del. izpit	1	0	0	1	10	0	0	10
srednja strok. šola, gimnazija	15	0	0	15	20	2	1	23
višja šola	0	0	0	0	2	0	0	2
visoka šola oz. fakulteta	0	0	0	0	9	1	0	10
druge formalne tečajne oblike	32	0	0	32	0	0	0	0
SKUPAJ	141	0	33	174	75	3	7	85

a) Oblike izobraževanj v zavodih

67,2 % vključenih v izobraževanje v letu 2006 je obiskovalo programe formalnega izobraževanja v zavodih. V letu 2006 so zaprti obiskovati programe za pridobitev izobrazbe v zavodih Dob (82) in Maribor (1), v oddelkih Novo mesto (11) in Slovenska vas (15) ter v Prevezgojnem domu Radeče (33).

V zavodu Ljubljana in v oddelku Novo mesto je bil v letu 2006 izveden 100-urni izobraževalni program Most

do izobrazbe, katerega osnovni namen je motivacija posameznikov za vključitev v formalne izobraževalne programe. Zaprti (32) so obnovili in pridobili temeljna znanja in spretnosti, socialna znanja, usposabljali so se za vseživljenjsko učenje in aktivno državljanstvo. V oddelku Nova Gorica pa je bil izveden izobraževalni program Aktivno državljanstvo – spoznavajmo evropske sosede. Devet obsojencev je spoznalo geografsko, kulturno, jezikovno in zgodovinsko ozadje evropskih držav. Program je trajal 30 ur.

V zavodu Dob so obsojenci poleg tega obiskovali osnovno šolo (9), programe srednjega poklicnega izobraževanja – kuhar, natakar (62) ter program srednje strokovne šole – gostinsko-turistični tehnik (11).

V Prevzgojnem domu Radeče se je 33 mladoletnikov vključevalo v programe osnovne šole, osnovne šole s prilagojenim programom, programe nižjega poklicnega izobraževanja – obdelovalec lesa, obdelovalec kovin, pomočnik električarja, ličar, pomočnik peka in slaščičarja in pomočnica gospodinje – ter srednjega poklicnega izobraževanja – kuhar, mizar in zidar. V oddelku Novo mesto so zaprti obiskovali program osnovne šole.

Poleg verificiranega izobraževanja je bilo v zavodih mogoče pridobivati tudi funkcionalna znanja. V letu 2006 smo v zavodu Dob izvedli študijski krožek za učenje angleškega jezika, ki se ga je udeležilo 19 obsojencev, v zavodu Koper pa so zaključili študijski krožek italijanskega jezika (8 udeležencev). Krožke vodijo strokovni delavci, ki so se na Andragoškem centru usposobili za mentorje, poučujejo pa učitelji tujih jezikov. V zavodih Dob in Ljubljana so se obsojenci udeleževali tečajev opismenjevanja, v prevzgojnem domu pa tudi funkcionalnega opismenjevanja, najrazličnejših oblik delovnega usposabljanja, tečaja prve pomoči in predavanja iz cestnoprometnih predpisov.

b) Oblike izobraževanj izven zavodov

Največ obsojencev, ki so se izobraževali v formalnih programih zunaj zavodov, je obiskovalo srednje poklicne šole oz. strokovne šole in gimnazije (45), 15 jih je obiskovalo osnovno šolo, deset visoko šolo oz. fakulteto (Teološka fakulteta, Fakulteta za matematiko in fiziko, Visoka ekonomska šola, Fakulteta za elektrotehniko, Visoka šola za pomorstvo in promet, Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo, Ekonomsko-poslovna fakulteta), deset jih je opravljalo mojstrski oz. delovodski izpit, trije nižjo poklicno šolo in dva višjo šolo (Višja šola za telekomunikacije).

V zunanjih izobraževalnih institucijah se je izobraževalo največ obsojencev in mladoletnikov iz zavoda Celje (29). V tem zavodu izjemno veliko pozornosti namenjajo motivaciji za vključitev in vztrajanje v učnem procesu – študijski dopusti, skrajšan delovni čas, status učenca, učna pomoč, izposoja učbenikov, finančna pomoč.

Zunaj zavoda so se izobraževali tudi obsojenci iz vseh ostalih zavodov. Udeleževali so se tudi najrazličnejših tečajnih oblik – TGM, varno delo s traktorjem, voznik viličarja, voznik motornih vozil, specialno varjenje, angleški jezik, italijanski jezik, računalništvo.

Financiranje izobraževanja

Tri četrtine obsojencev in mladoletnikov, ki so se izobraževali v letu 2006, je imelo izobraževalne programe plačane, bodisi iz državnega proračuna ali sredstev EU. Brezplačno šolanje je bilo tako omogočeno vsem, ki so se vključili v osnovnošolsko izobraževanje, v programe rednega izobraževanja, v programe srednjega poklicnega izobraževanja na Dobu (za programe gostinec, natakar in gostinsko-turistični tehnik so plačali le simbolično vpisnino) in v študijske krožke. Zavod Celje je šestim osebam v celoti plačal stroške šolnine, dvema osebama pa delno. Za mladoletnike v prevzgojnem domu je bilo izobraževanje v celoti brezplačno in so za udeležbo nagrajeni. Iz sredstev EU je bilo plačano izobraževanje zaprtim osebam, ki so bile vključene v program Most do izobrazbe in Aktivno državljanstvo.

Četrtnina obsojencev je izobraževanje plačala sama oz. so jim ga plačali svojci.

Uspehi

Spodbujanje zaprtih oseb k vključevanju v izobraževalne programe se je tudi v letu 2006 pričelo že ob nastopu kazni. Strokovni delavci so skupaj z zaprto osebo sestavili načrt izobraževanja, spodbujali so jih, da so vztrajali v izobraževalnem procesu, v nekaterih primerih so jim nudili učno pomoč, poseben prostor za učenje, zaposlenim pa so skrajšali oz. prilagodili delovni čas.

Posebna skrb na področju izobraževanja je bila namenjena mladoletnikom. Tako so se vsi mladoletniki v prevzgojnim domu vključevali v neko obliko izobraževanja. Veliko spodbud in pomoči na tem področju so bili deležni tudi mladoletniki in obsojenci v zavodu Celje.

Velik uspeh na področju izobraževanja pomeni povečanje ponudbe brezplačnih programov, ki se izvajajo v zavodih. Tako program Most do izobrazbe kot študijski krožki, ki smo jih v zavodih začeli izvajati v letu 2005, so se izkazali za zelo ustrezno in potrebno obliko izobraževanja, zato bomo z obema oblikama nadaljevali tudi v prihodnjem letu.

Kot partnerji smo vključeni v projekt Pipeline, katerega namen je omogočiti zaprtim dostop do interneta v izobraževalne namene. Temeljni cilj v letošnjem letu je bila oprema računalniške učilnice na Dobu s 13 računalniki, razvoj varnostne rešitve za uporabo interneta za zaprte osebe in razvoj učnih vsebin. Sodelovali smo tudi pri ustvarjanju projektnega časopisa, zaprte osebe pa pri pisanju njihovega, mednarodnega časopisa. Udeležili smo se dveh delovnih sestankov projektne skupine, in sicer v Londonu in Bukarešti. Več o projektu na internetni strani <http://www.pipeline-project.org>.

3. 3. PROSTOČASNE DEJAVNOSTI OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV

Obsojenci in mladoletniki so preživljali prosti čas v najrazličnejših organiziranih dejavnostih, ki so jih vodili zavodski delavci. Najbolj priljubljene so bile športno-rekreativne dejavnosti, in sicer nogomet, košarka, odbojka, tenis, balinanje, namizni tenis, pikado, šah in fitnes. V okviru teh dejavnosti so bili organizirani tudi turnirji (med obsojenci in s strokovnimi delavci) in medzavodska srečanja. Novo v ponudbi sprostitev dejavnosti so tečajji joge. Trije obsojenci so se udeležili ljubljanskega maratona. En obsojenec je obiskoval treninge malega nogometa zunaj zavoda.

Med prostočasnimi dejavnostmi so imele pomembno vlogo ustvarjalne delavnice – slikanje, vezenje, vlivanje mavca, oblikovanje iz gline, pirografiranje, izdelava voščilnic, okraskov, sveč, šivanje gobelinov, modelarstvo, kvačkanje, izdelava cvetnih venčkov, mozaikov, nakita, pletenje košar, tkanje, šivanje, aranžiranje, poslikava panjskih končnic, svile, izdelovanje keramike, nakita, maket itn. Izdelke so v nekaterih zavodih uporabili kot domiselna darila za zunanje obiskovalce. V zavodu Dob sta bili organizirani delavnici izdelave lovilcev sanj in slikarska delavnica, v zavodu Celje so se mladoletniki udeleževali filmske delavnice. V prevzgojnim domu je bila izvedena lončarska delavnica.

V zavodu Dob delujeta pevski zbor in glasbena skupina, obsojenci pa imajo lahko tudi individualne glasbene vaje.

V prevzgojnim domu so se mladoletniki vključevali še v planinski, vrtnarsko-sadjarski, naravoslovni in novinarski krožek, v dramsko skupino »Raglje«, v plesne vaje in aerobiko ter kuharsko delavnico. Organizirali so tudi več pohodov, izletov in poletni tabor. Vsak mladoletnik je bil vključen vsaj v eno aktivnost, saj se tako učijo aktivnega preživljanja prostega časa, hkrati pa se jim na ta način razvija pozitivna samopodoba.

Zavodske knjižnice

V vseh zavodskih knjižnicah je potekala redna izposoja knjig, tudi tujejezičnih, ponekod je bila omogočena tudi izposoja v lokalnih in potujočih knjižnicah. Zavodske knjižnice so obogatile svoje zbirke s knjigami, ki so jim jih podarile lokalne knjižnice. Izposoja so vodili tako strokovni delavci kot zaprte osebe, ki so pomagale tudi pri vpisovanju in urejanju knjižnih enot. Največja težava zavodskih knjižnic je pomanjkanje novejših knjižnih enot.

Zavodski časopisi

V zavodu Dob je izhajalo glasilo Razpotje in v prevzgojnem domu časopis Grajske novice, ki je v septembru 2006 prejel priznanje Društva defektologov za najkvalitetnejše otroško in mladinsko glasilo zavodov za usposabljanje. Uredniški odbor so sestavljali strokovni delavci in zaprte osebe. Namen časopisov je bil predstaviti aktivnosti in življenje v posameznem zavodu kot ga vidijo in doživljajo zaprti. Izdane sta bili tudi dve publikaciji, izdelani v okviru izobraževalnih programov.

Prireditve, gostovanja

Zavodske kulturne prireditve so bile predvsem v času praznikov. V zavodih so v letu 2006 organizirali ogled gledaliških predstav (zavod Celje – dijaki škofijske gimnazije, zavod Koper – Matjaž Javšnik), štiri potopisna predavanja, glasbeni nastop društva Samarijan, skupine Anima ter ženske vokalne skupine KUD Vivere. Izvedena je bila akcija Objemi Slovenijo. V zavodu Maribor in oddelku Rogoza so organizirali predavanje na temo promocije zdravja in zdravega načina življenja z osnovami nordijske hoje. G. Zlatko Blažič je predaval o življenju v komuni.

V prevzgojnem domu Radeče so v sodelovanju s člani društva Šotorovci tradicionalno organizirali dan odprtih vrat, mladoletniki so poslušali predavanje o jogi, življenju ter delu profesionalnega športnika in o pouličnem življenju, gostovale so Naske in Lea hip-hop pesmi ter člani ŠMOCL-a z namenom snemanja filma »Izpod korenin«. Mladoletniki so si ogledali proslavo kulturnega praznika v Radečah, gledališko predstavo »Pod svobodnim soncem« humanitarni koncert društva OZARA v Brežicah, udeležili so se dneva odprtih vrat na sevniškem gradu in tekmovanja »Po Jurčičevi poti« v Višnji Gori.

3. 4. PSIHOLOŠKA DEJAVNOST

Delo psihologov v zavodih je bilo vsebinsko raznoliko in prilagojeno obravnavani populaciji. Vsi zavodski psihologi so s sprejetimi zaprtimi osebami opravljali uvodne razgovore. Ponekod so jih opravili z vsemi, večinoma pa so se usmerjali na vedenjsko zahtevnejšo populacijo. Na uvodnih razgovorih so zaprte osebe seznanjali z zavodskim življenjem. Predstavili so jim psihološke storitve in druge oblike zavodskih dejavnosti ter jih usmerjali in spodbujali k funkcionalnemu vedenju. Zaznavali so morebitno osebnostno problematiko, kot so prilagoditvene težave, odvisnost, samomorilna ogroženost in psihične težave, ter izpeljali potrebne ukrepe za obravnavo in rešitev problema. Uvodna diagnostika je bila bolj poglobljena v zavodih z manjšim prilivom zaprtih oseb. Psihodiagnostične ugotovitve so bile v pomoč pri izdelavi okvirnih individualnih programov dela z obsojenci. V nadaljnjem svetovalno-terapevtskem delu z zaprtimi osebami so psihologi te ugotovitve dopolnjevali v smislu procesne diagnostike.

Tabela 40: Vrste psiholoških obravnav po kategorijah zaprtih oseb in po spolu v letu 2006

Vrsta obravnave	priporniki			obsojenci			UK			mladoletniki			skupaj		
	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi
uvodni razgovori	11	216	227	44	462	506	0	77	77	0	20	20	55	775	830
kontinuirane obravnave	18	36	54	59	881	940	0	0	0	23	404	427	100	1321	1421
krizne intervence	2	17	19	7	33	40	0	0	0	8	41	49	17	91	108
razbrem. razgovori	20	82	102	108	305	413	0	3	3	25	636	661	153	1.026	1.179
informativ. razgovori	8	405	413	24	265	289	0	35	35	12	336	348	44	1.041	1.085
SKUPAJ	59	756	815	242	1.946	2.188	0	115	115	68	1.437	1.505	369	4.254	4.623

V letu 2006 so psihologi opravili 830 uvodnih razgovorov, od tega 227 (27,3 %) s priporniki, 506 (61 %) z obsojenci, 77 (9,3) z upravno kaznovanimi ter 20 (2,4 %) z mladoletniki.

Psihologi so skupaj opravili 4.623 razgovorov, kar je 5,7 % več kot v letu 2005. V 108 primerih je šlo za psihološko intervenco, ki se izvaja ob akutnih osebnih stiskah, kot so samomorilne težnje in samopoškodbe, depresivna stanja in akutne čustvene napetosti. Take vrste obravnave je bilo deležnih 69 oseb.

241 zaprtih oseb je bilo kontinuirano obravnavanih. Z njimi je bilo opravljenih 1.421 razgovorov, kar je za 3,6 % več kot v letu poprej. Povprečna kontinuirana obravnava je trajala šest seans. Na število seans poleg posameznikove psihološke problematike vpliva tudi časovni dejavnik (koliko časa je zaprta oseba v določeni ustanovi). Najdaljše kontinuirane obravnave tako potekajo v zavodu Dob, kjer obsojenci prestajajo najdaljše kazni.

Poleg obravnav, povezanih s psihološko problematiko zaprtih oseb, so psihologi opravili tudi 1085 informativnih razgovorov. Večina teh je bila opravljena z mladoletniki in s priprtimi osebami.

Tabela 41: Število psihološko obravnavanih oseb po kategorijah in po spolu v letu 2006

Število oseb	priporniki			obsojenci			UK			mladoletniki			skupaj		
	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi
obrnave	4	32	36	8	175	183	0	0	0	2	20	22	14	227	241
intervence	3	17	20	3	33	36	0	0	0	2	11	13	8	61	69
razgovori	18	258	276	52	503	555	0	79	79	2	49	51	72	889	961
SKUPAJ	25	307	332	63	711	774	0	79	79	2	60	62	90	1.157	1.247⁵

V različne oblike psihološke obravnave je bilo vključenih 1.247 zaprtih oseb, kar je za 26,6 % več kot v letu 2005. Od tega jih je imelo 332 status pripornika (26,6 %), 774 je bilo obsojencev (62,1 %), 79 upravno kaznovanih (6,3 %) in 62 mladoletnikov (5 %). Kontinuirano je bilo obravnavanih 241 oseb, med njimi 36 pripornikov, 183 obsojencev in 22 mladoletnikov. Praviloma so bile obravnave pripornikov krajše, vendar mnoge med njimi strokovno nič manj zahtevne, še zlasti ob kriznih intervencah. Tovrstne pomoči je bilo deležnih 69 oseb, med njimi 13 mladoletnih. Predvsem mladoletne osebe so bile deležne različnih vrst obravnav.

Glede na leto 2005 se je število zaprtih oseb s katerimi so psihologi opravili različne vrste razgovorov povečalo za 37,9 %. Za 32 % se je glede na predhodno leto povečalo število uvodnih razgovorov, število

⁵Nekatere zaprte osebe so bile deležne različnih vrst obravnav.

informativnih razgovorov pa za 35,5 %, kar je spričo naraščanja števila zaprtih oseb razumljivo. Število oseb, ki so bile kontinuirano obravnavane se je povečalo za 4,8 %. Glede na nespremenjeno kadrovske zasedbo, se je po drugi strani zmanjšalo število opravljenih razbremenilnih razgovorov, in sicer za 17,8 %. Za 21,7 % se je zmanjšalo tudi število opravljenih kriznih intervenc. Ta trend ni razveseljiv, še posebno ob podatku, da je število samopoškodb v istem času poraslo za 17,7 %.

Vrsto in vsebino obravnav so določale tako posameznikova problematika, motivacija in sposobnost za spremembo, kot tudi strokovna izhodišča posameznih psihologov. Ta so pokrivala različna področja – od učenja spretnosti komuniciranja in socialnih veščin do razvojno-analitičnega in kognitivno-vedenjskega pristopa.

V letu 2006 se je psihološka obravnava storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost obogatila z novo obliko obravnave – edukativno skupino. Slednja je rezultat večletnega sistematičnega dela psihologov iz vseh zavodov. Temelji na znanju in informacijah, pridobljenih v individualnem delu z obsojenci s tovrstno problematiko, izobraževanjih, intervizijah psihologov in supervizijah pod zunanjim mentorstvom. V zavodu Dob je bilo izvedenih 25 srečanj. V dveh zaključenih skupinah je bilo tovrstne obravnave deležnih 16 obsojencev.

Psihologi so se v letu 2006 vključevali tudi v obravnavo odvisnosti zaprtih oseb in v kadrovske selekcije.

3. 5. SOCIALNO DELO IN POSTPENALNA DEJAVNOST

3. 5. 1. Socialna obravnava pripornikov in upravno kaznovanih

V letu 2006 so v večini zavodov strokovni delavci opravili uvodne razgovore z na novo sprejetimi priporniki. Socialne obravnave so bili deležni priporniki in upravno kaznovani v zavodih Celje, Koper, Maribor, Nova Gorica, Ig in Murska Sobota. Drugod so pripornike (Ljubljana, Novo mesto, Radovljica) in upravno kaznovane (Ljubljana, Novo mesto, Radovljica in Celje) obravnavali drugi strokovni delavci.

Socialni delavci zavodov so delali s 273 priporniki, stik s centri za socialno delo pa je bil vzpostavljen za 288 pripornikov. Vsebine socialne pomoči priprtih osebam so bile podobne tistim v prejšnjih letih. Prevladovali so urejanje in ohranjanje stikov s svojci, urejanje osebnih dokumentov in denarnih zadev, pridobivanje stvarne pomoči od dobrodelnih organizacij (RK in Karitas), urejanje denarne pomoči ipd.

V letu 2006 je bilo v zavodih socialno obravnavanih 67 upravno kaznovanih (17 %), stik s centri za socialno delo pa so v zavodih vzpostavili za 48 oseb.

Bivanje te kategorije zaprtih oseb v zavodih je večinoma zelo kratko, zato je njihova obravnava usmerjena predvsem v informiranje, napotitev in motivacijo za iskanje pomoči po prestani kazni, reševanje kriznih razmer in akutnih težav zaradi odvisnosti ter zagotavljanje različnih oblik materialne pomoči.

Socialni delavci so za to kategorijo oseb reševali tiste težave, ki ne terjajo dolgih postopkov in poglobljenega pristopa. Poudarek je bil na reševanju stisk in navezovanju stikov s službami v njihovem domačem okolju (predvsem s centri za socialno delo) zaradi urejanja denarne pomoči, zdravstvenega zavarovanja, osebnih dokumentov, nastanitve, ipd. Urejanje njihovih težav se je večinoma nadaljevalo po prestani kazni pri pristojnem centru za socialno delo.

3. 5. 2. Socialna obravnava obsojencev in mladoletnikov

3. 5. 2. 1. Socialno delo v sprejemni fazi

V letu 2006 so strokovni delavci ugotavljali potrebe s socialnega področja pri 97 % na novo sprejetih obsojencih in mladoletnikih. Pri 24 % obsojencev in mladoletnikov so ugotovili kompleksno socialno problematiko in potrebe po intenzivnejši socialni pomoči.

Socialni in postpenalni načrt z opredeljenimi cilji in potrebami so v zavodih kot del individualnega programa izdelali za 91,2 % obsojencev in mladoletnikov. Za tujce z izgonom in za obsojence, ki pomoči na socialnem področju niso potrebovali ali želeli, postpenalnih programov večinoma niso izdelali.

Sestavni del opredeljevanja potreb in postpenalnega programa so tudi poročila centrov za socialno delo, ki so jih zavodi v letu 2006 prejeli za 37 % obsojencev in mladoletnikov. Zavodi socialnih poročil centrov niso prejeli za obsojence tujce, za tiste, ki jih centri pred nastopom kazni niso obravnavali, za tiste s kratkimi kaznimi in za tiste, ki sodelovanja in pomoči centra za socialno delo niso potrebovali ali želeli (57 ali 5,4 %). Za 23 ali 2,2 % obsojencev in mladoletnikov (kjer je bilo to potrebno in je bila izražena želja udeleženi) so zavodi v sprejemnem obdobju sklicali tudi time s strokovnimi delavci centrov za socialno delo. 120 ali 11,4 % obsojencev je zaradi nastopa kazni izgubilo zaposlitev.

3. 5. 2. 2. Sodelovanje z zunanjimi izvajalci socialnega varstva in drugimi ustanovami

Izvajanje socialnega načrta in reševanje večine socialnih težav posameznika nista mogoči brez povezovanja zavodske socialne službe z zunanjimi ustanovami. Pogosta večplastnost problemov zahteva tudi sodelovanje drugih ustanov.

Tabela 42: Sodelovanje zavodov z zunanjimi ustanovami v letu 2006

Naziv/vrsta ustanove	število stikov
centri za socialno delo	1.641
zavodi za zaposlovanje	114
delovne organizacije	191
Rdeči križ in Karitas	273
zdravstvene ustanove	153
izobraževalne ustanove	218
stanovanjske organizacije	76
ZPIZ	63
domovi za starejše občane	8
samski domovi	46
drugo	212
SKUPAJ	2.995

Zavodi so v letu 2006 pri izvajanju individualnih načrtov največ sodelovali s centri za socialno delo (54,8 %). Sodelovanje je večina zavodov ocenila kot ustrezno. Največ so se povezovali s centri iz svoje regije, ker od tod – glede na regionalno načelo prestajanja kazni – v večino zavodov prihaja največ obsojencev in je zaradi manjše oddaljenosti osebnih možnost stikov in strokovnih koordinacij večja. Po številu vzpostavljenih stikov v letu 2006 sledijo humanitarne in izobraževalne organizacije.

3. 5. 2. 3. Osrednje vsebine socialnega dela v času prestajanja kazni

Vsebine dela so bile prilagojene posameznikovim potrebam in specifičnim življenjskim situacijam. Najpogostejše vsebine so bile razreševanje aktualne socialne problematike, razbremenilni razgovori, socialno svetovanje po načrtu in dogovoru, razreševanje socialne problematike v domačem okolju in delo z družino, pomoč pri zaposlovanju med prestajanjem kazni in po odpustu, zagotavljanje materialne varnosti obsojenca med prestajanjem kazni in po odpustu, reševanje nastanitvene problematike, ugotavljanje zmožnosti za delo in invalidnosti, sodelovanje pri obravnavi odvisnosti ter urejanje in financiranje nekaterih oblik izobraževanja.

Pomembno vlogo pri delu z mrežami in reševanju težav posameznika ima socialno delo na terenu. V letu 2006 so socialni delavci opravili 124 obiskov na centrih za socialno delo, 42 obiskov na domu obsojencev oz. mladoletnikov, 18 na zavodih za zaposlovanje ter 171 različnih obiskov v drugih ustanovah (upravne enote, zdravstvene in humanitarne organizacije, delovne organizacije, društva, nevladne organizacije, sodišča, zavetišča za brezdomce, samski domovi ipd.).

Med prestajanjem kazni oz. vzgojnega ukrepa je socialno obravnavo potrebovalo 950 obsojencev in mladoletnikov. Med njimi jih je 326 potrebovalo pomoč pri urejanju stikov z družino in 624 pri reševanju materialne stiske.

3. 5. 2. 4. Predodpustna faza

V času pred odpustom je celotna obravnava osredotočena na konkretne priprave na odpust: zaposlitev, nastanitev, urejanje materialnih razmer in pripravo ožjega domačega okolja na vrnitev obsojenca ali mladoletnika. Pogosto želje in pričakovanja obsojencev in mladoletnikov niso v skladu z možnostmi, postopke pa večkrat otežuje tudi njihov protisloven odnos do prostosti, posebno pri daljših kaznih. Od skupno 1.006 odpuščenih obsojencev je bila za 308 ali 31 % ob odpustu dogovorjena denarna socialna pomoč na centrih za socialno delo. Za najmanj denarnih pomoči so se glede na število odpuščenih dogovorili v zavodih OO Ig (0), Ljubljana (8,3 %) in Koper (11,3 %), največ pa v zavodu Maribor (51,7 %). Na to stanje je gotovo vplivalo dejstvo, da omenjeni zavodi z najmanjšim deležem nimajo zaposlenih socialnih delavcev, ki bi opravljali socialno delo (OO Ig socialnega delavca nima, v Ljubljani in Kopru pa socialni delavci delajo kot pedagogi). Zavod Maribor, ki ima največji delež urejenih denarnih socialnih pomoči pa ima zaposlena dva socialna delavca. Po odpustu je bil po nadaljnjo pomoč na centre za socialno delo napoten 301 (30,3 %) odpuščen obsojenec.

V zavodih so pripravo na odpust izvajali v sklopu individualne in skupinske obravnave. V letu 2006 so v zavodih opravili 168 postpenalnih koordinacij s pristojnimi centri za socialno delo, med njimi je bilo 45 širših (poleg centrov za socialno delo so sodelovali tudi zavodi za zaposlovanje, stanovanjski skladi, ipd.).

Zaposlitev

Prenapolnjenost trga delovne sile, nižja izobrazbena raven obsojencev in politika zaposlovanja (postopek iskanja zaposlitve za obsojence se na zavodu za zaposlovanje lahko začne šele po prestani kazni) otežujejo zagotavljanje zaposlitve obsojencem po prestani kazni. Dodatna ovira za uspešnejše zaposlovanje obsojencev po prestani kazni pa je neskladje v zakonskih določilih ZIKS (predpisuje, da so se zavodi za zaposlovanje dolžni vključiti v pripravo na odpust vsaj tri mesece pred odpustom obsojenca) in Zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti (onemogoča prijavo obsojencev na zavodu in s tem tudi dostop do vseh njihovih storitev).

Tabela 43: Število obsojencev in mladoletnikov z urejeno zaposlitvijo ob odpustu v letu 2006

Zavod	urejena zaposlitev	delež (v %)
Dob	15	25,4
Slov. vas	22	71
Ig	21	38,9
Celje	9	17,3
Koper	52	53,6
N. Gorica	13	52
Ljubljana	45	23,3
N. mesto	23	30,7
Radovljica	28	50,9
OO Ig	29	85,3
Maribor	98	47,3
M. Sobota	13	27,1
Rogoza	39	53,4
Radeče	0	0
Skupno	407	40,1

Tabela 44: Razlogi za neurejeno zaposlitev ob odpustu v letu 2006

Razlogi	delež med nezaposlenimi v %
zaposlitve ni bilo možno zagotoviti, prijava na RZZ	34,1
zaposlitve ni bilo možno zagotoviti, brez prijave na RZZ	14,7
tujci	17
zdravstveni razlogi	7,1
vklučeni v postopek ugotavljanja delazmožnosti	1,3
zavrnitev pomoči pri iskanju zaposlitve	5,9
upokojenci	6,4
vklučeni v redno izobraževanje	3,5
drugo	10

Delež odpuščenih (48,8 %), ki jim zaposlitve ob odpustu ni bilo mogoče zagotoviti, se je v primerjavi z letom poprej zmanjšal za 3,8 %. Več težav pri iskanju zaposlitve je pri tistih, ki so bili nezaposleni že pred nastopom kazni.

Nastanitev

Med odpuščenimi obsojenci in mladoletniki jih je med prestajanjem kazni oz. vzgojnega ukrepa nastanitev izgubilo 32, brez urejene nastanitve pa jih je bilo odpuščenih 42. Pomoč pri urejanju nastanitve je v letu 2006 potrebovalo 78 obsojencev.

74,5 % obsojencev in mladoletnikov se je ob odpustu vrnilo domov (za 6,1 % več kot v letu 2005), drugi so si urejali nastanitev na novo (ob pomoči socialne službe v zavodu, centrov za socialno delo in neformalne socialne mreže).

Tabela 45: Nastanitev obsojencev ob odpustu v letu 2006

Nastanitev	delež v %
v lastnem domu	74,5
pri sorodnikih	5,7
v podnajemniški sobi	4,6
v samskem domu	1,0
v dodeljeni sobi ali stanovanju	0,5
v prehodnem domu za tujce	1,8
v domu za starejše občane	0,2
neurejena nastanitev	4,0
drugo	7,7

Materialno stanje

Obsojenci in mladoletniki so bili v vseh zavodih deležni pomoči v obleki in obutvi (337 primerov), in sicer s strani zavoda, Karitasa ali Rdečega križa. Le 17 obsojencev je ob odpustu prejelo denarno pomoč zavoda. Za 308 (30,6 %) odpuščenih obsojencev in mladoletnikov so se v zavodih že pred odpustom dogovorili za denarno socialno pomoč centra za socialno delo. 301 ali 29,9 % odpuščenih obsojencev je bilo ob odpustu napotnih na center za socialno delo, kjer so si po prestani kazni sami urejali denarno socialno pomoč.

Izredno denarno ali materialno pomoč med prestajanjem kazni je prejelo 78 obsojencev, in sicer za plačilo urejanja osebnih dokumentov, izobraževanja, vozniškega izpita (mladoletniki v prevzgojnem domu) ipd.

Zaključna poročila

Zaključno poročilo je bilo izdelano za veliko večino (85,8 %) vseh odpuščenih obsojencev in mladoletnikov, med njimi je bilo centrom za socialno delo posredovanih 336 ali 38,5 % poročil. Posredovali so jih le, kadar je obsojenec to želel in je bilo to potrebno zaradi nadaljnje pomoči v domačem okolju. Zaključnih poročil zavodi niso pripravljali za tujce, ki so po prestani kazni zapustili Slovenijo, za tiste, ki so nastopili novo kazen, ipd.

3. 5. 3. Svetovanje v postpenalni obravnavi

Svetovanje je ena od posebnosti slovenske postpenalne obravnave, ki se vedno težje ohranja v praksi. Na nekaterih centrih za socialno delo to obliko svetovanja izvajajo strokovni delavci centrov sami, ponekod – predvsem tam, kjer imajo že dolgoletno tradicijo in pozitivne izkušnje – pa za to obliko dela imenujejo prostovoljce, večinoma študente družboslovnih fakultet. V letu 2006 je imelo prostovoljne svetovalce le še 24 obsojencev. Prostovoljni svetovalci svoje delo opravljajo pod okriljem centra za socialno delo in verske organizacije Samaritan (v zavodu Celje).

V primerjavi z letom poprej se je število svetovanj zmanjšalo za eno. Največ svetovanj je bilo v zavodu Celje (14), v zavodih Koper štiri, Maribor tri, Dob dve in v oddelku Radovljica eno. V ostalih zavodih je ta oblika dela popolnoma zamrla.

Zavodi so centrom za socialno delo podali še 21 predlogov za imenovanje svetovalca obsojencev, vendar jih centri za socialno delo kljub zakonskim predpisom niso odobrili.

3. 6. ZDRAVSTVENO VARSTVO

Tudi v letu 2006 so se nadaljevale dejavnosti uprave za sistemsko ureditev zdravstvenega varstva zaprtih oseb v okviru javne zdravstvene mreže. V zvezi z začetkom in načinom uresničevanja zdravstvenega varstva zaprtih oseb v javni zdravstveni mreži je med upravo in ZZS RS pripravljena vsa logistika. Potrebna je še aktivnost Ministrstva za zdravje, in sicer da določi izvajalce storitev v zavodskih ambulantah, obseg storitev in njihovo finančno ovrednotenje. V tem vmesnem obdobju, oz. od 1. 1. 2004, uprava neposredno plačuje vse zdravstvene storitve in zdravila za obsojence in mladoletnike iz materialnih stroškov.

V letu 2006 so se med Ministrstvom za pravosodje oz. upravo, Ministrstvom za zdravje in Psihiatrično kliniko v Ljubljani ponovno začeli dogovori o vzpostavitvi forenzične psihiatrije v Sloveniji.

Zaprte osebe so bile tudi v letu 2006 deležne zdravstvene oskrbe v splošnih zavodskih ambulantah, zunanjih specialističnih ambulantah in bolnišnicah. Število splošnih pregledov v zavodskih ambulantah in število specialističnih pregledov v zunanjih zdravstvenih institucijah je bilo višje kot v letu 2005. Bistveno se je povečalo število hospitalizacij, povečalo pa se je tudi število ležalnih dni, tako v zavodskih bolniških sobah kot v bolnišnicah. Tudi v letu 2006 so zaprte osebe največkrat obiskale ambulante zaradi nevrotičnih težav.

Zdravstveno osebje je na področju obravnave odvisnosti zaprtim osebam nudilo pomoč pri abstinenci krizah, substitucijsko terapijo, izvajalo urinske teste za ugotavljanje prisotnosti drog v telesu, nudilo svetovanje in izobraževanje o nevarnosti okužb z virusi HIV in hepatitisa ter zaprte osebe motiviralo za testiranje in cepljenje proti hepatitisu B. Strokovno osebje zavodov je z izvajanjem psihosocialnih programov pomoči zaprtim osebam omogočalo doseganje višjih ciljev v obravnavi odvisnosti.

Zdravstveno osebje v zavodih je posebno pozornost namenilo preprečevanju avtoagresivnega vedenja zaprtih oseb (samopoškodbe, poskusi samomora ter gladovne stavke). Našteti oblik avtoagresivnega vedenja je bilo v letu 2006 več kot v letu 2005. Nadaljevalo se je izvajanje strategije preprečevanja samomorov v zavodih. V letu 2006 beležimo en dokončani samomor.

3. 6. 1. Zdravstveni pregledi zaprtih oseb v zavodskih ambulantah

V zavodskih ambulantah je bilo v letu 2006 opravljenih 41.168 pregledov zaprtih oseb, kar je za 16 % več kot v letu 2005. Med njimi je bilo 31.132 splošnih, 4.330 zobozdravstvenih, 4.439 psihiatričnih, 1.113 laboratorijskih in 154 ginekoloških pregledov v zavodu za ženske.

3. 6. 2. Specialistični pregledi zaprtih oseb zunaj zavoda

V zunanjih specialističnih ambulantah je bilo opravljenih skupaj 5.599 pregledov, kar je za 19,5 % več kot v letu 2005. Zaprte moške so specialisti pregledali 5.121-krat, in sicer največkrat v diagnostičnih laboratorijih RTG, CT, EEG, UZ (1.071), travmatoloških ambulantah (803), internističnih ambulantah (485), zobnih ambulantah (484) itn.

Zaprte ženske so opravile 291 specialističnih pregledov, in sicer največ v internističnih ambulantah (111), laboratorijih RTG, CT, EEG (47), travmatoloških ambulantah (34), stomatoloških ambulantah (19) itn.

Mladoletniki so opravili 187 specialističnih pregledov, in sicer največ v stomatoloških ambulantah (108), travmatoloških ambulantah (36), internističnih ambulantah (20) itn.

V letu 2006 je bilo 25 moških zaprtih oseb napotenih na pregled v ambulante za AIDS.

3. 6. 3. Bolnišnično zdravljenje zaprtih oseb z varovanjem in brez varovanja

V letu 2006 se je bistveno povečalo število hospitaliziranih zaprtih oseb glede na leto 2005. Hospitaliziranih

je bilo 776 oseb. Od tega je bilo 234 oseb v času hospitalizacije varovanih, 542 hospitalizacij pa je potekalo brez varovanja.

Med hospitaliziranimi je bila večina moških (755), in sicer 232 z varovanjem in 523 brez. Hospitaliziranih žensk je bilo 16 (med njimi dve varovani) in 14 brez varovanja. Hospitalizirani so bili tudi štirje mladoletniki, vsi brez varovanja. Največ je bilo hospitalizacij v splošnih bolnišnicah (263), sledijo hospitalizacije v psihiatričnih bolnišnicah (255), od tega (54) v Psihiatrični bolnišnici Ljubljana-Polje, na Univerzitetnem kliničnem centru v Ljubljani (63) itn.

3. 6. 4. Bolezni zaprtih oseb

Vzroki za obisk zaprtih moških v specialističnih ambulantah so bile tudi v letu 2006 zlasti nevrotične težave (4.228), bolezni dihal (2.084), bolezni lokomotornega aparata (1.797) in bolezni prebavil (1.329). Ženske so imele največ težav s kožo (113), sledile so bolezni prebavil (101), bolezni dihal (93) in bolezni lokomotornega sistema (90). Mladoletniki so najpogosteje obolevali zaradi bolezni dihal (76), bolezni kože (70), bolezni lokomotornega sistema (58) in bolezni prebavil (49).

Tri osebe so dobivale preventivno terapijo zaradi suma na TBC, ena je bila hospitalizirana v bolnišnici na Golniku.

Zdravstveno osebje zavodov je dosledno izvajalo priporočila medicinske stroke glede pravočasnega odkrivanja bolnikov ter zdravljenja in nege po navodilih zdravnikov specialistov.

Tabela 46: Rezultati prostovoljnih in zaupnih testiranj na hepatitis in HIV v letih 2000–2006

Leto	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
število testiranih na HIV	143	146	140	134	179	305	242
število testiranih na hepatitis	191	271	247	183	269	303	322
HIV	0	0	4	0	0	0	2
hepatitis A	6	2	0	3	3	2	1
hepatitis B	19	3	15	14	10	7	12
hepatitis C	14	32	28	63	90	85	87
SKUPAJ	39	37	47	80	103	94	102

Za testiranje na HIV se je odločilo 242 zaprtih oseb. Bolniki so iskali pomoč in svetovanje tudi v ambulantah za AIDS. Za testiranje na hepatitis se je odločilo 322 zaprtih oseb.

Po razpoložljivih podatkih o rezultatih testiranj v letu 2006 sta bili dve osebi okuženi z virusom HIV. Hepatitis B je bil potrjen pri dvanajstih ter hepatitis C pri 87 zaprtih osebah. V primerjavi s predhodnim letom se je delež okuženih s hepatitisom C povečal za 2,4 %.

Tudi v letu 2006 so v zavodih izvajali preventivne dejavnosti za preprečevanje obolevnosti za omenjenimi boleznimi, in sicer z:

- izobraževanjem zaprtih oseb in delavcev o naravi nalezljivih bolezni,
- svetovanjem in spodbujanjem k testiranju,
- rednimi pregledi obolelih pri specialistih infektologih,
- razdeljevanjem zloženek,
- zagotavljanjem rokavic iz lateksa, razkužil in tekočega mila,
- preskrbo s kondomi.

3. 6. 5. Metadonska terapija

Metadonsko terapijo so izvajale zavodske zdravstvene službe v sodelovanju z zdravniki specialisti regionalnih centrov za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti. V sodelovanju s koordinacijo centrov za zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog so bila izdelana Strokovna navodila za obravnavo zaprtih oseb, odvisnih od prepovedanih drog, ki vsebujejo enotno doktrino zdravljenja s substitucijskimi zdravili v zavodih.

Med 948 zaprtimi osebami, ki so bile odvisne od nedovoljenih drog ali so imele težave zaradi uživanja drog, je prejelo metadonsko terapijo 509 ali 53,7 % zaprtih oseb. Največ je bilo vzdrževalne terapije. V primerjavi z letom 2005 se je število oseb na metadonski terapiji povečalo za 33,2 %.

Tabela 47: Število zaprtih oseb na metadonski terapiji po kategorijah v letih 2000–2006

Kategorija	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
priporniki	49	121	88	142	142	180	242
obsojenci	123	226	134	192	238	202	267
skupaj	172	347	222	334	380	382	509

3. 6. 6. Izvajanje imunokemijskih urinskih testov

Imunokemijsko urinsko testirane so bile zaprte osebe, ki so se vključile v program obravnave odvisnosti od nedovoljenih drog, in so s ciljem samopotrjevanja in nadzora abstinence pisno potrdile terapevtski dogovor z izvajalci programov obravnave. Testi so bili uporabljeni predvsem za ugotavljanje prisotnosti opijatov, kanabisa in benzodiazepinov. Z urinskimi testi so bile preverjane tudi vse zaprte osebe na metadonski terapiji. V primeru pozitivnega testa jim je bila terapija postopno ukinjena.

V upravi smo v letu 2006 za urinske teste namenili 4.000.000 SIT. Porabljenih je bilo 3.124 testov, testiranih pa 1.057 zaprtih oseb.

3. 6. 7. Število ležalnih dni v zavodskih bolniških sobah in v bolnišnicah

V letu 2006 je bilo skupaj 12.705 ležalnih dni, kar je za 0,6 % več kot v letu poprej. V zavodih so našli 10.403 ležalnih dni, v bolnišnicah pa 2.302 ležalnih dni.

Moški so v zavodskih bolniških sobah preživeli 10.368, v bolnišnicah pa 2.152 ležalnih dni. Ženske so bile v bolnišnicah ležale 140 dni. Mladoletniki so bili nameščeni v zavodskih bolniških sobah 35 dni in 10 dni v bolnišnicah.

3. 6. 8. Poškodbe zaprtih oseb

Skupno število poškodb zaprtih oseb je v letu 2006 znašalo 696, kar je za 16,2 % več kot v letu 2005. Gre za poškodbe pri delu, športu, v prostem času, med prostim izhodom, pred nastopom kazni in v zavodu po tretji osebi. Vse poškodbe so bile obravnavane v zavodskih ambulantah.

Največ poškodb je bilo med moškimi (630), med ženskami jih je bilo 14, med mladoletniki pa 52. Moški so se najpogosteje poškodovali pri športu (170), ženske (7) in mladoletniki (14) v prostem času. V zavodskih ambulantah so obravnavali tudi 63 poškodb, nastalih pred nastopom kazni.

3. 6. 9. Samopoškodbe in poskusi samomorov

V letu 2006 beležimo 134 samopoškodb zaprtih oseb, kar je 17,7 % več kot v letu poprej. 68-krat so se poškodovali obsojenci, 62-krat priporniki, in trikrat mladoletniki in enkrat upravno kaznovana oseba. Nekatere osebe so samopoškodbo izvedle večkrat, ena oseba celo štirinajstkrat. Najpogostejši samopoškodbe so bile

ureznine, obešanje, zastrupitve z zdravili ter udarci. 29 oseb je bilo oskrbljenih le v zavodskih ambulantah, 85 je bila nudena nadaljnja zdravniška oskrba v ustreznih zdravstvenih ustanovah. Ena oseba je odklonila kakršnokoli pomoč. 19 oseb je bilo hospitaliziranih. Tri osebe so bile nameščene v sobo za opazovanje v zavodu.

Med vsemi, ki so izvedli samopoškodbo, je bilo 21 resnih poskusov samomora, kar je enako kot v letu poprej. Enajst samomorilnih poskusov je bilo izvedenih z obešenjem. V kar nekaj primerih so jim pomagali v zadnjem trenutku. V letu 2006 je bil dokončan en samomor z obešenjem.

Po navedbah zaprtih oseb so razlogi avtoagresivnega vedenja zlasti občutki obupa, nemoči in brezizhodnosti zaradi odvzema svobode, poslabšanje odnosov s svojci in medsebojni konflikti pa tudi abstinenčne krize (predvsem pri alkoholikih) in bolezenska stanja.

V skladu s strategijo preprečevanja samomorov, ki smo jo vzpostavili v letu 2003, so v zavodih ocenili samomorilno ogroženost za vsako na novo sprejeto osebo.

Zaprtim osebam v stiski so nudili pomoč zavodski strokovni delavci (psihologi, pedagogi, socialni delavci in zdravstveno osebje), ki so poskušali v kritičnih trenutkih usmerjati posameznika k rešitvi problema. Strokovni delavci so se povezovali tudi z zunanjimi strokovnjaki (psihiatrji in kliničnimi psihologi), ki so zaprte osebe pregledali ali opazovali.

V okviru strategije preprečevanja samomorov v zaporih se je tudi v letu 2006 nadaljevalo sistematično izobraževanje delavcev za prepoznavanje samomorilne ogroženosti zaprtih oseb.

3. 6. 10. Smrti

V letu 2006 so umrle štiri osebe. Vsi štirje so bili obsojenci. Dva sta umrla zaradi prevelikega zaužitja meta-dona v kombinaciji z zdravili s psihoaktivnim učinkom. V obeh primerih je bil samomorilni namen izključen. Ena oseba je storila samomor z obešenjem. En obsojenec je zaradi zdravstvenih zapletov umrl med prevozom v bolnišnico.

3. 6. 11. Gladovne stavke

Z gladovnim stavkami so tudi v letu 2006 vse kategorije zaprtih oseb opozarjale na osebne stiske in nezadovoljstva. Stavkalo je 58 oseb, kar je za 87 % več kot v letu 2005. Priporniki (47) so z odklanjanjem hrane želeli doseči odpravo pripora ter pospešitev postopkov na sodiščih, obsojenci (11) pa so na ta način izražali nezadovoljstvo nad odločitvami zavodskih strokovnih služb, poskušali so doseči premestitev ali pa so protestirali zaradi ukinjene metadonske terapije.

Vsi stavkajoči so bili obravnavani v skladu z mednarodnimi konvencijami o gladovnih stavkah. Odklanjanje hrane pa sicer ni pustilo posledic na zdravju stavkajočih.

3. 7. POSEBNE OBLIKE STROKOVNEGA OBRAVNAVANJA

3. 7. 1. Odvisnost od alkohola

Obravnava odvisnih od alkohola je v zavodih v letu 2006 potekala v skladu z doktrino in dogovori. Izvajalci programov so bili zavodski strokovni delavci v sodelovanju z zunanjimi strokovnjaki. Namen obravnave je pomoč zaprti osebi pri vzpostavitvi abstinence in spremembi življenjskega stila ter morebitna priprava posameznika na zdravljenje v zdravstveni ustanovi.

Obravnava zaprtih oseb s težavami zaradi odvisnosti od alkohola postaja vse bolj zahtevna, ker sindrom

odvisnosti vse pogosteje spremlja še antisocialno vedenje zaprtih oseb – družinsko in spolno nasilje. Doseganje namena obravnave so tudi v tem letu ovirali nizka stopnja motiviranosti za spremembo, dolgotrajnost pivske kariere, osebni propad, nizek socialnoekonomski status obravnavanih oseb ter nepripravljenost svojcev za sodelovanje v obravnavi.

Tabela 48: Število in delež zaprtih oseb z ukrepom obveznega zdravljenja ali s težavami zaradi odvisnosti od alkohola po kategorijah zaprtih oseb v letu 2006

Zaprte osebe	skupno število oseb v letu	število oseb s težavami zaradi alkoholizma	delež v %
obsojenci	1.844	343	18,6
UK	393	51	13,0
priporniki	1.281	108	8,4
mladoletniki	54	11	20,4
skupaj	3.572	513	14,4

V letu 2006 je bilo med skupaj 3.572 zaprtimi osebami 513 ali 14,4 % oseb s težavami zaradi odvisnosti od alkohola. Število oseb, ki so imele težave zaradi odvisnosti od alkohola, se je v primerjavi z letom poprej povečalo za 21,9 %.

Tabela 49: Število zaprtih oseb z ukrepom obveznega zdravljenja alkoholizma ali s težavami zaradi odvisnosti od alkohola po spolu in zavodih v letu 2006

Zavod	66. člen				ugotovljeno, da imajo težave						skupaj
	m	ž	ml.	skupaj	P	m	ž	ml.	UK	skupaj	
Dob	16	0	0	16	0	146	0	0	0	146	162
Slov. vas	1	0	0	1	0	13	0	0	0	13	14
Ig	0	0	0	0	1	0	7	0	1	9	9
Celje	0	0	0	0	10	6	0	1	3	20	20
Koper	1	0	0	1	9	14	0	0	4	27	28
N. Gorica	1	0	0	1	0	1	0	0	0	1	2
Ljubljana	3	0	0	3	66	30	0	0	21	117	120
N. mesto	2	0	0	2	7	15	0	0	4	26	28
Radovljica	1	0	0	1	3	3	0	0	4	10	11
OO Ig	0	0	0	0	0	2	0	0	0	2	2
Maribor	9	0	0	9	5	54	0	0	2	61	70
M. Sobota	3	0	0	3	7	8	0	0	12	27	30
Rogoza	0	0	0	0	0	7	0	0	0	7	7
Radeče	0	0	0	0	0	0	0	10	0	10	10
SKUPAJ	37	0	0	37	108	299	7	11	51	476	513

Med skupaj 1.844 obsojenci v letu 2006 je bil 37 obsojencem izrečen ukrep obveznega zdravljenja alkoholizma, kar je enako kot v letu 2005. Za izvajanje ukrepov obveznega zdravljenja odvisnosti od alkohola in drog še vedno ni ustreznih predpisov. Tako so v letu 2006 zavodi ukrepe izvajali z vključitvijo odvisnikov v psihosocialne programe obravnave odvisnosti v zavodih, bolj motivirane posameznike pa so obravnavali v sodelovanju z zdravstvenimi ustanovami.

83 zaprtih oseb je imelo abstinenčne krize zaradi alkohola, in sicer 42 pripornikov, 34 obsojencev in sedem upravno kaznovanih. Tri osebe so bile zaradi abstinenčne krize hospitalizirane, drugim so pomoč zagotavljali v zavodih.

Tabela 50: Število oseb s težavami zaradi odvisnosti od alkohola glede na število vseh zaprtih oseb v letih 2000–2006

Leto	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
število vseh zaprtih oseb	6.703	6.302	5.219	4.725	4.344	3.097	3.572
število oseb s težavami zaradi alkohola	742	1.054	941	833	722	421	513
delež v %	11,6	16,7	18,0	17,6	16,6	13,6	14,4

Tabela 51: Število zaprtih oseb, vključenih v programe obravnave, po zavodih v letu 2006

Zavod	program izobraževanja			program motivacije			abstinenca in aktivno življenje		
	0	UK	ml.	0	UK	ml.	0	UK	ml.
Dob	35	0	0	25	0	0	17	0	0
Slov. vas	5	0	0	2	0	0	2	0	0
Ig	5	0	0	5	0	0	4	0	0
Celje	0	0	1	1	0	0	0	0	0
Koper	0	0	0	3	0	0	9	4	0
N. Gorica	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ljubljana	7	0	0	13	0	0	7	0	0
N. mesto	6	0	0	0	0	0	0	0	0
Radovljica	3	4	0	3	4	0	1	0	0
OO Ig	1	0	0	4	0	0	13	0	0
Maribor	35	0	0	0	0	0	0	0	0
M. Sobota	3	0	0	4	0	0	3	0	0
Rogoza	31	0	0	31	0	0	31	0	0
Radeče	0	0	4	0	0	5	0	0	1
SKUPAJ	131	4	5	91	4	5	87	4	1

V letu 2006 so se zaprte osebe s težavami zaradi odvisnosti od alkohola lahko vključevale v programe izobraževanja in motivacije v zavodih. Pomoč zaprtim osebam je bila usmerjena v vzpostavljanje občutka za osebno nego in telesno kondicijo, odgovornost za opravljanje dnevnih dejavnosti, pridobivanje delovnih navad, aktivno preživljanje prostega časa, vzpostavljanje in vzdrževanje stikov s svojci ter v postopno vračanje v družbo.

Vključitev v našete programe pomoči je bila prostovoljna. Za vključitev v programe izobraževanja se je odločilo 140 zaprtih oseb, v programe motivacije 100 oseb, aktivni življenjski stil pa je uspelo vzpostaviti 92 zaprtim osebam.

Osebam, ki so v zavodih uspešno abstinirole in izrazile željo po nadgradnji obravnave, smo med prestajanjem kazni omogočili tudi obravnavo v zunanjih zdravstvenih ustanovah in v programih nevladnih organizacij (v psihiatričnih klinikah, območnih alkoholoških ambulantah, klubih zdravljenih alkoholikov, Anonimnih alkoholikov, skupinah za samopomoč). V takšno obravnavo se je v letu 2006 vključilo dvanajst zaprtih oseb. Po prestani kazni je z obravnavo v zunanjih ustanovah nadaljevalo deset oseb. V zavodu Dob je tudi v tem letu delovala skupina Anonimnih alkoholikov, ki jo je vodil zunanji izvajalec. Primer dobre prakse pa predstavlja tudi edukativna skupina v oddelku Rogoza, ki jo vodita pedagoginja in vodja izmene paznikov.

3. 7. 2. Odvisnost od prepovedanih drog

Zaprte osebe, odvisne od nedovoljenih drog, so v zavodih obravnavali v skladu z izdelano strategijo. Ta opredeljuje medicinski del pomoči, programe izobraževanja in motivacije ter nadgradnjo z visokopraznimi programi.

Strokovne službe zavodov so tudi v letu 2006 intenzivno sodelovale s centri za preprečevanje in zdravljenje

odvisnosti. Njihovi zdravniki so bili zavodskim strokovnim delavcem in obravnavanim v veliko pomoč, število obiskov v omenjenih ambulantah pa se je povečalo.

V skladu z Zakonom o preprečevanju uporabe prepovedanih drog in o obravnavi uživalcev prepovedanih drog smo tudi v letu 2006 posredovali podatke informacijski enoti za prepovedane droge pri Inštitutu za varovanje zdravja RS, ki pripravlja nacionalno poročilo za področje drog.

Oktobra 2006 je bila v Ljubljani 9. evropska konferenca o drogah in preprečevanju infektivnih bolezni v zaporih z naslovom: »Od načela enakosti k praksi enake obravnave: zapolnjevanje vrzeli«. Konference se je udeležilo preko 200 oseb iz 40 držav. Organizatorji slednje in preteklih konferenc s področja drog v zaporih so bili nevladna organizacija Cranstoun Drug Services iz Anglije, WIAD (Scientific Institute of the German Medical Association) in ENDIPP (European Network on Drugs and Infections Prevention in Prison).

ENDIPP kot evropska multidisciplinarna mreža, ki jo koordinira Craunstoun, že od leta 1995 organizira uspešne konference, ki prispevajo k razvoju na področju obravnave drog v zaporih v mnogih evropskih državah. Mreža povezuje evropske zaporske uprave, civilno družbo, nevladne organizacije, sodeluje pa tudi z WHO (World Health Organisation), EMCDDA (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction) in številnimi evropskimi raziskovalnimi inštituti. Mreža je sprva povezovala samo zahodnoevropske države, kasneje se je uspešno razširila na vzhod, njen cilj pa so tudi države na Balkanu. Vse dosedanje konference finančno podpira Evropska komisija.

Uprava sodeluje z ENDIPP od leta 2000, in sicer z aktivno udeležbo na konferencah, z objavami prispevkov v strokovni reviji Connections in z omogočanjem strokovnih raziskav v slovenskih zaporih. Na tej osnovi je 2006 Sloveniji pripadla čast gostiteljice konference in soorganizatorja. Uprava je poleg predstavitve sistema in sodelovanja na delavnicah organizirala za udeležence konference ogled treh zavodov (Ljubljana, Ig in Dob).

V letu 2006 je bilo prepoznanih 948 zaprtih oseb, ki so imele težave zaradi uživanja nedovoljenih drog. V primerjavi z letom poprej se je njihovo število povečalo za 9 %. Med njimi je bilo 55 oseb z izrečenim ukrepom obveznega zdravljenja odvisnosti od prepovedanih drog (52 obsojencev in tri obsojenke).

Tabela 52: Število in delež zaprtih oseb z ukrepom obveznega zdravljenja ali s težavami zaradi odvisnosti od drog po kategorijah zaprtih oseb v letu 2006

Zaprte osebe	skupno število oseb v letu	število oseb s težavami zaradi narkomanije	delež v %
obsojenci	1.844	574	31,1
UK	393	15	3,8
priporniki	1.281	328	25,6
mladoletniki	54	31	57,4
skupaj	3.572	948	26,5

Tabela 53: Število zaprtih oseb z ukrepom obveznega zdravljenja narkomanije in s težavami zaradi odvisnosti po zavodih v letu 2006

Zavod	66. člen				ugotovljeno, da imajo težave						skupaj
	m	ž	ml.	skupaj	P	m	ž	ml.	UK	skupaj	
Dob	14	0	0	14	0	138	0	0	0	138	152
Slov. vas	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
Ig	0	3	0	3	25	0	13	0	0	38	41
Celje	10	0	0	10	44	28	2	6	4	84	94
Koper	12	0	0	12	31	60	0	0	3	94	106
N. Gorica	0	0	0	0	8	5	0	0	2	15	15
Ljubljana	7	0	0	7	161	145	0	0	0	306	313
N. mesto	0	0	0	0	16	9	0	0	0	25	25
Radovljica	1	0	0	1	16	27	0	0	2	45	46
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	6	0	0	6	17	76	0	0	2	95	101
M. Sobota	1	0	0	1	10	14	0	0	2	26	27
Rogoza	0	0	0	0	0	2	0	0	0	2	2
Radeče	0	0	0	0	0	0	0	25	0	25	25
SKUPAJ	52	3	0	55	328	504	15	31	15	893	948

Tabela 54: Število oseb s težavami zaradi uživanja nedovoljenih drog glede na število vseh zaprtih oseb v letih 2000 - 2006

Leto	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
število vseh zaprtih oseb	6.703	6.302	5.219	4.725	4.344	3.097	3.572
osebe s težavami zaradi droge	512	682	703	727	944	868	948
delež v %	7,63	10,82	13,47	15,38	21,73	28,03	26,5

Tabela 55: Število zaprtih oseb, vključenih v programe obravnave, po kategorijah in zavodih v letu 2006

Zavod	nizkopražni programi				višjepražni programi				visokopražni programi			
	0	UK	ml.	skupaj	0	UK	ml.	skupaj	0	UK	ml.	skupaj
Dob	23	0	0	23	10	0	0	10	25	0	0	7
Slov. vas	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	3
Ig	9	0	0	9	5	0	0	5	2	0	0	1
Celje	15	2	2	19	13	0	4	17	2	0	0	1
Koper	46	1	0	47	12	0	0	12	2	0	0	0
N. Gorica	3	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0
Ljubljana	101	0	0	101	14	0	0	14	0	0	0	0
N. mesto	6	0	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0
Radovljica	20	2	0	22	6	1	0	7	3	0	0	8
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	33	0	0	33	10	0	0	10	9	0	0	5
M. Sobota	0	0	0	0	12	2	0	14	0	0	0	0
Rogoza	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Radeče	0	0	18	18	0	0	7	7	0	0	0	0
SKUPAJ	256	5	20	281	82	3	18	96	45	0	0	45

Osebam, ki v zavodih uspešno abstininirajo in izražajo željo po nadgradnji obravnave, se med prestajanjem kazni ta omogoča tudi v zunanjih zdravstvenih ustanovah in v programih nevladnih organizacij (psihiatrične bolnišnice, Center za zdravljenje odvisnosti od drog Ljubljana, centri za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti, Društvo Up, Skupnost Srečanje, Karitas – Pelikan, Društvo Svit ipd). Za tovrstno obliko zdravljenja se je v letu 2006 odločilo 55 zaprtih oseb. Po prestani kazni je z obravnavo v zunanjih ustanovah nadaljevalo 46 zaprtih oseb.

Svetovalno delo v programu zmanjševanja škode (nizkopražni program) so v zavodih Ljubljana in Ig izvajali predstavniki Društva Stigma. Zavod Ljubljana so obiskovali dvakrat tedensko, zavod Ig pa dvakrat mesečno.

V sodelovanju z zdravniki specialisti iz območnih centrov za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti so abstinenčne krize zaprtih oseb, do katerih je v letu 2006 prišlo 195-krat, obravnavali v zavodskih ambulanah. Težave so lajšali predvsem z zdravlili, pa tudi s povečanjem odmerka metadona. Abstinenčno krizo je imelo 126 pripornikov, 65 obsojencev, in štirje upravno kaznovani.

Obravnavo odvisnih od drog so spremljale tudi ovire, in sicer nizka motiviranost zaprtih oseb za spreminjanje življenjskega stila, zaničanje recidiva in odgovornosti zanj, manipuliranje ipd.

3. 7. 3. Obravnava nevarnih obsojencev in mladoletnikov

Osamitev obsojenca po 98. členu zakona

Primerov osamitve obsojenca na podlagi 98. člena ni bilo.

Namestitve v posebej varovani oddelek na podlagi 206. člena zakona

V posebej varovani oddelek je bilo v letu 2006 nameščenih 13 nevarnih obsojencev, in sicer v zavodih Dob (7), Koper (3), Ljubljana (1) in Novo mesto (2). V večini primerov sta bila razloga namestitve fizični napad in grožnja soobsojencem.

3. 7. 4. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – tujcev

V letu 2006 je v slovenskih zavodih prestajalo kazen 548 tujcev (glej poglavje 2. 7. 1.), med katerimi je bilo 182 obsojencev in mladoletnikov (175 moških, pet žensk in dva mladoletnika), 9 upravno kaznovanih (8 moških in ena ženska) in 357 pripornikov (317 moških, 36 žensk in 4 mladoletniki).

Posebni jezikovni težavi pri delu s tujci ni bilo, delavci zavodov so se z njimi sporazumevali v enem od svetovnih jezikov. Nekaj obsojencev iz manjših držav je obvladalo le materni jezik in so se na lastno željo začeli učiti slovenščine. Želje po uradnem prevajalcu ni izrazil nihče.

Tujci, ki slovenskega jezika niso razumeli, so bili obravnavani individualno, drugi pa so se udeleževali skupinskih oblik dela, kjer so jim pri sporazumevanju pomagali tudi drugi obsojenci.

Tujejezična literatura je na voljo v zavodskih knjižnicah, pa tudi zakonski in podzakonski akti so dostopni v tujih jezikih. Tujci so se z željeno literaturo večinoma oskrbovali sami ali pa preko diplomatskih predstavnikov.

Obsojeni tujci so izrabili pravico do obiskov konzularnih predstavnikov, obiski svojcev pa so bili odvisni predvsem od njihove oddaljenosti, materialnih razmer, pa tudi od kakovosti njihovih stikov pred nastopom kazni. Večina jih je za ohranitev stikov s svojci uporabljala dopisovanje, telefonskih pogovorov pa so se zaradi visokih stroškov posluževali nekoliko redkeje. Tujcem je bila glede na njihova verska načela in druga prepričanja zagotovljena ustrezna prehrana.

Obravnava tujcev v zavodih je bila enaka obravnavi slovenskih državljanov. Tujci z izrečenim izgonom iz države zunajzavodskih ugodnosti niso bili deležni. Praviloma so tujci bivali v zaprtih oddelkih zavodov.

3. 7. 5. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – invalidov, na smrt bolnih in starih oseb

V letu 2006 je bilo zaprtih 54 oseb v starosti nad 59 let, med njimi so bili štirje starejši od 69 let. Predvidene dejavnosti in njihovo namestitve so v zavodih prilagodili njihovim letom in zdravstvenemu stanju. Najstarejša obsojenka je bil star 79 let in je kazen prestajala v zavodu Ig.

3. 7. 6. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost

V letu 2006 je bilo med obsojenci in mladoletniki na novo sprejetih 55 storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost. Trend priliva te kategorije obsojencev je v zadnjem letu nekoliko povečal. V letu 2006 je njihov skupni delež med obsojenci znašal 7,6 %.

V zavodih so v letu 2006 obravnavali skupaj 141 tovrstnih obsojencev - storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost. Kazen so prestajali skoraj na vseh lokacijah, tudi v zavodu Radeče (trije mladoletniki).

Obravnava te kategorije obsojencev se načeloma ni bistveno razlikovala od ostalih, pri podeljevanju zunajzavodskih ugodnosti pa je zahtevala še posebno previdnost. Obsojenci so se vključevali tako v individualne kot v skupinske oblike obravnave ter v ostale oblike zavodskega življenja. V nekaj primerih je bilo posameznike potrebno zaščititi pred nasilnimi soobsojenci. V teh primerih smo jih praviloma obravnavali le individualno.

Večina storilcev spolnih kaznivih dejanj je bila vključena tudi v psihološko obravnavo, ki je bila usmerjena predvsem v vzpostavljanje uvida v storjeno dejanje in motiviranje za spremembo. Vsi psihologi, ki obravnavajo storilce kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, so imeli ustrezno supervizijo. Izkušnje so izmenjevali tudi na intervizijskih sestankih. V letu 2006 so v zavodu Dob pričeli izvajati edukativno skupinsko obravnavo te kategorije obsojencev. Izvajajo jo zavodski psihologi. Program zajema 14 srečanj, na vnaprej pripravljene teme. Dveh skupin se je udeležilo skupaj 16 obsojencev. V individualno psihološko obravnavo je bilo vključenih 92 obsojencev, dve obsojenki in trije mladoletniki.

Zavodi so se po pomoč in znanje glede obravnave te kategorije obsojencev obračali tudi na posamezne zunanje strokovnjake, predvsem psihiatre. Nekateri bolj motivirani obsojenci so bili deležni tudi obravnave zunaj zavoda.

Ob pripravi obsojencev na zunanje ugodnosti in odpust so se v zavodih posvetovali z različnimi službami (centri za socialno delo, šole, zdravstvene službe, policija itn.) in okolje pripravljali na njihovo postopno vračanje v družbo. Zunajzavodskih ugodnosti so bili deležni tisti obsojenci, ki so v obravnavi dokazali zahtevani napredek in izpolnjevali vsa potrebne pogoje.

3. 7. 7. Obravnava žensk

Prestajanje zaporne kazni žensk je tesno povezano s kulturnimi in družbenimi pričakovanji glede njihove vloge v družini, še posebno vloge matere. Ženske so prestajanje kazni in oddaljenost od doma velikokrat doživljale kot hudo stisko s stopnjevanimi občutki tesnobe, nemira, krivde in samoobtoževanja. Težave so bile še večje ob hkratni odsotnosti drugega roditelja (npr. zaradi sočasnega prestajanja kazni itn.), kar je zahtevalo ukrepe za reševanje stiske otrok. Posebne težave, povezane z obravnavo žensk, so se nanašale na obsojenke, pri katerih stiki z družino in otroki niso bili možni (velika oddaljenost od doma, tujke ipd.).

Razen v centralnem ženskem zavodu Ig so bile pripornice, upravno kaznovane in obsojenke zaprte še v zavodih Celje, Koper in Maribor. Dve mladoletnici sta bili v zavodu Radeče.

3. 8. 8. Obravnava mladoletnikov

V zavodu Celje je v letu 2006 prestajalo kazen 13 mladoletnikov, v prevzgojnem domu pa so obravnavali 40 mladoletnih oseb, med njimi dve mladoletnici. Eno mladoletnico, ki je bila iz tujine, so obravnavali tudi na lgu.

Pri delu z mladoletniki je največji poudarek namenjen izobraževanju in pridobivanju delovnih navad ter obravnavi odvisnosti od prepovedanih drog in alkohola.

3. 8. UGODNOSTI IN NAMENSKI IZHODI

3. 8. 2. Podeljene ugodnosti

Pri podeljevanju zunajzavodskih ugodnosti se upošteva načelo postopnosti. Polog zakonskih meril se upoštevajo tudi osebnostne in vedenjske lastnosti obsojencev, izpolnjevanje osebnega programa, ocena zanesljivosti, spoštovanje sprejetih dogovorov, odnos do kaznivega dejanja ter do delavcev in soobsojencev. Ugodnosti posameznika se opredelijo v individualnem programu, o posamezni ugodnosti pa na predlog strokovnega tima vselej odloči direktor zavoda oziroma vodja oddelka.

Veliko pozornost namenjamo pripravam obsojenca za prvo zunajzavodsko ugodnost. To še posebno velja za obsojence, odvisne od prepovedanih drog ali alkohola ter za obsojence, obsojene zaradi kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, kazniva dejanja proizvodnje in prometa z mamili ter kazniva dejanja z elementi hujšega nasilja.

Tabela 56: Število podeljenih ugodnosti po vrstah v letu 2006

Vrste ugodnosti		Število ugodnosti
zunajzavodske ugodnosti	popolna izraba letnega počitka na prostosti	694
	delna izraba letnega počitka na prostosti	217
	dodatni letni počitek	135
	prost izhod iz zavoda	7.998
	nenadzorovani obiski zunaj zavoda	3.879
	prost izhod iz zavoda, razen v kraj storitve k. d.	46
	izhod iz zavoda v spremstvu paznika	112
	skupaj	13.081
ugodnosti v okviru zavoda	podaljšani in nenadzorovan obisk	20.024
	prost obisk v garsonjeri	3.286
	skupaj	23.310
SKUPAJ		36.391

V letu 2006 je bilo obsojencem in mladoletnikom podeljenih 36.391 zavodskih in zunajzavodskih ugodnosti, kar za 10,2 % več kot v letu 2005. Na obsojenca oziroma mladoletnika je bilo torej podeljenih 19,2 ugodnosti, kar je nekaj več kot v letu poprej (18,8 ugodnosti na osebo).

Od skupaj 1.898 obsojencev in mladoletnikov jih 773 ali 40,7 % ni bilo deležnih nobene zunajzavodske ugodnosti. V primerjavi z letom poprej se je ta delež povečal za 11,6 %. Med njimi je bilo 273 ali 14,4 % takšnih, ki niso bili deležni niti ugodnosti v okviru zavoda. V primerjavi z letom poprej se je delež teh brez povečal za 57.

Osebam, za katere je sodišče odredilo uklonilni zapor, zunajzavodskih ugodnosti zavodi ne podeljujejo. To pa ne velja za upravno kaznovane po prejšnjem zakonu o prekrških, ki jih je bilo v letu 2006 še pet na prestajanju kazni zapora. Tem osebam so bile podeljene zunajzavodske ugodnosti 16-krat, medtem ko pa so zavodi 201 osebi, na prestajanju uklonilnega zapora, podelili zavodske ugodnosti.

Zunajzavodske ugodnosti

Število podeljenih zunajzavodskih se je v primerjavi z letom 2005 neznatno povečalo (za 0,8 %), saj se je tudi število obsojencev in mladoletnikov v zavodih v letu 2006 povečalo za 8,1 %. V letu smo zunajzavodske ugodnosti podelili 1.125 ali 59,2 % obsojencem in mladoletnikom. V primerjavi z letom poprej to predstavlja zmanjšanje za 11,6 %.

V letu 2006 je bilo med vsemi obsojenci in mladoletniki podeljenih 6,9 ugodnosti na osebo v letu 2005 pa 7,4. Najbolj se je zmanjšalo število podeljenih prostih izhodov iz zavoda za (732 ali 8,4 %), medtem ko se je število podeljenih ugodnosti popolne izrabe letnega dopusta na prostosti zmanjšalo za 66. Za 57 pa se je zmanjšalo tudi število delne izrabe letnega dopusta na prostosti. Število podeljenih izhodov iz zavoda v spremstvu paznika se je povečalo za 76. Prosti izhodi iz zavoda, razen v kraj storitve kaznivega dejanja so se povečali za sedem.

Zavodske ugodnosti

Zavodskih ugodnosti je bilo v letu 2006 deležnih 1.625 ali 85,6 % obsojencev in mladoletnikov. V primerjavi z letom 2005 se je njihovo število zmanjšalo, in sicer za 3 %. Število prostih obiskov v garsonjeri se je povečalo za 24,2 %. V letu 2006 so bili obsojenci in mladoletniki deležni 12,2 zavodskih ugodnosti na osebo, v letu poprej pa 11,4.

3. 8. 3. Zlorabe ugodnosti

V letu 2006 so obsojenci in mladoletniki zlorabili zunajzavodske ugodnosti v 87 primerih, kar je 0,7 % vseh podeljenih zunajzavodskih ugodnosti. Število zlorab ugodnosti v letu 2006 se je v primerjavi z letom poprej zmanjšalo za 52. Število zlorab se je v tem obdobju bistveno zmanjšalo.

Obsojenci in mladoletniki so zunajzavodske ugodnosti zlorabili tako, da se jih je 40 vrnilo v zavod z zamudo, 28 jih je bilo privedenih, šest jih je ostalo na begu, 13 pa jih je bilo utemeljeno osumljenih, da so na prostosti storili novo kazniv dejanje. Po številu je bilo največ zlorab v zavodih Radeče (39), Ljubljana (18), Koper in Maribor (po 7), v zavodih Celje in Radovljica po 4, Dob 3, Ig 2 ter Murska Sobota, Nova Gorica in Novo mesto po ena. V Polodprtem in odprtem oddelku Slovenska vas ter v odprtih oddelkih Ig in Rogoza zlorab ugodnosti ni bilo.

3. 8. 4. Podeljevanja ugodnosti

Tudi v letu 2006 je število obsojencev s povečanim tveganjem za zlorabo zunajzavodskih ugodnosti zaradi odvisnosti od prepovedanih drog naraščalo. Zato jim zunajzavodskih ugodnosti praviloma nismo podeljevali, dokler niso dosegli opaznega napredka. Obsojenci vključitev v obravnavo odvisnosti in obravnavo spolnega nasilja pogosto upirajo, kljub nesodelovanju pa zunajzavodske ugodnosti stalno zahtevajo. Nekateri obsojenci nočejo delati, dokler ne izpolnijo formalnega pogoja za pridobitev zunajzavodskih ugodnosti (določen del prestane kazni). Posamezni obsojenci pa skušajo do ugodnosti priti celo z grožnjami, z izsiljevanjem ali s pošiljanjem različnih pritožb, med drugim tudi varuhu človekovih pravic.

3. 8. 5. Namenski izhodi

Tabela 57: Namenski izhodi v letu 2006

Namenski izhodi	brez spremstva	v spremstvu paznika	s strokovnim delavcem	skupaj	število zlorab
državni organi (brez odredbe)	409	73	14	496	0
zdravstvene ustanove	1.016	33	3	1.052	0
obravnavana v drugih ustanovah	435	59	28	522	1
izobraževanje	1.042	38	17	1.097	4
poroka	1	6	0	7	0
rojstvo otroka	2	5	0	7	0
neničrtovani (smrt ipd.)	31	35	10	76	0
SKUPAJ	2.936	249	72	3.257	5

Delež namenskih izhodov se je v letu 2006 v primerjavi z letom poprej povečal za 14,3 %. Najbolj se je povečalo število izhodov zaradi obiska državnih in drugih organov zunaj zavoda. Po številu je bilo največ namenskih izhodov zaradi obiskov predavanj na najrazličnejših izobraževalnih organizacijah zunaj zavoda. Na drugem mestu je število namenskih izhodov zaradi obiskov zdravstvenih institucij zunaj zavoda.

V letu 2006 se je število izhodov brez spremstva povečalo za 14,3 %, število izhodov v spremstvu s paznikom in strokovnimi delavci pa za 14,2 %. V manjšem številu primerov so razlogi odobritve izhodov poroka, rojstvo otroka ali smrt v družini. Čeprav je bil večini obsojencem omogočen izhod brez spremstva paznikov oziroma strokovnih delavcev, se je število zlorab namenskih izhodov v primerjavi z letom poprej povečalo le za štiri.

3. 9. DISCIPLINSKO OBRAVNAVANJE IN KAZNOVANJE OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV

3. 9. 1. Vodenje disciplinskih postopkov

Disciplinske komisije pri vodenju disciplinskih postopkov in izrekanju disciplinskih kazni obsojencem in mladoletnikom niso imele večjih težav. Ker večina članov disciplinskih komisij nima ustreznega pravnega znanja za vodenje včasih kar zahtevnih postopkov, še posebno, če so prisotni odvetniki, ki obsojence zagovarjajo v disciplinskem postopku, so nekateri zavodi vključili v delo disciplinskih komisij razpoložljive pravne strokovnjake. Po oceni nekaj zavodov so disciplinski postopki prezahtevni, predolgi in tudi predragi. To obsojencem omogoča, da se z manipuliranjem skušajo izogniti disciplinski kazni.

Še vedno se pojavljajo težave pri zaslišanju prič – obsojencev. Da bi se izognili novim konfliktnim situacijam, večkrat niso jasno izpovedali dejanskega dogajanja. V disciplinskih postopkih, kjer so obsojence zagovarjali odvetniki, je pogosto prihajalo do proceduralnih zapletov.

3. 9. 2. Učinkovitost disciplinskih kazni

Zavodi ocenjujejo, da je učinkovitost izrekanja disciplinskih kazni realno težko oceniti, saj so pri nekaterih obsojencih učinkovite, medtem ko pri obsojencih, ki pogosto ponavljajo disciplinske prestopke izrečena disciplinska kazen pretežno ne doseže svojega namena. Učinkovite so pogojno odložene disciplinske kazni, saj v preskusni dobi obsojenci disciplinskih prestopkov praviloma ne ponavljajo. Bolj kot disciplinske kazni so učinkoviti ukrepi omejevanja ugodnosti. Zato so zavodi v letu 2006 veliko disciplinskih prestopkov obravnavali vsebinsko, in sicer v zavodih Celje (189), Dob (78), Maribor (77), Ljubljana (65) ter Radeče (15).

3. 9. 3. Pregled izrečenih disciplinskih kazni

Tabela 58: Izrečenih disciplinskih kazni po vrsti in trajanju v letu 2006

Vrsta disciplinske kazni	štev.	do 7 dni	7 do 14 dni	15 do 21 dni	21 dni	30 dni	izvršitev pogojno odložena
javni opomin	1	0	0	0	0	0	0
razporeditev na drugo delo	0	0	0	0	0	0	0
omejitev ugodnosti	2	0	0	0	0	0	0
samica s pravico do dela	26	13	21	2	0	0	15
samica brez pravice do dela	24	1	7	4	0	2	9
SKUPAJ	53	14	28	6	0	2	24

V letu 2006 je bilo obsojencem in mladoletnikom izrečenih 92 disciplinskih kazni (39 mladoletnikom v prevzgojnem domu) in 53 obsojencem, kar je za 30,8 % manj kot v letu 2005. Število izrečenih disciplinskih kazni se je zmanjšalo med obsojenci za 38, medtem ko se je med mladoletniki zmanjšalo za štiri. Zmanjšalo se je tudi število pogojno odloženih izvršitev disciplinskih kazni, in sicer za sedem. Čeprav zavodi disciplinske prestopke obsojencev in mladoletnikov čedalje pogosteje obravnavajo tretmajsko, razlogi za občutno zmanjšanje izrečenih disciplinskih kazni, zlasti obsojencem, niso v celoti pojasnjeni. Zgolj domnevati je mogoče, da na zmanjšanje izrečenih disciplinskih kazni vpliva zahtevni predpisani disciplinski postopek, ki ga mora disciplinska komisija natančno in zakonito izpeljati, saj veljavna zakonodaja vsebuje določbe, ki varujejo pravice disciplinskih obdolžencev v disciplinskem postopku v večji meri v primerjavi s predpisi iz leta 1978.

V oddelkih Radovljica, Nova Gorica, Ig in Rogoza niso izrekli nobene disciplinske kazni. Bistveno se je zmanjšalo tudi število izrečenih disciplinskih kazni omejitev ugodnosti (za 4). Te so bile obsojencem izrečene le v zavodu Ig in oddelku Murska Sobota.

Disciplinska kazen razporeditve na drugo delovno mesto v letu 2006 ni bila izrečena. Institut ustavitve disciplinskega postopka so uporabljali zavodi Celje (4), Dob (2), Ljubljana, Ig in oddelk Murska Sobota (po 1). Neizvršenih je ostalo 20 odločb o izrečenih disciplinskih kaznih, in sicer v zavodih Dob 17, Ig dve in Maribor ena.

Tabela 59: Struktura izrečenih disciplinskih kazni mladoletnikom v prevzgojnem domu po vrsti in trajanju v letu 2006

Vrsta disciplinske kazni	štev.	do 2 dni	do 4 dni	5 dni	6 dni	7 dni	izvršitev pogojno odložena
opomin	0	0	0	0	0	0	0
prepoved izhoda do treh mesecev	38	0	0	0	0	0	0
posebni prostor v prostem času	1	0	1	0	0	0	0
posebni prostor brez pravice do dela	0	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	39	0	1	0	0	0	0

Disciplinsko obravnavanje mladoletnikov

V zavodu Celje mladoletnikom, ki prestajajo mladoletniški zapor niso izrekli nobene disciplinske kazni. V prevzgojnem domu je bilo mladoletnikom izrečenih 38 disciplinskih kazni prepovedi izhoda iz doma. V primerjavi z letom 2005 se je število disciplinskih kazni prepovedi izhoda iz prevzgojnega doma zmanjšalo za štiri. Enemu mladoletniku pa je bila izrečena disciplinska kazen oddaje v posebni prostor v prostem času.

Število mladoletnikov, ki so bili v disciplinskem postopku obravnavani več kot dvakrat, se v letu 2006 v primerjavi z letom poprej ni bistveno spremenilo. Od skupno 39 mladoletnikov in mladoletnic, obravnavanih

v disciplinskem postopku, jih je bilo osem obravnavanih enkrat, štiri dvakrat, pet trikrat in dva štirikrat.

3. 9. 4. Pritožb na disciplinske kazni

Pravico do pritožbe zoper odločbo disciplinske komisije o izrečenih disciplinski kazni je v letu 2006 uveljavljalo sedem obsojencev (v letu 2005 pa 3). Pritožbe so vložili le obsojenci iz zavodov Dob, Celje, Ig in Novo mesto. Na ministrstvu za pravosodje, ki je pritožbeni organ druge stopnje, so vse pritožbe zavrnil kot neutemeljene. Pri vlaganju in reševanju pritožb zoper odločbe o izrečenih disciplinski kazni obsojencem, se v praksi še vedno pojavlja problem, da se pritožniki ne držijo pouka o pravnem sredstvu, po katerem bi morali pritožbe vlagati v zavodu, kjer jim je disciplinska kazen izrečena. Velika večina obsojencev pritožbe pošilja neposredno ministrstvu za pravosodje, ker zmotno mislijo, da zavod pritožbe ne bo poslal pritožbenemu organu. Delavci zavoda so tako v dilemi, ker ne vedo, kdaj postane odločba izvršljiva. V takih primerih se zavleče tudi pritožbeni postopek, saj mora ministrstvo za pravosodje za disciplinski in osebni spis zaprositi zavod preko generalnega urada uprave. Obenem pa to pomeni hudo oviro pri spoštovanju rokov, v kateri mora biti izdana odločba organa druge stopnje.

3. 10. POGOJNI ODPUST OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV TER POMILOSTITVE

3. 10. 1. 1. Pogojni in predčasni odpust

Komisija za pogojni odpust je obsojencem, ki so želeli biti prisotni na seji komisije, ko je odločala o njihovih vlogah za pogojni odpust, to omogočila. Taka praksa komisije je bila v zavodih ocenjena ugodno, saj so se obsojenci neposredno prepričali, češ da zavodi v poročilu k vlogi za pogojni odpust ne navedejo vseh pomembnih dejstev za ugodno rešitev vloge za pogojni odpust, zato komisija te vloge zavrača.

3. 10. 1. Pogojni odpust po komisiji za pogojne odpuste

Tabela 60: Pogojno odpuščeni obsojenci po spolu in trajanje pogojnega odpusta v letu 2006

Kategorija obsojenih oseb	trajanje pogojnega odpusta								
	do 30 dni	nad 1 do 3 mes.	nad 3 do 6 mes.	nad 6 mes. do 1 leta	nad 1 do 2 leti	Nad 2 do 3 leta	nad 3 do 5 let	nad 15 let	skupaj
Obsojenci									
prvič kaznovani	2	97	67	41	28	6	2	1	244
povratniki	2	34	33	12	7	2	0	0	90
Skupaj	4	131	100	53	35	8	2	1	334
Obsojenke									
prvič kaznovane	1	4	4	7	2	1	1	0	20
povratnice	0	0	1	0	1	0	0	0	2
Skupaj	1	4	5	7	3	1	1	0	22
mladoletni obsojenci									
prvič kaznovani	0	3	2	2	0	0	0	0	7
SKUPAJ	5	138	107	62	38	9	3	1	363
delež v %	1,36	38,08	29,47	17,08	10,45	2,47	0,82	0,27	100

V letu 2006 je bilo pogojno odpuščenih 13 obsojencev manj kot v letu poprej.

3. 10 1. 2. Predčasni in pogojni odpust po direktorju zavoda

Direktorji zavodov so v letu 2006 s prestajanja kazni zapora predčasno odpustili 358 zaprtih oseb (6,5 % več kot v letu poprej). Število predčasno odpuščenih upravno kaznovanih se je zmanjšalo zato, ker tovrstnih oseb po uveljavitvi novega zakona o prekrških skoraj ni več na prestajanju kazni zapora.

Tabela 61: Struktura predčasno in pogojno odpuščenih obsojencev in upravno kaznovanih po spolu in trajanju predčasnega odpusta v letu 2006

Kategorija obsojenih oseb	trajanje predčasnega odpusta				
	do 10 dni	10 do 20 dni	20 dni do 1 mesec	1 mesec	skupaj
OBSOJENCI					
prvič kaznovani	18	33	103	0	154
Povratniki	25	39	118	0	182
Skupaj	43	72	221	0	336
OBSOJENKE					
prvič kaznovane	4	0	9	0	13
Povratnice	1	3	3	0	7
Skupaj	5	3	12	0	20
MLADOLETNI OBSOJENCI					
prvič kaznovani	0	1	0	0	1
UPRAVNO KAZNOVANI	1	0	0	0	1
SKUPAJ	49	76	233	0	358
delež v %	13,68	21,23	65,09	0	100

3. 10. 2. Pomilostitve obsojencev

Obsojenci oziroma drugi upravičenci so v letu 2006 vložili pri ministrstvu za pravosodje 258 prošenj za pomilostitev. Ministrstvo za pravosodje jih je skupaj s svojim poročilom posredovalo uradu predsednika republike. Število obravnavanih vlog za pomilostitev se je v primerjavi z letom 2005 povečalo za 158. Ugodno je bilo rešenih 21 vlog, kar je za šest več kot leto poprej.

S pomilostitvijo po uradni dolžnosti je bil dvema obtožencema odpuščen kazenski pregon.

3. 11. IZVAJANJE PRAVIC IN PRITOŽBE ZAPRTIH OSEB

3. 11. 1. Pravica do veroizpovedi

V letu 2006 je bil koordinator za duhovno oskrbo redno tedensko navzoč na posameznih lokacijah zavodov in opravljal razgovore z zaprtimi osebami glede na izkazan interes duhovne oskrbe.

Katoliško cerkev je bila zastopana s strani koordinatorja za duhovno oskrbo. Mesečno je izvajal bogoslužja na vseh dogovorjenih lokacijah. V okviru praznikov: Velike noči, Marijinega Vnebohoda in Božiča so se še posebej izvajale zakramentalne priprave in praznične svete maše v vseh zavodih, kjer je bil izkazan interes. Zaprtim osebam so bili na voljo tudi nekateri izvodi Svetega pisma in druge literature. Znotraj katoliške cerkve je bil v Sloveniji izpeljan tudi mednarodni Teden zaporov, ki je potekal od 19. do 25. novembra 2006. Nekateri slovenski škofje so bili povabljeni, da na treh lokacijah opravijo sveto mašo.

Usklajeno je tekla koordinacija z islamsko skupnostjo in srbsko pravoslavno cerkvijo. Stiki so omejeni na lokalne ravni, ker se je interes posameznih zaprtih oseb pokazal samo v določenih zavodih. Z islamsko

skupnostjo so bile na lokalni ravni tudi priprave v mesecu Ramazanu, kjer so vsi zavodi dobili časovni razpored molitev in jih posredovali interesentom. Posameznikom so v tem času, na izrecno željo, omogočili tudi prehrano v skladu z njihovimi verskimi zahtevami. Na voljo so tudi izvodi Korana in nekaj druge literature, ki jo je posredovala Islamska skupnost v Ljubljani.

V okviru srbske pravoslavne cerkve je bila pokrita pastoralna oskrba ob velikih praznikih (Božič in Velika noč), opravljenih pa je bilo tudi nekaj razgovorov s strani parohov srbske pravoslavne cerkve na željo zaprtih oseb.

Svoj interes so pokazale tudi nekatere druge verske skupnosti. Jehovove priče so v nekatere zavode redno dostavljale svoj časopis, vendar zanimanja s strani zaprtih oseb ni bilo, razen v zavodu Dob, kjer so njihovi obiski redni vsako soboto. Obiske Adventistične cerkve pa beležijo enkrat na teden v zavodu Dob.

3. 11. 2. Druge pravice in pritožbe

Generalnemu direktorju uprave, ki je pristojen za reševanje pritožb obsojencev in mladoletnikov na prvi stopnji, je bilo v letu 2006 poslanih 92 pritožb.

Med njimi so bile tudi pritožbe, ki so jih posamezniki ali skupine zaprtih oseb pošiljale predsedniku države, Državnemu zboru RS in Vladi RS. Nekaj pritožb je bilo podanih tudi večkrat, dve pa sta bili skupinski. Največ pritožb so vložili obsojenci iz zavodov Dob 46, Ljubljana 14, Koper in Ig po devet, Maribor pet, Celje štiri, Novo mesto dve ter iz oddelkov Murska Sobota, Rogoza in Ig po eno. Zaprte osebe so v letu 2006 vložile dve pritožbi manj kot v letu 2005.

Zaprte osebe so v pritožbah oziroma v pobudah za začetek postopka za varstvo človekovih pravic izpostavljale kršitev ene ali več pravic, nepravilno ravnanje z njimi ter druge nepravilnosti, zaradi katerih so se počutile prizadete. Najpogosteje so se pritoževale nad pomanjkljivim zdravljenjem in opustitve zdravniške pomoči, neustreznim postopanjem delavcev zavoda (zlasti paznikov), ker niso bili deležni zavodskih in zunajzavodskih ugodnosti, nad izvajanjem obiskov v prostoru brez steklene pregrade, zagotavljanjem pravice do dela in iz dela, nad kršitvijo pravice do telefonskih pogovorov, obiskov in sprejemanja pošiljk, bivanjskimi in nastanitvenimi razmerami, neustreznim režimom prestajanja kazni ter maltretiranjem in grdih ravnanjem s strani obsojencev. Po številu so sledile pritožbe zaradi kršitev pravic do rekreacije, osebne pregleda in pregleda bivalnih prostorov ter poštnih pošiljk, vpogleda v osebni spis in zagotavljanja varstva osebnih podatkov, zaradi vklepanja in načina spremljanja zunaj zavoda. Pritožili so se tudi zaradi neustreznih cen v zavodski prodajalni, odvzema urina in ugotovljene prisotnosti prepovedanih drog v telesu ter zaradi neustrezne prehrane.

Vse pritožbe je generalni urad v pritožbenem postopku podrobno preučil. Pred tem je od zavoda, v katerem je pritožnik bival, zahteval izčrpno poročilo o pritožbenih navedbah in zbral tudi morebitne druge razpoložljive informacije. Pred odločitvijo o utemeljenosti ali neutemeljenosti pritožb so se pooblaščeniki generalnega urada, ki so pritožbeni postopek vodili, praviloma pogovorili tako s pritožnikom kakor tudi z delavci zavoda in preverili morebitne nejasnosti. Če je bilo v pritožbenem postopku ugotovljeno, da je bila pritožba v celoti ali delno utemeljena, je bilo v pisnem odgovoru, ki je bil posredovan vsakemu pritožniku, nedvoumno sporočeno, katera pravica je bila morda kršena oziroma v čem je bilo ravnanje delavcev sporno. Da bi odpravili ugotovljene pomanjkljivosti, je odgovor na pritožbo v vednost prejel tudi zavod, v katerem je pritožnik bival.

V letu 2006 so bile štiri pritožbe v celoti utemeljen, devet pa le delno. Število utemeljenih pritožb se je v primerjavi z letom poprej zmanjšalo za dve, medtem ko se je število delno utemeljenih pritožb zmanjšalo za eno. Pri utemeljenih in delno utemeljenih pritožbah ni šlo za grobe kršitve pravic zaprtih oseb, temveč za pomanjkljivo izvajanje veljavnih predpisov s strani delavcev zavoda.

Utemeljene oziroma delno utemeljene pritožbe so se nanašale na odreditev obiskov v posebnem prostoru s stekleno pregrado, zagotavljanje pravic do zdravljenja in zdravstvenih storitev, obiskov, dopisovanja in uporabe telefona, sprejemanja paketov bivanje obsojencev skupaj z osebami, za katere je sodišče odredilo izvršitev uklonilnega zapora, prejemanje hrane izven zavodske jedilnice, telefonske pogovore, odvzem predmetov, prepoved uporabe fitnesa ter udeležbo na domskih sestankih, neizvajanje zakona o omejevanju in uporabi tobačnih izdelkov, zagotavljanje primerne obleke, posedovanje in uporabo tiskalnika ter opustitev izdaje potrdila pri odvzemu predmetov.

Obsojenci in mladoletniki so bili z odgovorom na njihove pritožbe v glavnem zadovoljni, saj jih je pritožbo zoper odločitev na prvi stopnji na ministrstvo za pravosodje vložilo le nekaj.

Varuhu človekovih pravic je uprava v letu 2006 poslal 47 poročil o pobudah zaprtih oseb za začetek postopka za varstvo človekovih pravic. Ena pobuda je bila skupinska. Pobude so vložile zaprte osebe iz zavodov Celje in Dob po (12), Koper (7) Ljubljana (6), Maribor, Novo mesto in Murska Sobota (po 3), Radeče (2), Ig in Radovljica (po 1). Število pobud se je v primerjavi z letom 2005 zmanjšalo kar za 11. Nekaj zaprtih oseb je pobude za varstvo človekovih pravic ponovilo (tudi večkrat), med pobudniki pa je bilo tudi nekaj takih, ko so (za isto zadevo) sočasno s pobudo za varstvo človekovih pravic vložile tudi pritožbo ali obratno. Ena pobuda je bila po oceni uprave utemeljena, šest pa delno utemeljenih.

Vsako pobudo smo temeljito obravnavali, ugotovitve in stališča pa posredovali varuhu človekovih pravic. Varuhu človekovih pravic smo posredovali tudi poročila o ugotovitvah ter stališče ob nadzorih v zavodih Koper, Celju, Radovljica in Nova Gorica. V sodelovanju z ministrstvom za pravosodje smo državnemu zboru (komisiji za peticije) posredovali dve informaciji, vladi pa eno. Štiri informacije o pritožbi zaprtih oseb smo posredovali tudi Uradu predsednika Republike Slovenije. Ministrstvu za pravosodje pa smo posredovali sedem poročil o pritožbah zaprtih oseb. Izdelali smo tudi poročilo na ugotovitve, stališča in predloge Varuha človekovih pravic, ki je bilo prikazano v 11. rednem poročilu varuha za leto 2006.

Po predstavitvi poročila Evropskega odbora za preprečevanje mučenja in nehumanega ali ponižujočega ravnanja in kaznovanja (CPT) o ugotovitvah ob nadzoru v zavodih Koper, Ig, Ljubljana in Radeče, smo najprej izdelali krajše, kasneje pa bolj obsežno poročilo o posameznih ugotovitvah, predlogih, opozorilih CPT. Poročilo, ki je bilo posredovano Ministrstvu za pravosodje bo sestavni del poročila, ki bo posredovano Vladi RS.

3. 11. 3 Upravno odločanje

V letu 2006 smo v upravnem postopku na prošnjo upravičencev (obsojencev, mladoletnikov oziroma njihovih ožjih družinskih članov in drugih upravičencev) in po uradni dolžnosti z izdajo odločbe oziroma sklepa rešili 6.061 zadev.

Obravnavali smo 272 vlog oziroma predlogov za premestitev obsojencev in mladoletnikov. 96 vlog oziroma predlogov smo rešili ugodno, 146 smo jih zavrnili, 31 zavrgli, v petih primerih pa smo postopek ustavili. Obravnavali smo 53 vlog za prekinitev prestajanja kazni zapora. Sedem vlog smo rešili ugodno, 40 smo jih zavrnili in pet vlog zavrgli, v enem primeru pa je bil postopek ustavljen. Obravnavali smo šest vlog za prestanje kazni zapora ob prostih dneh (t. i. vikend kazni). Od teh smo eno zavrnili, pet vlog pa rešili ugodno. Generalni direktor uprave je v 19 primerih podal soglasje k odločbi zavodov o razvrstitvi obsojencev v posebej varovani oddelek (206. člen zakona), v enem primeru pa je z odločbo odločil o zahtevi obsojencev za izločitev članov disciplinske komisije. Število vseh obravnavanih upravnih zadev se je v letu 2006 povečalo za 12,2 %. Za 56,6 % se je povečalo tudi število zadev, ki smo jih obravnavali na generalnem uradu.

3. 12. VARNOST IN ZAVAROVANJE ZAVODOV IN ZAPRTIH OSEB

3. 12. 1. Splošne varnostne razmere

Splošne varnostne razmere v zavodih v letu 2006 odražajo naslednja dejstva:

- Nobenega bega iz zaprtih delov zavodov;
- Večje število preprečenih poskusov in odkritih priprav na pobege;
- Enako število napadov na delavce;
- Že drugo leto konstanten porast uporabe prisilnih sredstev;
- Povečanje števila ugotovljenih konfliktov med zaprtimi osebami;
- Zmanjšanje števila najdb droge in mobilnih telefonov;
- Večje nezadovoljstvo paznikov s kadrovske razmerami - pomanjkanje paznikov.

Zaposlitev 44 carinskih delavcev iz leta 2004 nima več pozitivnih učinkov, saj obremenitve in število nalog paznikov rastejo hitreje ali celo v obratnem sorazmerju s številom paznikov. V večini zavodov so obremenitve velike, saj je struktura zaprtih oseb zahtevnejša in bolj obremenjuje posamezne aktivnosti paznikov. Zaradi prezasedenosti nekaterih zavodov (Ljubljana in Novo mesto) in v nekaterih primerih tudi zaradi varnostnih razlogov je del pripornikov premeščen v druge zavode, kar sicer nominalno ne poveča števila spremstev, je pa potrebno za posamezno spremstvo uporabiti več časa in prevoznih sredstev.

3. 12. 2. Pobegi zaprtih oseb

Na osnovi rezultatov analize pobegov v preteklih letih smo v tem letu za preprečevanje pobegov:

- uvajali tehnične izboljšave (signalizacija rešetk v zavodu Celje ter dopolnitve video sistemov na vseh lokacijah, ureditev varnega sprehajališča v zavodu Dob in ureditev vhoda v zavod);
- za vse paznike kupili obrambne razpršilce na osnovi popra in izvedli usposabljanje o njihovi uporabi;
- nadzorovali organizacijo in izvajanje sistema varovanja;
- sami ali s pomočjo zunanjih izvajalcev naredili več učnih načrtov za usposabljanje paznikov;
- povečali aktivnosti na področju permanentnega usposabljanja paznikov;
- opozarjali na varnostno kulturo, profesionalnost dela paznikov ter osebno odgovornost zaposlenih.

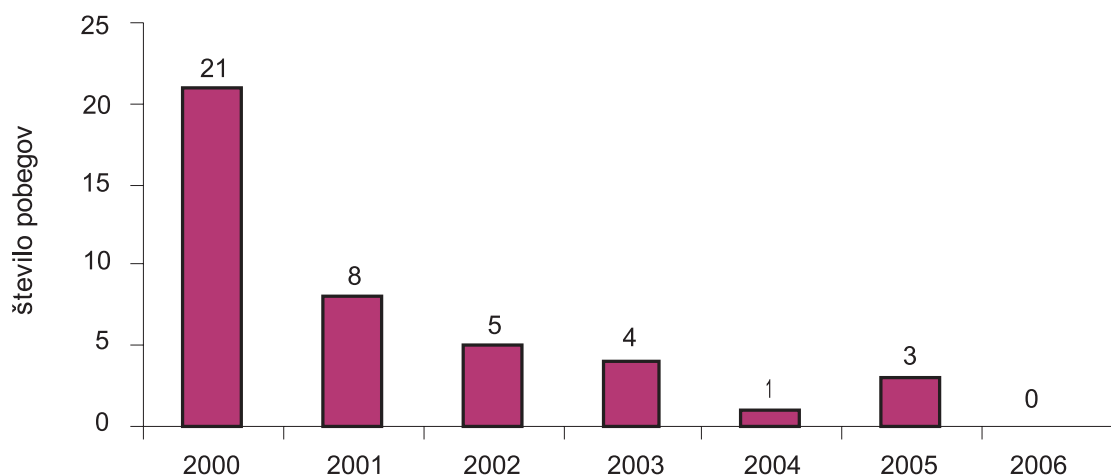
Tabela 62: Struktura pobegov po vrsti pobega in zavodih v letu 2006

Zavod	iz zaprtega dela	iz pol- in odprtih oddelkov	med spremstvom	iz bolnišnic	pobegi skupaj	nevrnitve	skupaj	prijeti*	ostali na begu*
Dob	0	0	0	0	0	2	2	1	1
Slov. vas	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ig	0	0	0	0	0	1	1	1	0
Celje	0	0	1	0	1	5	6	5	1
Koper	0	0	0	1	1	2	3	3	0
N. Gorica	0	1	0	0	1	0	1	1	0
Ljubljana	0	2	1	0	3	3	6	3	3
N. mesto	0	0	1	0	1	0	1	1	0
Radovljica	0	0	0	0	0	4	4	4	0
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	0	0	2	0	2	5	7	6	1
M. Sobota	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rogoza	0	0	0	0	0	1	1	1	0
SKUPAJ	0	3	5	1	9	23	32	26	6
Radeče	0	1	0	0	1	18	19	16	3
SKUPAJ	0	4	5	1	10	41	51	42	9

*Opomba: Podatek za prijete in ostale na begu se nanaša na obdobje do 31. 12. 2006.

V Sloveniji prvič ne beležimo pobega iz zaprtega dela zavoda. Zmanjšalo se je tudi število pobegov iz polodprtih in odprtih režimov, povečalo pa število pobegov med spremstvom ali varovanjem zunaj zavodov. Razlog za slednje je v slabi kadrovske zasedbi, saj morajo vodstva zavodov že skoraj redno kršiti varnostne standarde glede števila potrebnih paznikov in velikokrat se zgodi, da spremstvo opravlja eden sam paznik, kar pa je v nasprotju z vsemi strokovnimi zahtevami. Hkrati je na račun premajhnega števila paznikov oslabiljeno notranje varovanje, kar poslabša varnostne pogoje v smislu manjšega nadzora in predvsem manjše osebne varnosti paznikov.

Grafikon 14: Pobegi iz zaprtih delov zavodov v letih 2000–2006

Odkrili in preprečili smo 25 poskusov pobega, kar je kar za deset več kot prejšnje leto. V 13 primerih so zaprte osebe skušale pobegniti s kopanjem luknje v zid, trikrat z žaganjem rešetk, štirikrat so poskušale pobegniti med spremstvom, šestkrat pa smo pobeg zaradi pravočasnih informacij o pripravah na beg preprečili. V enem primeru je prišlo do poskusa pobega, ker sodnik ni upošteval varnostnih priporočil paznikov glede vklepanja. Nismo pa v tem letu zabeležili nobenega poskusa bega, ki bi imel kakšne bolj nevarne oblike, tako za zaprte kakor za zaposlene. Edini takšen je bil poskus bega obsojenke, ki je za ta namen splezala skozi okno na streho in od tam na začasno prostost do prijetja s strani paznika.

3. 12. 3. Uporaba prisilnih sredstev

Postopki prisile sodijo med najbolj občutljive ukrepe, saj je med vestnim izvajanjem pooblastil in njihovo prekoračitvijo le korak. Zato so pazniki in zavodi redno poročali o vsaki uporabi prisilnih sredstev, ki smo jo nato analizirali in ocenili njeno ustreznost oziroma upravičenost.

V tem letu prekoračitve pooblastil nismo zabeležili. Pri uporabi prisilnih sredstev je bilo lažje poškodovanih osem zaprtih oseb in enajst paznikov. V vseh primerih je šlo za odrgnine in podplutbe.

Uporaba prisilnih sredstev se je v primerjavi s prejšnjim letom povečala, predvsem na račun povečanja števila ukrepanja paznikov zaradi preprečevanja konfliktov med zaprtimi osebami. Čeprav pazniki sporne situacije uspešno obvladujejo predvsem z milejšimi ukrepi in postopki brez uporabe sile, pa morajo v vse več primerih uporabiti tudi prisilo, da zagotovijo red in mir.

Tabela 63: Pregled uporabe prisilnih sredstev

Zavod	vsa uporabljena	upravičena	poškodba osebe	poškodba delavca
Dob	16	16	1	0
Slo. vas	0	0	0	0
Ig	10	10	0	2
Celje	22	22	1	1
Koper	8	8	0	0
N. Gorica	3	3	0	0
Ljubljana	9	9	3	6
N. mesto	3	3	0	0
Radovljica	1	1	0	0
OO Ig	0	0	0	0
Maribor	7	7	3	0
M. Sobota	5	5	0	2
Rogoza	0	0	0	0
Radeče	3	3	0	0
SKUPAJ	87	87	8	11

Razloge za uporabo prisilnih sredstev razvrščamo v štiri skupine.

- *Odklonitev ukaza* (20 primerov). Gre za to, da se zaprte osebe ne želijo odstraniti z določenega mesta, ali oditi tja, kamor so jim odredili. V teh primerih smo še posebno ugotavljali, ali je bil ukaz dan zakonito, in ali je bila uporaba prisile nujna. Primera, ki bi kazal na napačno odločitev paznika, v tem letu ni bilo. Opozoriti moramo, da gre v večini primerov zgolj za uporabo manjše sile telesa brez uporabe strokovnih prijemov (potiskanje, prenašanje, transportni strokovni prijemi, ipd.).
- *Preprečitev konflikta* (34 primerov). V teh primerih morajo pazniki preprečiti ali ustaviti konflikt med zaprtimi osebami. V tem letu je bilo takih primerov dvakrat toliko kot prejšnje leto.

- *Uničevanje lastnine* (11 primerov). V večini primerov so zaprte osebe uničevale inventar v sobah zavodov. Da lahko preprečijo nastanek večje materialne škode, morajo v takšnih primerih pazniki ukrepati takoj.
- *Preprečevanje napadov* (11 primerov) *in poskusov napadov* (6 primerov). Po lanskem porastu je število teh primerov na enaki ravni. Na srečo v tem letu ni bilo težjih primerov. Žal vseh dogodkov ni moč preprečiti, saj so izbruhi nezadovoljstva zaprtih oseb večkrat hipni in nepredvidljivi.
- *Preprečitev samopoškodbe* (8 primerov). Gre za ukrep, kjer morajo pazniki s silo preprečiti, da si zaprte osebe kaj naredijo, bodisi z odvzemanjem nevarnega predmeta ali s prisilno začasno imobilizacijo z vklepanjem.

Tabela 64: Razlogi za uporabo prisilnih sredstev

Zavod	uničevanje imovine	preprečitev pobeга	poskus napada na delavca	napad na delavca	preprečitev samopoškodbe	preprečitev konflikta med zaprtimi	odklonitev ukaza
Dob	4	0	1	3	3	3	3
Slov. vas	0	0	0	0	0	0	0
Ig	0	0	0	1	1	4	4
Celje	0	1	1	4	0	11	5
Koper	1	0	1	0	1	5	0
N. Gorica	2	1	0	0	2	1	0
Ljubljana	1	0	1	0	0	5	3
N. mesto	1	0	0	0	0	0	2
Radovljica	0	0	0	0	0	0	1
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	1	0	1	2	0	1	2
M. Sobota	1	0	1	0	1	2	0
Rogoza	0	0	0	0	0	0	0
Radeče	0	0	0	1	0	2	0
SKUPAJ	11	2	6	11	8	34	20

V nekaj primerih sta bila po dva vzroka za uporabo prisile hkrati.

Tabela 65: Vrste uporabljenih prisilnih sredstev v letu 2006

Zavod	vklepanje	telesna sila	telesna sila udarec	telesna sila met	gumijevka
Dob	7	9	0	0	0
Slov. Vas	0	0	0	0	0
Ig	1	10	0	0	0
Celje	7	22	1	0	0
Koper	2	8	0	0	0
N. Gorica	1	3	0	0	0
Ljubljana	6	9	0	0	1
N. mesto	2	2	0	0	0
Radovljica	0	1	0	0	1
OO Ig	0	0	0	0	0
Maribor	6	7	0	2	1
M. Sobota	3	5	0	0	0
Rogoza	0	0	0	0	0
Radeče	2	2	1	1	0
SKUPAJ	37	78	2	3	3

V več primerih je bilo pri posredovanju uporabljeno več vrst prisilnih sredstev hkrati (telesna sila in vklepanje).

Tudi v tem letu je prevladovala uporaba telesne sile (78-krat), za preprečitev agresivnega vedenja so pazniki samo dvakrat uporabili strokovni udarec, trikrat met in trikrat gumijevko.

Običajen in pogost način uporabe prisilnih sredstev je tudi preventivno vklepanje med spremstvom zunaj zavoda. Z imobilizacijo rok, izjemoma pa tudi nog, se vklenjenim osebam preprečuje pobeg. Na ta način se istočasno izognemo uporabi drugih prisilnih sredstev in tako preprečimo možnost poškodb. Pomembno je, da se ob nevarnosti pobega pazniki o načinu vklepanja pravilno odločijo. Tudi pri preventivnem vklepanju se namreč spoštuje načelo individualnosti in postopnosti. Podatki kažejo, da se je nov način vklepanja (vklepanje na pas) izkazal kot dober. Zagotavlja primerno stopnjo varnosti, hkrati pa vklenjene osebe ne omejuje pretirano. Tega načina so se v posameznih zavodih posluževali različno. Pri obsojencih 10 %, pri pripornikih povprečno 50 % in pri mladoletnikih manj kot 10 %. Veliko pa je odvisno od lokacije zavoda in lokacije spremljanja, pa tudi od kadrovskih razmer oziroma števila razpoložljivih paznikov. Zelo malo je bilo vklepanja za noge, in sicer obsojencev manj kot 1 %, pripornikov pa v povprečju 6 %.

Tabela 66: Napadi na delavce po zavodih v letu 2006

Zavod	število napadov	število poskusov napada	težje poškodbe	lažje poškodbe	brez poškodb	uničena uniforma
Dob	4	0	0	0	4	0
Slov. Vas	0	0	0	0	0	0
Ig	2	0	0	1	1	0
Celje	5	0	0	1	4	2
Koper	0	1	0	0	0	0
N. Gorica	0	0	0	0	0	0
Ljubljana	2	0	0	2	0	0
N. mesto	0	0	0	0	0	0
Radovljica	0	0	0	0	0	0
OO Ig	0	0	0	0	0	0
Maribor	3	0	0	0	0	0
M. Sobota	1	0	0	2	0	1
Rogoza	0	0	0	0	0	0
Radeče	1	0	0	0	1	0
SKUPAJ	18	1	0	6	10	3

V tem letu je število napadov ostalo na lanski ravni. Nobeden med njimi ni bil tako resen in nevaren, kot sta bila dva v letu 2004. Ocenjujemo, da je razlog predvsem v večji previdnosti paznikov in doslednejšemu izvajanju preprečevalnih ukrepov. Žal pa vseh dogodkov ni moč preprečiti, saj so izbruhi nezadovoljstva zaprtih oseb večkrat hipni in nepredvidljivi.

V enem primeru je šlo za napad na vzgojiteljico v zavodu, enkrat je šlo za sum poskusa odtujitve strelnega orožja pazniku, v dveh primerih sta bila napadena poveljnik in poveljnica paznikov, enkrat je pripornik poskušal napasti tožilca.

Kljub zmanjšanemu številu napadov bomo tudi v prihodnje skrbeli za večjo varnostno kulturo, spodbujali zavestno odgovornost za varnost in ustrezne medsebojne odnose, predvsem pa izvajali sistematične preprečevalne ukrepe.

3. 12. 4. Spremljanje zunaj zavoda

Število spremstev zunaj zavoda se je po letu 2005, ko smo po daljšem času beležili rahlo zmanjšanje, zopet precej povečalo. Še posebej kritično je bilo v oddelku Novo mesto, kjer se za drugim najvišjim razmerjem

spremvstev na paznika skriva dejstvo, da je največ spremstev zaradi pripornih zadev na oddaljenem sodišču v Krškem. V zavodu Maribor je to razmerje še manj ugodno, vendar gre tu večinoma za priporne zadeve na mariborskem sodišču, ki je del iste zgradbe.

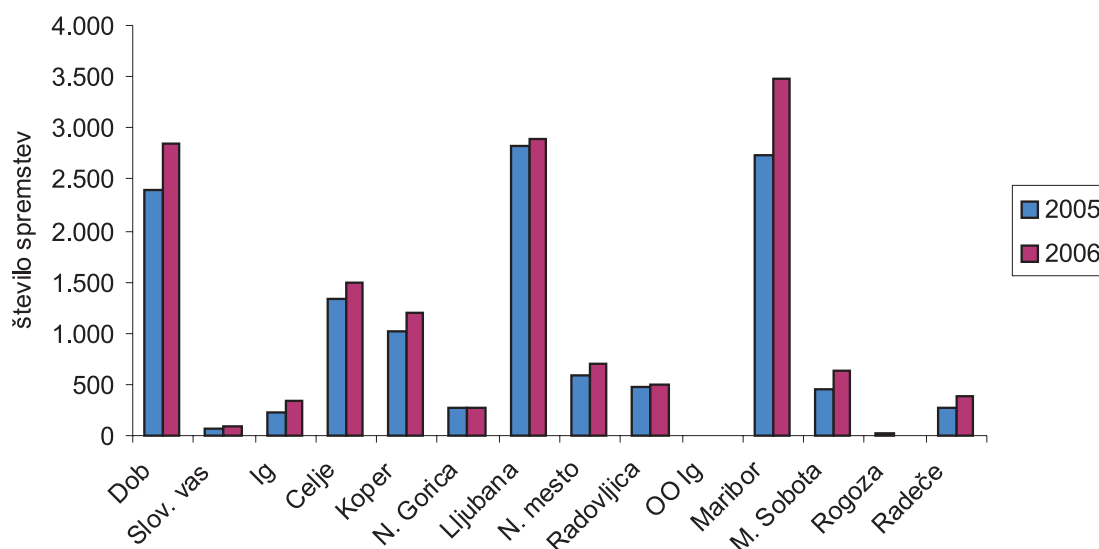
Pazniki so večkrat spremljali skupine oseb, ki so zahtevale posebno varovanje. Taka spremstva so zahtevala posebno organizacijo in večje število paznikov, zato jih je bilo v manjših zavodih oziroma oddelkih težje izpeljati. V takih primerih so priskočili na pomoč pazniki iz drugih zavodov. Pri spremljanju varnostno zelo problematičnih oseb je v okviru svojih pristojnosti in medsebojnega sodelovanja med državnimi organi sodelovala tudi policija.

Nadaljevali smo s prakso uporabe službenega psa pri posameznih spremstvih, kar se je pokazalo kot dobro, še posebno tam, kjer smo pričakovali večje število oseb – obiskovalcev in znancev zaprtih oseb. Zaradi pozitivnih ocen bomo s tem nadaljevali.

Tabela 67: Število spremstev zaprtih oseb po zavodih v letu 2006

Zavod	na sodišča	v zdravstvene ustanove	ostalo	skupaj	število paznikov	štev. spremstev na paznika
Dob	703	2.103	48	2854	112	25,5
Slov. vas	30	64	1	95	6	15,8
Ig	162	151	22	335	19	17,6
Celje	763	622	107	1492	48	31,1
Koper	790	342	62	1194	43	27,8
N. Gorica	172	80	26	278	17	16,4
Ljubljana	2.016	613	257	2886	88	32,8
N. mesto	385	228	91	704	14	50,3
Radovljica	257	197	42	496	17	29,2
OO Ig	0	0	0	0	0	0,0
Maribor	1.202	1059	1213	3474	64	54,3
M. Sobota	318	245	65	628	20	31,4
Rogoza	4	2	0	6	5	1,2
Radeče	80	191	102	373	16	23,3
Skupaj	6.882	5.897	2.036	14.815		

Grafikon 15: Primerjava števila spremstev v letih 2005 in 2006

Nadpovprečno obremenjenost paznikov nam prikazuje tudi podatek o številu ur varovanja v bolnišnicah. V tem letu jih je bilo kar 26.922, kar je za celih 10.000 ur več kot prejšnje leto in je bistveno vplivalo na dodatno obremenjenost in nadurno delo paznikov. Velika težava je, da varovanja v bolnišnicah večinoma ni mogoče predvideti. Z ustanovitvijo psihiatričnega oddelka zaprtega tipa za potrebe vseh zavodov bi lahko število ur varovanja pomembno zmanjšali, še vedno pa jih ne bi popolnoma odpravili.

3. 12. 5. Konflikti med zaprtimi osebami

Pomemben kazalec splošnih varnostnih razmer v zavodih je število konfliktov med zaprtimi osebami. Ti so posledica, slabih odnosov pred nastopom kazni in med prestajanjem kazni, velikokrat pa tudi prenapoljenosti zavodov in neustrezne nastanitve v večposteljnih sobah. Najnevarnejši so konflikti, ki so posledica izsiljevanj in različnih pritiskov. Te je težko odkriti in večkrat jih v zavodih sploh ne uspejo zaznati. O njih zavodi sklepajo ob posameznih poškodbah, ko oškodovane osebe vztrajajo, da so se poškodovale »pri padcu s postelje«.

V zavodih preprečujemo konflikte na različne načine, tudi s primerno nastanitvijo, ločevanjem sprtih oseb in omejitvijo gibanja. V odkritih in dokazljivih primerih so v zavodih izrekli tudi disciplinske ukrepe oziroma predlagali premestitve v drug zavod.

To leto se je število konfliktov bistveno povečalo. V vseh primerih, ko je bil podan sum storitve kaznivega dejanja, ali pa so to zahtevali tisti, ki so bili v konfliktih oškodovani, smo obvestili policijo. Takih primerov je bilo v tem letu 47. Prve ugotovitve kažejo, da je višje število konfliktov posledica trenutne strukture in števila zaprtih oseb, kjer prenapoljene celice vplivajo na slabo razpoloženje in hitreje pride do nesporazumov. Zabeležili smo tudi primere nasilja, ki je povezano z izsiljevanjem, največkrat zaradi trgovine z drogo ali dolžniško-upniških razmerij.

Tabela 68: Število in posledice konfliktov

Zavod	število konfliktov	število udeleženih oseb	število poškodovanih		obveščena policija
			lažje	težje	
Dob	30	65	20	0	0
Slo. vas	1	2	1	0	1
Ig	7	16	2		0
Celje	25	57	4	0	1
Koper	18	40	6	1	2
N. Gorica	3	6	0	0	0
Ljubljana	47	107	27	1	25
N. mesto	11	24	4	0	11
Radovljica	0	0	0	0	0
OO Ig	0	0	0	0	0
Maribor	17	39	8	2	5
M. Sobota	3	6	1	0	0
Rogoza	0	0	0	0	0
Radeče	7	14	3	0	2
SKUPAJ	169	376	76	4	47

3. 12. 6. Nadzor paketov in pisemskih pošilk

Število paketov, ki so jih prejele zaprte osebe, se je zopet povečalo, in sicer je v tem letu doseglo že število 24.606. Z varnostnega vidika je povečanje števila prejetih paketov neugodno, saj vsak dodatni paket pomeni večjo verjetnost vnosa prepovedanih predmetov in hkrati tudi dodatno obremenitev za paznike, ki morajo pakete pregledovati.

Paketi pomenijo enega od načinov vnašanja droge in drugih prepovedanih predmetov v zavode. Droga je bila v tem letu v paketih najdena v petih primerih. Zaprte osebe so pri vnašanju prepovedanih predmetov vedno bolj iznajdljive. Tako so za vnos največkrat uporabile kar originalno zaprta živila, ne da bi bila embalaža vidno poškodovana. Žal imamo rentgensko napravo za pregled paketov le v dveh zavodih, od teh je ena v zelo slabem stanju.

Eden od načinov preprečevanja vnosa prepovedanih snovi je tudi pregled pisemskih pošilk. V tem letu je bilo z odredbo odprtih 1.022 pisem, droga pa je bila odkrita v šestih pismih.

3. 12. 7. Obiski in telefonski pogovori

Obiski zaprtih oseb v vseh zavodih potekajo v skladu s predpisi in z individualnimi varnostnimi zahtevami. Že nekaj let izvajamo tudi obiske za stekleno pregrado, kjer neposredni stik zaprte osebe z obiskovalcem ni mogoč. Tako najlažje preprečimo tudi vnos nedovoljenih predmetov in substanc med obiskom, vendar pa je do poskusov njihovega vnosa v zavodih vseeno prihajalo. Ker pregrada onemogoča pristen človeški stik med zaprto osebo in obiskovalcem, so se v zavodih za tovrstni način obiska odločali le, ko je bilo to potrebno iz varnostnih oziroma formalnih razlogov.

Tabela 69: Obiski pripornikov po vrsti nadzora v letu 2006

Zavod	število obiskov za stekleno pregrado	število nadzorovanih obiskov	število prostih obiskov
Ig	102	0	209
Celje	308	2.148	312
Koper	475	1.291	711
N. Gorica	352	577	0
Ljubljana	712	3.428	0
N. mesto	123	374	0
Radovljica	49	309	0
Maribor	418	1.779	0
M. Sobota	98	543	0
SKUPAJ	2.637	10.449	1.232

Tabela 70: Obiski obsojencev, mladoletnikov in upravno kaznovanih po vrsti nadzora v letu 2006

Zavod	število obiskov za stekleno pregrado	število nadzorovanih obiskov	število prostih obiskov
Dob	158	1.860	5.667
Slov. vas	0	0	444
Ig	101	0	768
Celje	72	51	1.351
Koper	127	626	1.027
N. Gorica	29	296	0
Ljubljana	263	2.666	1.338
N. mesto	0	315	400
Radovljica	0	0	506
OO Ig	0	0	0
Maribor	152	0	2.783
M. Sobota	14	331	25
Rogoza	0	0	1.562
Radeče	0	17	269
SKUPAJ	916	6.162	16.140

Pomembna oblika komunikacije obsojencev s svojci so bili tudi telefonski pogovori. Zakon omogoča prosto telefoniranje ali telefoniranje z vizualnim nadzorom klicane številke. V nekaterih zavodih so dovoljevali telefoniranje le ob vizualnem nadzoru, drugje takih ukrepov niso izvajali. V zavodu Dob imamo že od leta 2002 sistem elektronskega nadzora, ki se je izkazal kot dober in uporaben in paznikov dodatno ne obremenjuje. V tem letu sta bili izdani samo dve prepovedi telefoniranja, in sicer v Ljubljani.

Tabela 71: Delež obsojencev, ki so imeli nadzorovane telefonske razgovore v letu 2006

	%
Dob	100
Slov. vas	0
Ig	35
Celje	86
Koper	0
N. Gorica	0
Ljubljana	70
N. mesto	1
Radovljica	0
OO Ig	0
Maribor	0
M. Sobota	100
Rogoza	0
Radeče	100

3. 12. 8. Vnos nedovoljenih drog in opojnih substanc

Vnos nedovoljenih drog v zavode je vse od leta 2001 naraščalo, v letu 2006 pa smo prvič zabeležili negativen trend, čeprav smo drogo odkrili v kar 176 primerih.

Zaprte osebe so drogo v zavod vnašale na različne načine in prav vsak dan iskale nove možnosti skrivanja. Pogost način vnosa je s paketi in predvsem v tovarniško pakiranih živilih. Še vedno se poslužujejo tudi pisem. Več je bilo tudi primerov vnašanja droge z metanjem čez zid. Pogosto so jo skrivali tudi v telesu, kar povzroča dodatne težave pri odkrivanju, saj poseg v človeško telo ni dovoljen. Pri večini odkritih vnosov droge gre za manjše količine, le redki so primeri večjih količin. Največja najdena količina je bila 64 g heroina v zavodu Dob in 51 g heroina v zavodu Maribor.

Temeljitejši nadzor ob vstopu v zavod, redni pregledi prostorov in oseb, sodelovanje s policijo pri zbiranju informacij in odkrivanje drog s šolanimi psi, silijo zaprte osebe v vse večjo iznajdljivost pri iskanju načinov vnašanja droge v zavod. Zato smo priča tudi temu, da kakšen delavec podleže pritiskom in skušnjava ter prične vnašati drogo. Takšen primer smo odkrili v zavodu Maribor, kjer je inštruktor iz delavnice poskusil vnesti drogo v kilogramskem zavoju kave.

Pazniki so v tem letu drogo odkrili v različnih znanih in manj znanih skrivališčih. V 43 primerih so drogo odkrili pri vnosu v zavod, v ostalih primerih pa šele po tem, ko je bila v zavod že pretihotapljena. Tu sta bila najuspešnejša zavoda Ig in Ljubljana, kjer je bil delež odkrite droge na vstopu v zavod največji.

Poleg drog v ožjem pomenu so pazniki odkrili še več tablet, pribor za uživanje droge in tudi alkohol, pri čemer gre največkrat za pridelavo alkohola v zavodu s fermentacijo sadja in sladkorja ter kvasa (namesto kvasa je dovolj skorja svežega kruha).

Tudi v prihodnjih letih bo prednostna naloga zavodov čim večje število najdb nedovoljenih drog in opojnih substanc že pri vstopu v zavod. Zavode bomo zato spodbujali k uvajanju novih in ustrežnejših organizacijskih prijemov ter k doslednemu nadzoru s strani paznikov, zadoždenih za izvajanje nalog preventivnega varovanja.

Že v prejšnjem letu smo sprejeli odločitev, da preiskave s psom za odkrivanje droge prično izvajati popolnoma samostojno, ker smo imeli logistične težave pri zagotavljanju psov s strani policije in drugih državnih organov. Tako smo v lanskem letu opravili 55 pregledov, pri čemer je pes v treh primerih zaznal prisotnost droge. Preglede bomo v naslednjih letih še bolj spodbujali in jih prilagajali trenutnim potrebam zavodov, za ta namen se že usposablja dodaten vodnik in šola nov pes za odkrivanje droge.

Tabela 72: Število najdb ter količina najdenih drog in opojnih substanc po vrstah v letu 2006

Zavod	število najdb heroina	število najdb kanabis	število najdb kokaina	število najdb hašiša	količina alkohola /l	število najdb tablet	število najdb alkohola	število najdb pribora	skupna količina heroina	skupna količina kanabis	skupna količina kokaina	skupna količina hašiša	skupna količina tablet /kos
Dob	11	5	0	3	18,5	8	5	3	167,6	26,6	0	50,9	45
Slov. vas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ig	7	3	0	0	2,5	8	2	7	6,2	1,3	0	0	112
Celje	11	7	2	0	3,2	10	3	2	42,4	15,8	4,9	0	72
Koper	4	2	0	0	0	3	0	2	0,8	3,6	0	0	220
N. Gorica	1	0	0	0	0	1	0	0	0,5	0	0	0	2
Ljubljana	10	18	0	1	6,5	4	4	1	46,6	65,4	0	1,4	88
N. mesto	0	2	0	0	0	2	0	0	0	7	0	0	106
Radovljica	0	2	1	0	0	1	0	0	0	4	12	0	0
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	13	11	0	0	1	11	1	4	90,1	55,6	0	0	444
M. Sobota	0	1	0	0	0	0	0	2	0	0,5	0	0	0
Rogoza	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0,8	0	0	0
Radeče	0	3	0	0	0	0	0	0	0	2,4	0	0	0
SKUPAJ	57	55	3	4	31,7	48	15,0	21	354,2	183	16,9	52,3	1.089

Tabela 73: Število najdb drog in opojnih substanc po kraju najdbe v letu 2006

Zavod	PRI VNAŠANJU V ZAVOD						V ZAVODU
	v paketu	v pismu	pri osebni pregledu	na dvorišču	drugje	skupaj	
Dob	0	0	2	0	0	2	28
Slov. vas	0	0	0	0	0	0	1
Ig	1	6	3	0	0	10	13
Celje	1	0	0	1	1	3	23
Koper	0	0	2	0	0	2	8
N. Gorica	0	0	0	1	0	1	1
Ljubljana	2	0	6	6	0	14	20
N. mesto	0	0	1	0	0	1	3
Radovljica	0	0	2	0	0	2	1
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	0	0	2	0	3	5	29
M. Sobota	1	0	2	0	0	3	2
Rogoza	0	0	0	0	0	0	1
Radeče	0	0	0	0	0	0	3
SKUPAJ	5	6	20	8	4	43	133

3. 12. 9. Preiskave bivalnih prostorov

Med rednim nadziranjem bivalnih prostorov pazniki izvajajo obhode, varnostne in osebne preglede, pa tudi popolne preiskave prostorov. Namen preiskav je odkriti in odvzeti prepovedane predmete in snovi, ki so jih zaprte osebe pretihotapile v zavod ali jih v zavodu izdelale. Skupaj je bilo v tem letu najdenih 114 mobilnih

telefonov in 61 kosov pribora za telefoniranje. Odkrili so tudi večje število predmetov, ki so jih zaprte osebe odtujile zavodu ali drugim osebam. V zavodu Ljubljana je bil najden en kos pištolskega naboja kalibra 6,35 mm, zaradi česar so bili po odkritju odrejeni dodatni preventivni varnostni ukrepi.

V tem letu smo pričeli pri obsežnejših preiskavah zavodov bolj intenzivno vključevati tudi paznike drugih zavodov. Najprej smo to delali v obliki usposabljanja, kasneje pa že v obliki nenapovedanih pregledov. Ta praksa se je pokazala kot učinkovita, saj je kakovost pregledov večja, večji je tudi faktor presenečenja. Na podlagi strokovnih analiz bomo s takšnim delom nadaljevali in ga še dopolnjevali z novimi metodami.

Tabela 74: Opravljene preiskave bivalnih prostorov in najdbe prepovedanih predmetov v letu 2006

Zavod	kraj najdbe				vrsta najdbe				
	število preiskav	število vseh najdb	v zavodu	na vhodu ali v pošti	telefoni	pribor za telefone	nož, bodalo	orožje, strelivo	ostalo
Dob	795	56	53	3	26	25	3	0	2
Slov. vas	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Ig	16	13	11	2	3	1	1	0	8
Celje	18	10	9	1	7	3	0	0	0
Koper	69	19	19	0	1	0	0	0	18
N. Gorica	8	2	2	0	1	1	0	0	0
Ljubljana	273	37	37	0	14	6	2	1	15
N. mesto	56	7	7	0	1	0	0	0	6
Radovljica	28	10	10	0	3	2	0	0	5
OO Ig	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	163	80	70	10	57	22	0	0	1
M. Sobota	36	6	6	0	0	0	0	0	6
Rogoza	6	2	2	0	1	1	0	0	0
Radeče	15	0	0	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	1.487	242	226	16	114	61	6	1	61

3. 12. 10. Preizkusi alkoholiziranosti

Preizkus alkoholiziranosti je klasična oblika nadzora, ki jo je izvajamo na podlagi zakona. V tem letu je bilo opravljenih 1.204 preizkusov, med njimi je bilo 65 pozitivnih. Majhno število pozitivnih preizkusov je posledica dejstva, da so v skupnem številu preizkusov upoštevani tudi preizkusi obsojencev na podlagi terapijskega dogovora. Bilo pa je tudi nekaj primerov, ko so obsojenci sicer bili vinjeni, a so pazniki ocenili, da je izvedba preizkusa lahko problematična in so zato o tem le poročali vodstvu, ki je zoper kršitelje ukrepalo.

3. 12. 11. Odstranitev v posebni prostor po 236. členu zakona

Odstranitve v posebni prostor so namenjene izločitvi osebe iz bivalnega prostora za krajši čas, kadar je potrebno zagotoviti red in mir, preprečiti pobeg ali pa ustaviti oziroma vsaj omiliti destruktivno vedenje osebe (zoper sebe ali druge). Bivanje v posebnem prostoru je omejeno na največ dvanajst ur.

V tem letu je bil ukrep odstranitve v posebni prostor uporabljen v 104 primerih (dva manj kot prejšnje leto). Največkrat je šlo za odstranitev v posebni prostor za krajši čas (do največ 6,5 ure). V večini primerov je bil razlog odstranitve, da je oseba ogrožala sebe ali druge (72 primerov), sledi oviranje drugih oseb pri počitku ali delu (48 primerov) in sum storitve kaznivega dejanja (en primer).

Med bivanjem v posebnem prostoru so bile vse osebe nadzorovane z video napravami, kar omogoča hiter odziv in zagotovitev varnosti izločene osebe.

3. 12. 12. Nudjenje prve pomoči s strani paznikov

Ena od nalog paznikov je tudi nudenje zdravstvene prve pomoči v primeru poškodb ali bolezni zaprtih oseb, za kar se tudi posebej izurijo v začetnem, in obnavljajo znanja v nadaljevalnem usposabljanju. Posebnost dajanja prve pomoči paznikov je, da morajo poleg zdravstvenih aspektov upoštevati tudi varnostne, ki včasih tudi omejujejo ali otežijo možnosti dajanja prve pomoči. To je predvsem v primerih agresivnega in nasilnega vedenja, ko morajo zaradi izogibanja nevarnosti okužbe z nalezljivimi boleznimi ravnati še posebno previdno.

V tem letu so pazniki nudili prvo pomoč 108-krat. V večini so bili uspešni, razen enkrat pri nudenju pomoči zaradi bolezni (infarkt). V treh primerih so z uspešnim oživljanjem po poskusu samomora preprečili najhujše. Sicer pa gre pri poškodbah in samopoškodbah predvsem za nudenje prve pomoči v smislu zaustavitve krvavitve in polaganja obkladkov.

3. 12. 13. Usposabljanje paznikov

Izvedli smo osnovno usposabljanje dveh skupin novo sprejetih paznikov (skupaj 31 paznikov). Poleg tega smo izvedli še vrsto seminarjev in specialističnih usposabljanj: digitalna fotografija (vodje izmen), ukrepanje ob izrednih dogodkih (vodje izmen, pazniki in predstavniki hrvaške zaporske uprave), rokovanje s strelnim orožjem (inštruktorji streljanja), šola varne vožnje (pazniki – spremljevalci), pregled prostora in oseb (pazniki), komunikacija – kako drugače obvladati zaprte osebe (pazniki, gosti s hrvaške zaporske uprave in drugi), daktiloskopija – jemanje prstnih odtisov (pazniki), vodenje podrejenih delavcev (poveljniki in vodje izmen), zahtevnejše oblike uporabe fizične sile (pazniki), uporaba plinskega razpršilca (pazniki, poveljniki in gostje s hrvaške zaporske uprave), uporaba povečane fizične sile na Hrvaškem (pazniki), uporaba psa za odkrivanje droge v zaporih (pazniki in drugi), učenje romskega jezika (pazniki in strokovni delavci v prevzgojnem domu) ter požarna varnost (pazniki). Kot je razvidno, smo v letu 2006 veliko sodelovali s hrvaško zaporsko upravo, saj se je usposabljanj v Sloveniji udeležilo dvanajst njihovih delavcev, medtem ko se je usposabljanj na Hrvaškem udeležilo osem naših.

Hkrati smo za kvalitetnejše usposabljanje izdelali in potrdili štiri programe usposabljanja, in sicer za vadbo samoobrambe, uporabo plinskega razpršilca, uporabo palice in praktično izvajanje zahtevnejših postopkov.

V usposabljanje v širšem smislu sodi tudi začetek petletnega preverjanja usposobljenosti paznikov, ki smo ga po sprejemu novega zakona prvič pričeli izvajati v letu 2005. Preverjanje je pokazalo, da pazniki zelo dobro poznajo predpise, ki urejajo področje izvrševanja kazenskih sankcij, manj, vendar še vedno zadovoljivo znanje pa imajo s področja praktičnega postopka. Predvsem so bile opazne večje razlike med posameznimi zavodi pri tehniki izvajanja postopkov, ko se eni niso še poglobili v poenotene postopke, ki smo jih opredelili v učbeniku.

3. 12. 14. Arhitekturne in tehnične možnosti za varovanje zavodov in osebja

Pomemben vidik varovanja predstavljajo arhitekturne in tehnične omejitve zavodov. Zavodi se večinoma nahajajo v starih in nefunkcionalnih zgradbah. Te so bile prvotno zgrajene za druge namene, zato sodobnih zahtev varovanja ne izpolnjujejo. V zavodih se morajo zato posluževati dodatnih varovalnih ukrepov, ki za paznike predstavljajo dodatno obremenitev.

Pomanjkljivost starih zgradb je predvsem v tem, da ne omogočajo nastanitev v manjših in enoposteljnih sobah, zato tudi ni možen nadzor z manjšim številom paznikov. Dodatna slabost so zidovi, ponekod pa tudi rešetke. Ker so zidovi iz materialov slabše kakovosti, omogočajo kopanje lukenj. Poseben problem so nizke varovalne ograje, katerih višina močno odstopa od evropske prakse in standardov (6 do 7 m visoka betonska ograja z dodano 5 do 6 m visoko notranjo žično ograjo).

V letu 2006 je bilo v zavodih na področju tehničnega varovanja izvedenih več izboljšav. Najpomembnejši so nakup novega sistema signalizacije rezanja rešetk v zavodu Celje, nakup rentgena za pregled prtljage za zavod Koper ter nakup pištol v sklopu postopne zamenjave pištol bivše JLA. V zavodu Dob smo v sklopu priprav na obnovo zavoda in zaradi vse težje varnostne situacije naredili sodobno ograjo na sprehajališču varovanega oddelka ter dvojni vhod v zavod.

3. 12. 15. Oprema in uniforme delavcev

V tem letu smo kupili vse načrtovane dele uniforme oziroma tiste, ki v skladu s pravilnikom paznikov pripadajo. Pri izbiri dobaviteljev smo posebno pozornost posvetili izboru za čevlje, saj smo imeli prejšnja leta ravno na kakovost obutve največ pripomb s strani paznikov. Dobavitelj je bil izbran tako, da je vzorce testirala komisija iz vrst paznikov. Kljub temu pa še vedno prihaja do pripomb in posebnih želja, saj se zahteve posameznih zavodov zaradi različnih pogojev dela in lokacij precej razlikujejo.

V tem letu smo pripravili predlog za spremembo pravilnika o uniformah in ga posredovali pristojnemu ministru. Sprememba pravilnika je nujna zaradi nekaterih sistemskih sprememb (uvredba pomočnika paznika) in velikih sprememb na trgu tekstilnih izdelkov.

Reševali smo tudi probleme skladiščenja uniform, ki smo ga morali seliti iz neustreznih prostorov odprtega oddelka Ig v zavod za ženske. Kljub temu ostaja vprašanje skladišča odprto, saj je zaradi oddaljenosti povečana delovna obremenitev generalnega urada.

3. 13. DELO ZAPRTIH OSEB

3. 13. 1. Razporeditev zaprtih oseb na delo

V letu 2006 so zavodi zaprtim osebam zagotavljali pravico do dela predvsem v javnih gospodarskih zavodih (JGZ), pri hišnih delih, nekaterim pa tudi zunaj zavoda. Zaprte osebe so bile razporejene na delo v skladu s sistemizacijo delovnih mest. Čeprav vsem obsojencem, ki so želeli delati, dela ni bilo mogoče zagotoviti, so se le redki pritožili.

Tabela 75: Razporeditev zaprtih oseb na delo po kategorijah in spolu na dan 1. 1. 2006

Razporeditev na delo	obsojenci	obsojenke	P	UK	ml.	SKUPAJ
JGZ	281	14	32	0	18	345
hišna dela	122	8	9	0	4	143
zunaj zavoda	41	1	0	0	0	42
terapevtsko delo	27	0	0	0	0	27
redno izobraževanje	0	0	0	0	12	12
SKUPAJ	471	23	41	0	34	569
dela ni bilo mogoče zagotoviti	160	0	245	2	0	407
odklonili	55	1	33	0	1	90
za delo nezmožni	77	5	7	0	3	92
Skupaj brez dela	292	6	285	2	4	589
Vsega skupaj	763	29	326	2	38	1.158

Tabela 76: Razporeditev na novo sprejetih zaprtih oseb na delo po kategorijah in spolu v letu 2006

Razporeditev na delo	obsojenci	obsojenke	P	UK	ML.	SKUPAJ
JGZ	697	22	99	2	26	846
hišna dela	311	21	34	2	4	372
zunaj zavoda	139	4	0	0	0	143
terapevtske del.	38	0	0	0	0	38
redno izobraževanje	0	0	0	0	19	19
SKUPAJ	1185	47	133	4	49	1.418
ni bilo mogoče zagotoviti	346	39	987	378	0	1.750
odklonili	66	0	127	6	1	200
za delo nezmožni	156	5	34	5	4	204
Skupaj brez dela	568	44	1.148	389	5	2.154
vsega skupaj	1.753	91	1.281	393	54	3.572

V letu 2006 je delalo ali se redno izobraževalo 1.418 zaprtih oseb, kar pomeni, da je bilo delo zagotovljeno za 39,6 % vseh zaprtih oseb (brez pridržanih). Število na delo razporejenih oseb se je v primerjavi z letom poprej povečalo za dobrih 7 %. Delo je imelo 1.232 ali 66,8 % obsojencev, 10,3 % pripornikov, 1 % oseb, za katere je sodišče odredilo uklonilni zapor in skoraj vsi mladoletniki (razen enega, ki je delo odklonil in štirih, ki za delo niso bili sposobni). Delež na delo razporejenih pripornikov se je v primerjavi z letom poprej zmanjšal za 15,3 %, medtem ko se je delež obsojencev povečal za 10,3 %. Bistveno pa se je zmanjšal delež upravnokaznovanih.

Med zaposlenimi jih je kar 56,6 % delalo v JGZ. V primerjavi z letom poprej se je število zaprtih oseb, ki so delale zunaj zavoda, zmanjšalo za 2,7 %.

Število oseb, ki so delo odklonile, se je v letu 2006 v primerjavi z letom poprej zmanjšalo za 7,4 %, zmanjšalo se je tudi število za delo nezmožnih za 20,6 %. Med zaprtimi osebami, ki v letu 2006 niso delale, je bilo največ pripornikov in pretežna večina oseb v uklonilnem zaporu.

3. 13. 5. Delo mladoletnikov v prevzgojnem domu

V letu 2006 je bilo na delo razporejenih 21 mladoletnikov, med njimi jih je 19 pridobivalo delovne navade v JGZ, trije pa pri hišnih delih. Dvanajst mladoletnikov (ti niso bili razporejeni na delo) se je v domu izobraževalo v nižjem ali srednjem poklicnem programu, kjer so se pod strokovnim vodstvom učiteljev praktičnega pouka usposabljali za različna delovna področja.

Mladoletniki so se vključevali tudi vzdrževalna in obnovitvena dela učnih delavnic, bivalnih prostorov, sodelovali pa so tudi pri vzdrževalnih ter servisnih delih na strojih in napravah. Delo je odklonil le en mladoletnik.

Mladoletniki, ki so se poklicno izobraževali, so prejeli nagrado. Ta se je v prvem letniku gibala od 14.507 SIT do 20.335 SIT na mesec, v drugem letniku od 24.933 SIT do 32.966 SIT, v tretjem letniku pa od 36.062 SIT do 43.954 SIT mesečno. Najnižje plačilo mladoletnikov, razporejenih na delo, je znašalo v JGZ 11.166 SIT, najvišje pa 16.444 SIT, medtem ko je najnižje plačilo za delo mladoletnikov pri hišnih delih znašalo 11.166 SIT, najvišje pa 13.244 SIT.

V letu 2006 so se pri delu lažje poškodovali štirje mladoletniki. Poškodbe (vreznine, udarnine) so bile posledica nepazljivosti mladoletnikov in neupoštevanja navodil.

3. 13. 2. Plačilo za delo zaprtih oseb

Tabela 77: Mesečno plačilo obsojencev za delo v rednem delovnem času po zavodih v letu 2006

Zavod	JGZ		hišna dela		delo zunaj zavoda	
	najnižje	najvišje	najnižje	najvišje	najnižje	najvišje
Dob	15.512	52.659	15.077	30.985	0	0
Maribor	17.703	36.880	17.778	28.327	20.234	34.418
Ljubljana	13.711	18.357	15.068	21.507	17.817	18.043
Celje	16.218	23.103	15.140	26.123	19.862	26.843
Koper	15.277	20.431	15.538	19.598	17.818	38.362
Ig	13.711	16.860	13.711	20.880	17.817	18.043
Radovljica	13.711	13.885	15.016	19.297	17.817	18.034
N. Gorica	15.428	20.432	18.764	19.598	20.432	20.432
N. mesto	13.885	13.885	13.885	19.018	18.043	18.043
M. Sobota	0	0	14.671	27.081	23.605	24.605
Rogoza	14.494	28.323	16.453	29.323	21.027	42.838

Višina plačila za delo zaprtih oseb je bila določena po Pravilniku o količnikih za določitev osnovnih plačil, o kriterijih in merilih za ocenjevanje uspešnosti in rezultatov dela obsojencev ter o nagradah mladoletnikov. Plačilo za delo zaprtih oseb je sestavljeno iz osnove, ocene delovne uspešnosti in dodatkov ter je v veliki meri odvisno tudi od rezultatov dela. To potrjujejo podatki o najnižjem in na najvišjem plačilu v letu 2006 v JGZ. Obsojenec, ki je prejel najvišje plačilo je presegel normo za več kot dvakrat, obsojenec, ki je prejel najnižje plačilo pa norme ni dosegel.

Najvišje plačilo je v JGZ znašalo 51.659 SIT, za hišna dela 30.985 SIT in za delo zunaj zavoda 42.838 SIT na mesec. Najnižje mesečno plačilo pa je znašalo v JGZ 13.711 SIT, za hišna dela 13.711 SIT in 17.817 SIT za delo zunaj zavoda.

Povprečna mesečna plačila za delo v letu 2006 so znašala:

- v JGZ najnižja 14.965 SIT in najvišja 24.481 SIT;
- za hišna dela najnižja 15.554 SIT in najvišja 23.794 SIT;
- za delo zunaj zavoda najnižja 19.19.447 SIT in najvišja 25.966 SIT.

Tabela 78: Delo obsojencev v podaljšanem delovnem času v letu 2006

Zavod	število obsojencev	število nadur
Dob	168	16.245
Ig	22	537
Celje	28	925
Koper	31	1.008
N. Gorica	9	311
Ljubljana	42	1.428
N. mesto	0	0
Radovljica	10	204
Maribor	130	5.603
M. Sobota	12	322
OO Ig	12	178
Rogoza	42	830
SKUPAJ	506	27.591

V letu 2006 je v podaljšanem delovnem času delalo 35,7 % na delo razporejenih zaprtih oseb. Število obsojencev, ki so delali v podaljšanem delovnem času (506), se v primerjavi z letom poprej zmanjšalo za 28,2 %, medtem ko se je število opravljenih nadur povečalo za 0,5 %.

3. 13. 8. Javni gospodarski zavodi

Ministrstvu za finance smo v mnenje in soglasje posredovali letne programe dela in finančne načrte JGZ za leti 2006 (v januarju) in 2007 (v decembru). Za JGZ Pohorje Mirna je bil letni program za leto 2006 razdeljen na polletja, saj se predvideno preoblikovanje v letu 2006 ni uresničilo. Preoblikovanje je bilo s 1. 7. 2006 prestavljeno v leto 2007. Ministrstvu za finance smo v pregled in soglasje posredovali tudi letna poročila JGZ za leto 2005 s predlogi razporeditve in delitve presežka prihodkov nad odhodki (JGZ Golovec, JGZ Pohorje, JGZ Rinka) oziroma s predlogi pokrivanja primanjkljaja (JGZ Kozjak, JGZ Emboplast).

Generalni urad uprave je pripravil pogodbe o koriščenju sredstev med JGZ in upravo. Sredstva smo namenili kritju stroškov za plače direktorjev JGZ. Na pobudo Ministrstva za finance, direktorata za javno premoženje o združitvi JGZ na področju pravosodja, smo pripravili obsežno pojasnilo in o tem seznanili tako Ministrstvo za finance kot Ministrstvo za pravosodje. Naša pobuda, da se na temo zaposlovanja zaprtih oseb sestanemo s predstavniki Ministrstva za finance, Ministrstva za pravosodje in Uprave za izvrševanje kazenskih sankcij ter skupaj načrtamo nadaljnji razvoj, v letu 2006 ni bila realizirana.

3. 13. 6. Hišna dela

Več kot ena četrтина ali 372 na delo razporejenih zaprtih oseb, je bilo v letu 2006 razporejenih na hišna dela. Sem so zavodi razporejali na delo večinoma obsojence, v manjšem številu pa tudi pripornike in mladoletnike. Med hišna dela, ki so določena v sistemizaciji delovnih mest obsojencev, sodijo dela v kuhinji, pekarni, razdeljevalnici hrane, pomivalnici, zavodski pralnici in likalnici. Nekateri zavodi so v okviru hišnih del zaprte osebe razporejali tudi na delo hišnika, na čiščenje upravnih in ambulantnih prostorov, na vzdrževalna dela v zavodu, na čiščenje okolice zavoda, na vrtna in druga podobna dela.

Tudi v letu 2006 so se zavodi srečevali s problemom strokovne usposobljenosti zaprtih oseb za hišna dela. To še zlasti velja za dela, povezana s pripravo hrane, za katera je potrebna ustrezna strokovna izobrazba in sanitarno-higienska ustreznost. Po drugi strani so hišna dela povezana tudi z redom in disciplino ter varnostjo v zavodu.

3. 13. 3. Varstvo pri delu in požarna varnost

Ustrezno varstvo in zdravje pri delu so zavodi v letu 2006 zagotavljali s spremljanjem in nadzorom izvajanja predpisov, ki pogojujejo varno delo, z uporabo predpisanih sredstev in opreme za osebno varnost ter z usposabljanjem zaprtih oseb in delavcev zavoda za varno in zdravo delo. Pred razporeditvijo na delo so zaprte osebe opravile zdravniški pregled in preizkus znanja s področja varstva pri delu.

Posebno pozornost so zavodi namenjali tudi tehničnemu varstvu pri delu, varnemu delovnemu okolju in sredstvom za delo. Tehnično varstvo so izvajali z vizualnimi pregledi in preizkusi delovne opreme, odpravljali pomanjkljivosti, izločali iz uporabe dotrajano opremo ter redno nadzirali uporabo predpisanih sredstev in opreme za osebno varnost. Ocenjujemo, da je bilo v letu 2006 izvajanje varstva in zdravja pri delu na ustrezni ravni, kljub temu, da nekateri inštruktorji (galvanski in kovinski obrat v JGZ Kozjak) še vedno posvečajo premalo pozornosti doslednemu izvajanju predpisov o uporabi zaščitnih sredstev.

Požarna varnost se je v zavodih v primerjavi z letom poprej izboljšala. Evidentirana sta bila dva manjša začetna požara v bivalnem prostoru in v JGZ Pohorje. Oba požara, ki sta bila na srečo odkrita že na začetku, so z uporabo opreme za gašenje pravočasno pogasili. Pri tem je nastala le neznatna škoda.

3. 13. 4. Nesreče pri delu

V letu 2006 smo evidentirali 122 nesreč pri delu zaprtih oseb (od tega v prevzgojnem domu 4). Največ poškodb pri delu se je zgodilo v JGZ, in sicer kar 87, pri hišnih delih 30, pet pa na delovnem mestu zunaj zavoda. Vse poškodbe so bile lažje. Tudi v tem letu smo preverjali obravnavo nesreč pri delu in opozarjali na ugotovljene pomanjkljivosti. Med poškodbami so bile najpogostejše mehanske poškodbe prstov in gornjih okončin, nekaj poškodb pa je bilo posledica opeklin, vreznin, zdrsov, udarnin in padcev ter kemikalij oziroma delcev, ki so odleteli v oči in obraz.

Najpogostejši vzrok nezgod pri delu je nespoštovanje splošnega režima dela, prenizka zbranost pri delu in splet različnih nevarnih tveganj. Dobršen del poškodb pri delu gre pripisati kršitvam predpisov o varstvu pri delu glede uporabe osebnih varovalnih sredstev. To še posebno velja za obrat galvana v Mariboru in kovinsko delavnico na Rogozi. Vzroki za nastale poškodbe, ki se že nekaj let ponavljajo, so v tem, da obsojenci ne uporabljajo zaščitne opreme (zaščitna očala, predpasnik in zgornji deli zaščitne obleke). Do nesreč pri delu prihaja tudi zaradi neurejenega delovnega okolja (mokra tla, stopnice, založenost prehodov, nered in nesnaga).

V primerjavi z letom 2005 se je število nesreč pri delu zaprtih oseb povečalo za tri. Razveseljiv pa je podatek, da so bile vse poškodbe pri delu lažje.

Zaprte osebe so uveljavljale odškodninske zahtevke pri zavarovalnicah tudi za neznatne poškodbe. V letu 2006 se je največ nesreč zgodilo v zavodu Dob (66), sledijo zavodi Maribor 25, Celje 12, Ljubljana in Slovenska vas po pet, Radeče štiri, odprti oddelek Ig tri ter Koper in Nova Gorica po ena.

Na podlagi pogodbe o zavarovanju civilne odgovornosti, sklenjene med generalnim uradom in zavarovalnimi družbami oziroma JGZ ter zavarovalnimi družbami, je 74 poškodovanih zaprtih oseb uveljavljalo odškodnino za posledice poškodb pri delu. Število odškodninskih zahtevkov se je v primerjavi z letom 2005 povečalo za 7,2 %. V letu 2006 so zavarovalnice desetim oškodovancem plačilo odškodnine zavrnilo, niso pa nam (razen v treh primerih) posredovale podatkov o številu morebitno izplačanih odškodnin, čeprav jih generalni urad ob posredovanju odškodninskih zahtevkov za te podatke vedno zaprosi.

4. Delovanje uprave na nacionalnem in mednarodnem področju

4. 1. DELOVANJE NA NACIONALNEM PODROČJU

4. 1. 1. Sodelovanje z mediji

V letu 2006 se je število prošelj predstavnikov medijev za obiske zavodov in za posredovanje informacij s področja izvrševanja kazenskih sankcij v primerjavi z letom poprej nekoliko povečalo. Novinarji so zastavljali vprašanja o življenju in delu zaprtih oseb v zavodih, ravnanju z zaprtimi osebami, spoštovanju njihovih pravic, zlasti pa so jih zanimali posamezni izgredi, smrtni primeri ter pobegi zaprtih oseb in izredni dogodki. Še posebno so želeli navezati stike z osebami, ki so jim posredovale pritožbe zaradi prepričanja, da so v zavodu kršene njihove pravice in z osebami, ki so bile obsojene oziroma osumljene storitve hudih kaznivih dejanj.

V letu 2006 je bilo objavljenih 37 televizijskih in radijskih prispevkov s področja izvrševanja kazenskih sankcij (RTV, Pop TV, TV 3, TV RTS - Živa, TV Paprika, A kanal, Radio Slovenija, Radio Celje, CETY Maribor, Murski val, Triglav Jesenice, Kum Trbovlje, Radio Kranj in Radio 1). Novinarji 23 časopisnih hiš (med njimi Delo, Dnevnik, Direkt, Slovenske novice, Večer, Mladina, Jana, Finance, Mag, Žurnal, Tednik Evropa iz Srbije, Primorske novice, Playboy, Gorenjski glas, Dolenjski list) so objavili 61 prispevkov.

V letu 2006 je bilo v zavodih posnetih nekaj krajših filmov, prirejena filmska delavnica, fotografska razstava in izvedeno fotografiranje objektov ter spomenikov, ki imajo zgodovinski pomen. Tudi v letu 2006 so posamezni obsojenci vzpostavili stike z novinarji brez vednosti zavoda, zlasti zato, da bi javnost seznanili s svojimi problemi. Stike zaprtih oseb z novinarji smo dovolili, kadar so zainteresirani novinarji v skladu s predpisi prej pridobili dovoljenje. Zavračali pa smo njihove zahteve za posredovanje osebnih podatkov zaprtih oseb, če od teh niso pridobili privoljenja.

Da bi medije pravočasno in izčrpno seznanili z vsemi pomembnimi dogodki v posameznih zavodih, smo v letu 2006 izdali tudi nekaj sporočil za javnost in organizirali tiskovne konference. Zaradi zakonitih zadržkov želenih podatkov v nekaterih primerih nismo posredovali. Medijem smo posredovali v objavo tudi nekaj prispevkov, v katerih smo demantirali nekatere novinarske članke.

4. 1. 2. Obiski v zavodih

V letu 2006 je za obisk v zavodih zaprosilo 41 ustanov in posameznikov. Med njimi je bilo največ študentov visokošolskih zavodov ter strokovnih delavcev nekaterih drugih ustanov. Za obisk pa so zaprosili tudi strokovni delavci Fachhochschule Technikum, Karnten, Zavoda za varstvo in rehabilitacijo po poškodbi glave Zarja, Centra slepih in slabovidnih in starejših Škofja Loka, Centra za socialno delo Ljubljana Vič Rudnik, društva ELSA Ljubljana in »parlament« OŠ Primož Trubar iz Laškega. Število obiskov se v primerjavi z letom 2005 ni povečalo, povečalo pa se je število prošelj študentov in dijakov za opravljanje prakse, izdelavo seminarskih oziroma diplomskih in podiplomskih nalog ter za raziskovalno delo s področja izvrševanja kazenskih sankcij. V večini primerov smo zbiranje podatkov in obiske omogočili, izjema so bili le dijaki in učenci.

Obiski so bili organizirani tako, da so bili čim manj moteči za življenje v zavodih, pri tem pa smo upoštevali tudi želje zaprtih oseb.

4. 2. Delovanje na mednarodnem področju

V letu 2006 je uprava aktivno sodelovala s pristojnimi organi Sveta Evrope, z upravami za izvrševanje kazenskih sankcij drugih držav, z mednarodnimi raziskovalnimi inštituti in z mednarodnimi organizacijami s področja izvrševanja kazenskih sankcij. Tujim zaporskim upravam, inštitutom in organizacijam smo nudili želene informacije in poročila. Na ta način se vključujemo v evropske informacijske mreže, ki omogočajo sodelovanje v mednarodnih projektih na področju izvrševanja kazenskih sankcij.

Uprava vsako leto sodeluje v projektu Sveta Evrope SPACE – letna zaporska statistika.

V sodelovanju s hrvaško upravo za zaporski sistem smo sprejeli program sodelovanja na področju usposabljanja novih paznikov. Na seminarjih, ki jih organizirata obe upravi za področje varnosti v zaporih, so sodelovali pazniki iz zavodov obeh držav.

Odbor Sveta Evrope za preprečevanje mučenja in nehumanega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja (CPT) je obiskal zavode Ig, Koper in Ljubljana. Obiskal je tudi prevzgojni dom.

V oktobru 2006 je uprava v sodelovanju z nevladno organizacijo Cranstoun Drug Services iz Anglije in Evropsko mrežo za preprečevanje infekcij in drog v zaporih bila soorganizatorji 9. evropske konference o drogah v zaporih, ki je potekala v Ljubljani. Za udeležence konference je tudi organizirala študijske obiske v zavodih Dob, Ljubljana in Ig. Za predstavnike Srbije in Črne gore je v sodelovanju z Centrom za zdravljenje odvisnih od nedovoljenih drog v Ljubljani organizirala obiske v zavodu Dob, Ljubljani, Kopru in v prevzgojnem domu.

4.2.1. Obiski tujih delegacij v Sloveniji

Odbor Sveta Evrope za preprečevanje mučenja in nehumanega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja (CPT) je obiskal zavode Ig, Koper in Ljubljana. Obiskal je tudi prevzgojni dom.

Zavod Koper je obiskala makedonska ministrica za pravosodje.

Predstavniki angleške organizacije DIFID je obiskal generalni urad. V zaporih Bosni in Hercegovini sodeluje pri reformi zaporov. Predstavili smo mu organizacijo našega sistema.

Avstrijski pazniki, ki se šolajo za vodstvene položaje v njihovem zaporskem sistemu, so obiskali zavod Maribor in zavod Dob.

Na povratnem obisku so bili predstavniki francoske regionalne uprave. Obiskali so zavod Dob in Koper.

Raziskovalka evropske mreže za obravnavo drog v zaporih (ENDIPP) je v okviru raziskave obiskala zavod Ljubljana in zavod Ig.

4. 2. 2. Obiski predstavnikov uprave v tujini

Generalni direktor uprave se je skupaj s predstavnico generalnega urada udeležil penitenciarne kongresa v Barceloni. Organizator kongresa je bil Svet Evrope skupaj s špansko in katalonsko upravo za izvrševanje kazenskih sankcij. Tema kongresa je bila Socialna funkcija penitenciarne politike. S predstavnico generalnega urada se je odzval tudi povabilu na povratni študijski obisk na Danskem, kjer sta obiskala tudi nekaj zaporov. S predstavnikom zavoda Koper je obiskal zapore v regiji Rhon-Alpes v Franciji.

V okviru projekta Pipeline sta se predstavnika generalnega urada udeležila drugega sestanka organizacijskega odbora projekta v Londonu (Partnership in Prison Education: Learning in Networked Environment), v Romuniji na tretjem sestanku pa sta sodelovala predstavnik generalnega urada in predstavnica zavoda Dob.

V okviru dolgoletne izmenjave med avstrijskimi zapori in našo upravo je skupina desetih strokovnjakov iz zavodov in generalnega urada obiskala zapore v Avstriji.

Predstavnica zavoda Koper se je udeležila mednarodnega seminarja o razvoju probacije v centralni in vzhodni Evropi v Budimpešti.

Predstavnici zavoda Dob sta na konferenci o zdravstvenem varstvu, ki je potekala na Dunaju, predstavili model izvajanja podaljšanih obiskov družinskih članov obsojencev zavoda Dob.

Predstavnica generalnega urada je sodelovala na konferenci o drogah, alkoholu in kriminalu, ki jo je v Warwicku v Angliji organizirala nevladna organizacija Craunstoun iz Londona.

5. KADROVSKE, FINANČNO-MATERIALNE IN PROSTORSKE RAZMERE

5. 1. KADROVSKE RAZMERE

5. 1. 1. Osnovni podatki o obsegu in strukturi zaposlenih ter zasedenih delovnih mestih glede na veljavno sistemizacijo

Tabela 79: Pregled številčnega stanja zaposlenih v upravi na dan 31. 12. 2006

	tarifna skupina					spol		skupaj
	VII.	VI.	V.	IV., III., II.,	skupaj	m	ž	
POLOŽAJNA DELOVNA MESTA								
generalni direktor	1	0	0	0	1	1	0	1
direktor zavoda	5	0	0	0	5	4	1	5
vodja sektorja	2	0	0	0	2	1	1	2
vodja oddelka	30	1	0	0	31	15	16	31
vodja referata	5	1	0	0	6	5	1	6
skupaj	43	2	0	0	45	26	19	45
SPECIALNI KADRI								
pedagogi	37	8	0	0	45	13	32	45
psihologi	8	0	0	0	8	4	4	8
socialni delavci	10	2	0	0	12	2	10	12
drugi strokovni delavci v vzg. službi	6	0	0	0	6	1	5	6
medicinski tehniki	2	5	6	0	13	1	12	13
inštruktorji	0	0	54	6	60	57	3	60
delovni inštruktorji	0	0	39	0	39	36	3	39
diplomirani inženirji	4	0	0	0	4	4	0	5
inženirji	1	8	0	0	9	7	2	9
tehniki	0	0	1	0	1	1	0	1
diplomirani ekonomisti	3	0	0	0	3	0	3	3
ekonomisti	0	5	0	0	5	1	4	5
ekonomski tehniki	0	0	20	0	20	0	20	20
pazniški kader	9	57	384	15	465	432	33	465
administrativni in drugi delavci	16	9	31	9	65	17	48	65
skupaj	96	94	535	30	755	576	179	755
skupno število vseh zaposlenih	139	96	535	30	800	602	198	800

Grafikon 16: Struktura zaposlenih po stopnji izobrazbe v letu 2006

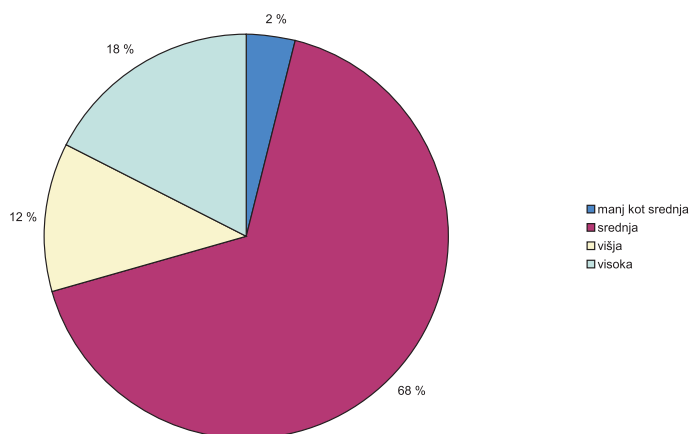

Tabela 80: Število pooblaščenih uradnih oseb

PUO	M	Ž	Skupaj
Paznik	370	27	397
Višji paznik	51	4	55
Svetovalec-paznik	10	1	11
skupaj	431	32	463

5. 1. 2. Obseg in dinamika zaposlovanja

V letu 2006 je v upravi delo nastopilo 65 delavcev, od tega je bilo 18 delavcev prerazporejenih v upravo iz Ministrstva za obrambo, dva pa iz Ministrstva za pravosodje.

V letu 2006 je prenehalo delovno razmerje 57 delavcem, od katerih je 28 delavcem delovno razmerje prenehalo na njihovo željo oziroma so se zaposlili drugje, 27 delavcev se je upokojilo, en delavec je bil premeščen na Ministrstvo za pravosodje, enemu delavcu pa je bila dana izredna odpoved pogodbe o zaposlitvi.

Del razpoložljivih sredstev za plače je bil v skladu s Pravilnikom o napredovanju zaposlenih v državni upravi namenjen napredovanju delavcev. V letu 2006 jih je tako napredovalo 140, v višji naziv pa jih je napredovalo 45.

Zaradi vedno večjega obsega dela je iz leta v leto težje z obstoječim številom delavcev slediti vsem nalogam in zadolžitvam uprave. Postopki novega zaposlovanja pa so glede na obstoječo zakonodajo dolgotrajni, kar sproti nadomeščanje izpraznjenih delovnih mest še dodatno otežuje.

5. 1. 3. Izobraževanje delavcev

Delavci uprave so se udeleževali različnih oblik izobraževanja. Generalni urad je v letu 2006 organiziral usposabljanje za nove paznike in različne seminarje za posamezne skupine zaposlenih, kjer so predavali priznani strokovnjaki.

Oddelek za vzgojo je v letu 2006 organiziral 25 izobraževalnih oblik in sicer za strokovne delavce zavodov kakor tudi za paznike in inštruktorje. Glede na procesni razvoj strategij obravnave zaprtih oseb so bile izvedene vse glavne predvidene izobraževalne vsebine, to je obravnava samomorilno ogroženih, obravnava storilcev spolnih kaznivih dejanj in obravnava nasilnih zaprtih oseb. Izveden je bil tudi strokovni posvet na temo Vloga vzgojne službe v slovenskih zavodih za prestajanje kazni zapora, katerega se je udeležilo 76 zaposlenih ter izobraževanje na temo obvladovanja notranjih konfliktov in jeze ter vzpostavljanje delovnega odnosa in osebnega stika. Za kuharje je bilo organizirano usposabljanje na temo Priprava dietetične preh-

rane. Skupaj se je v letu 2006 vseh usposabljanj udeležilo 582 paznikov, 261 strokovnih delavcev, 6 inštruktorjev in 23 kuharjev.

V letu 2006 je bilo v izobraževanje kot pripravo na strokovni izpit za imenovanje v naziv vključenih 26 delavcev, strokovni izpit za imenovanje v naziv pa je opravilo 67 delavcev.

Glede na zakon o splošnem upravnem postopku, ki določa, da lahko posamezniki vodijo upravni postopek oziroma odločajo v upravnih stvareh le, če imajo ustrezno izobrazbo in opravljen strokovni izpit iz upravnega postopka, so delavci z opravljanjem izpitov iz upravnega postopka nadaljevali tudi v letu 2005. V izobraževanje kot pripravo na strokovni izpit za upravnega postopka je bilo vključenih 16 delavcev, strokovni izpit iz upravnega postopka pa je opravilo 45 delavcev.

Za pridobitev višje stopnje izobrazbe na podlagi sklenjene pogodbe o izobraževanju se je na različnih fakultetah izobraževalo 6 delavcev, dva delavca pa sta končala šolanje in si pridobila visokošolsko izobrazbo.

V letu 2006 smo se udeležili tudi večjega števila slovenskih, pa tudi mednarodnih posvetov in konferenc ter različnih drugih posvetov in seminarjev, ki so jih pripravile zunanje ustanove.

5. 1. 4. Pripravnništvo, učna oziroma delovna praksa dijakov in študentov, mentorstvo

Zaposlovanje pripravnikov je bilo v letu 2006 omejeno samo na zaposlovanje pripravnikov štipendistov. Do 1. 9. 2006 je opravljala pripravnništvo pripravnica, ki je bila sprejeta v delovno razmerje za določen čas v letu 2005.

V letu 2006 smo 23 študentom omogočili opravljanje obvezne prakse in sicer študentki Fakultete za družbene vede, študentki Fakultete za policijsko varnostne vede, trem študentkam Pedagoške fakultete, 10 študentkam Fakultete za upravo, dvema študentkama iz Fakultete za socialno delo, enemu študentu Visoke šole za podjetništvo, štirim študentom Visoke policijsko varnostne šole in eni študentki Filozofske fakultete.

Za izdelavo diplomske naloge je na temo »Mladoletniško prestajanje zapora« je v zavodu Celje pridobivala podatke študentka Pravne fakultete.

5. 1. 5. Odsotnost z dela zaradi bolezni oziroma delovnih nezgod, problematika delovnih invalidov in podobno

Zaradi bolezni, posledic nesreč pri delu ter nege družinskih članov so bili zaposleni v letu 2006 odsotni z dela 80.351 ur. Odsotnost z dela v zavodih je bila v letu 2006 v povprečju za 13 % nižja kot v letu poprej.

Delavci zavodov so bili v letu 2006 odsotni z dela predvsem zaradi bolezni (85,7 %). Nesreče pri delu so bile vzrok za odsotnost pri 8,1 % delavcev zavodov, nega družinskih članov pa pri 6,2 %.

Tabela 81: Podatki o odsotnosti z dela (v urah) po lokacijah v letu 2006

Lokacija	bolezen delavca	nesreča pri delu	nega družinskih članov	skupaj
generalni urad	2.056	240	8	2.304
Dob	17.329	1.772	962	20.063
Ig	3.440	184	176	3.800
Celje	3.404	136	44	3.584
Koper	10.888	48	536	11.472
Ljubljana	20.784	3.328	1.784	25.896
Maribor	6.216	440	1.168	7.824
Radeče	4.768	328	312	5.408
SKUPAJ	68.885	6.476	4.990	80.351

V zavodih je bilo v letu 2006 sedem invalidov III. kategorije in dva invalida II. kategorije. V zvezi z invalidi, ki delajo polovični delovni čas je problematika v tem, da drugih uslužbencev še bolj primanjkuje, saj dodatnih za polni delovni čas ne moremo zaposliti.

5. 1. 6. Preventivni zdravstveni pregledi delavcev

V letu 2006 smo nadaljevali z izvajanjem preventivnih zdravstvenih pregledov delavcev, in sicer po programih, ki so bili pripravljene na posameznih lokacijah v skladu z izjavo o varnosti z oceno tveganja.

Skupaj je bilo opravljenih 160 preventivnih zdravstvenih pregledov (predhodnih, obdobjnih, obdobjnih za delavce, ki delajo z viri ionizirajočih sevanj, kontrolnih in pregledov z mnenjem na ZPIPZ).

5. 1. 7. Disciplinsko obravnavanje delavcev

V letu 2006 je bil uveden en postopek za ugotavljanje disciplinske odgovornosti delavca za kršitev delovnih obveznosti. Delavcu je bil izrečen disciplinski ukrep denarne kazni.

Trem delavcem je bilo izdano opozorilo pred redno odpovedjo delovnega razmerja.

5. 1. 8. Nadurno delo

V letu 2006 je bilo v službah za varnost in zavarovanje v posameznih zavodih izplačanih 60.186,5 ur nadurnega dela, kar je za 19 % več kot v letu poprej.

Tabela 82: Število izplačanih nadur po lokacijah v letu 2006

Lokacija	število izplačanih nadur
generalni urad	728
Dob	11.979
Ig	2.500*
Celje	6.345
Koper	7.302
Ljubljana	19.507
Maribor	9.385
Radeče	2.440,5
SKUPAJ	60.186,5

Povečanje je posledica večje zahtevnosti predvsem priporniške populacije, prezasedenosti posameznih zavodov ter posledično povečanega števila spremstev na sodišča in zdravstvene ustanove, kot tudi nepredvidenega in nenačrtovanega varovanja zaprtih oseb v raznih zdravstvenih ustanovah po Sloveniji.

5. 2. REALIZACIJA FINANČNEGA NAČRTA

V upravi smo v letu 2006 porabili 6.833.171 tisoč SIT sredstev, kar znaša 99,8 % veljavnega proračuna.

Tabela 83: Poraba glede na podskupine izdatkov v letu 2006

Oznaka podskupine	naziv podskupine	poraba (v tisoč SIT)	delež porabe (v %)
400	Plače in drugi izdatki zaposlenim	3.635.792	53,2
401	Prispevki delodajalcev	788.408	11,5
402	Izdatki za blago in storitve	1.543.823	22,6
411	Transferji posameznikom	3.657	0,1
413	Drugi domači transferji	303.035	4,4
420	Nakup in gradnja osnovnih sredstev	558.456	8,2

Od celotne porabe se na sredstva zagotovljena iz proračuna nanaša 6.789.543 tisoč SIT (99,20 % veljavnega proračuna), na sredstva v okviru programa Socrates 478 tisoč SIT (0,01 % veljavnega proračuna), na porabo sredstev iz naslova lastne dejavnosti 41.905 tisoč SIT (0,61 % veljavnega proračuna), na porabo sredstev iz prejetih odškodnin 1.245 tisoč SIT (0,02 % veljavnega proračuna). Glede na veljavni proračun je 0,16 % sredstev ostalo neporabljenih.

Lastna dejavnost v upravi zajema organizirano prehrano delavcem in počitniško dejavnost. Sredstva iz prejetih odškodnin se nanašajo na sredstva prejeta na podlagi zavarovanj stvarnega premoženja v letih 2005 in 2006.

Razlika med sprejetim in veljavnim proračunom za leto 2006 znaša 235.347 tisoč sit in se nanaša na:

- manjša sredstva iz naslova lastne dejavnosti v višini 9.262 tisoč SIT,
- povečanje sredstev iz naslova odškodnin v višini 1.483 tisoč SIT,
- manjša sredstva iz naslova donacij v višini 650 tisoč SIT,
- povečanje po sklepu vlade v višini 243.776 tisoč SIT.

Razlika med veljavnim in realiziranim finančnim načrtom znaša 11.353 tisoč SIT. Po vrsti porabe se ostanek nanaša na:

- neporabljena sredstva na postavkah tipa 1 (4.644 tisoč SIT),
- neporabljena sredstva odškodnin (2.237 tisoč SIT),
- neporabljena sredstva iz naslova donacij (1.406 tisoč SIT),
- ostanek na proračunskih postavkah lastne dejavnosti (3.066 tisoč SIT).

Ostanek sredstev, ki se nanaša na proračunski del, se nanaša na ostanek na plačah (prejete refundacije boleznin – 4.595 tisoč SIT) ter ostanka na materialnih stroških (27 tisoč SIT) in zdravstvenem varstvu obsojencev (22 tisoč SIT). Neporabljena sredstva odškodnin in donacij se prenašajo v naslednje proračunsko leto, ostanek na proračunskih postavkah lastne dejavnosti se nanaša na del obveznosti do dobaviteljev ter na neporabljena sredstva.

V leto 2006 smo prenašali iz naslova sredstev odškodnin 2.801 tisoč SIT, iz naslova donacij pa 1.343 tisoč SIT. V leto 2006 smo prenašali nekrite odhodke leta 2005 v višini 294.283 tisoč SIT zaradi težav z likvidnostjo državnega proračuna konec leta 2005.

Tabela 84: Pregled porabe po podprogramih in proračunskih postavkah v letu 2006

(vir financiranja: proračun)

PODPROGRAM	oznaka proračunske postavke	naziv proračunske postavke	poraba v letu 2006 v SIT	poraba v letu 2006 v EUR
09042001 Delovanje uprave za izvrševanje kazenskih sankcij	6028	Plače	4.540.604.879	18.947.608,41
	4016	Najemnine poslovnih prostorov	15.659.009	65.343,89
	4508	Materialni stroški	1.310.728.097	5.469.571,43
	5505	Financiranje javnih gospodarskih zavodov	57.404.744	239.545,75
	6395	Izobraževanje delavcev	25.597.821	106.817,82
	6680	Oprema PUO	28.771.353	120.060,73
	6681	Oborožitev in posebna varnostna oprema	30.538.876	127.436,47
	2876	Investicije in inv. vzdrževanje	529.873.720	2.211.123,85
	1009	Odškodnine po sodnih sklepih	1.076.234	4.491,04
20032001 Socialno varstvo obsojencev	7448	Zdravstveno zavarovanje obsojencev	249.287.455	1.040.258,12
SKUPAJ			6.789.542.188	28.332.257,51

*Centralni tečaj Banke Slovenije: 1 EUR = 239,640 SIT

V letu 2006 smo porabili 6.789.542 tisoč SIT proračunskih sredstev, kar je za 438.031 tisoč SIT ali 6,9 % več kot leta 2005. Povečanje porabe v primerjavi z letom 2005 izhaja iz povečanega finančnega načrta in povečanja posameznih postavk finančnega načrta med letom (plače, materialni stroški). Se pa v primerjavi z letom poprej razlikuje poraba po proračunskih postavkah. Tako smo za investicije in investicijsko vzdrževanje namenili 172,31 % več kot leta 2005 (prenos obveznosti iz leta 2005 v leto 2006), 11,9 % več za materialne stroške, 4,7 % več smo porabili za plače (prezaposlitev delavcev z Ministrstva za obrambo). Odstotek porabe je v primerjavi z letom 2005 večji na postavkah za oborožitev in posebno opremo (15,7 %) ter za izobraževanje delavcev (133,6 %), vendar je vzrok enak kot pri investicijah – prenos obveznosti leta 2005 v leto 2006. Manjše izdatke v primerjavi z letom poprej beležimo za najemnine poslovnih prostorov (za 63 %, saj smo v letu 2005 plačevali najemnino za prostore generalnega urada na Tivolski 50), manj smo namenili za opremo PUO (za 2,6 %), za odškodnine po sodnih odločbah (za 73,9 %) in za financiranje JGZ (za 79,5 %).

Realizirane so bile vse ključne naloge iz programa Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij. Glede na načrt razvojnih programov ugotavljamo, da je bila realizacija uspešna v okviru razpoložljivih sredstev, niso pa bili uresničeni vsi cilji. V leto 2006 smo prenašali 224.976 tisoč SIT neporavnanih obveznosti leta 2005 (38,7 % sprejetega proračuna postavke oziroma 42,5 % realizacije v letu 2006), kar je pomenilo okrnjeno realizacijo začrtanega plana.

V okviru projekta prenove zavoda Dob tako ni prišlo do začetka izvajanja prenovitvenih del, saj je bil del sredstev v znesku 70.300 tisoč SIT namenjen pokrivanju obveznosti iz leta 2005, del sredstev pa prenesen na projekt investicijskega vzdrževanja (kjer je plan vzdrževanja znašal 60.000 tisoč SIT, prenesene obveznosti iz leta 2005 pa 125.003 tisoč SIT). Zaradi težav na javnem razpisu izbranega ponudnika (cenovno najbolj ugodnega, vendar se je kasneje izkazalo, da v roku ne more izpolniti pogodbenih dolžnosti) dobava pohištva za zaprte osebe ni bila izvedena in smo sredstva prerazporedili za druge namene, obremenitev pa se je prenesla v leto 2007.

Nerealizirana ostaja načrtovana vključitev zavodskih ambulant v javno zdravstveno mrežo oziroma realizacija 49. člena Zakona o izvrševanju proračuna RS za leti 2004 in 2005 in 43. člena Zakona o izvrševanju proračuna RS za leti 2006 in 2007. Kljub doseženi zahtevani spremembi Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij, ki v dopolnjenem 58. členu omejuje nekatere pravice iz obveznega zdravstvenega zavarovanja in pripravljeni logistiki prehoda v javno mrežo, do tega v letu 2006 še ni prišlo. Potrebna je še realizacija Ministrstva za zdravje, in sicer da določi izvajalce storitev v zavodskih ambulanzah, obseg storitev in njihovo finančno ovrednotenje.

Ocenjujemo, da smo z razpoložljivimi finančnimi sredstvi uspeli zagotoviti osnovne pogoje bivanja in dela, tako zaposlenim kot zaprtim osebam, ter da smo gospodarno in racionalno potrošili dodeljena proračunska sredstva.

Tabela 85: Povprečno stanje zaprtih oseb in vrednost oskrbnega dne v obdobju od leta 2000 do 2006

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
povprečno stanje zaprtih oseb	1131	1203	1147	1120	1132	1137	1268
oskrbni dan (v SIT)	10.896	12.415	13.594	14.986	14.676	15.305 (63,87 EUR)	14.670 (61,22 EUR)

Stroški oskrbnega dne so izračunani tako, da je višina vseh proračunskih sredstev uprave deljena s številom dni v letu in povprečnim številom zaprtih oseb.

5. 3. PROSTORSKE RAZMERE

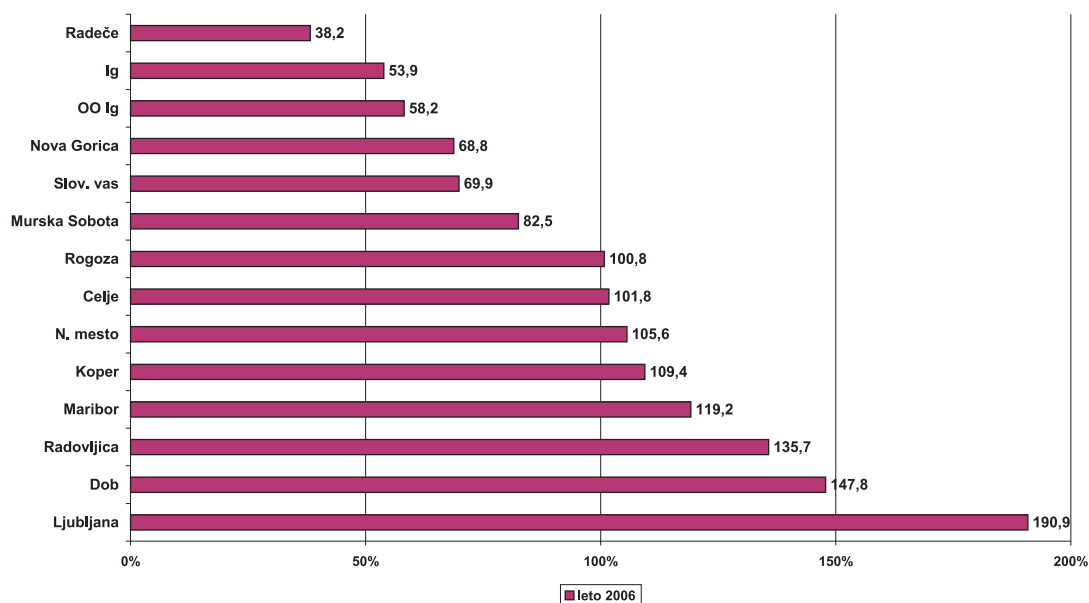
5. 3. 1. Zmogljivost zavodov in njihova zasedenost

Prostorska zmogljivost zavodov se izračunava na osnovi predpisanih standardov, ki znašajo 9 m² za samsko in 7 m² za skupinsko sobo na zaprto osebo. Glede na standarde je tako v letu 2006 prostorska zmogljivost vseh zavodov znašala 1.116 mest.

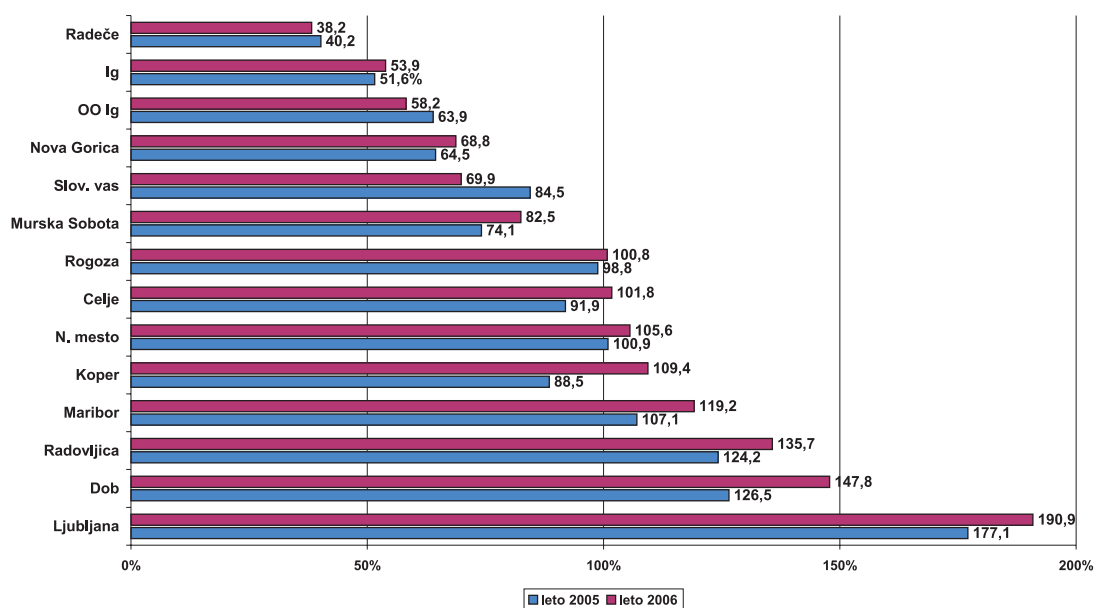
Tabela 86: Zasedenost posameznih zavodov in oddelkov glede na povprečno število zaprtih oseb v letu 2006

Zavod	zmogljivost	povprečno število zaprtih	delež zasedenosti (v %)
Dob	233	344	147,8
Slov. vas	63	44	69,9
Ig	79	43	53,9
Celje	96	98	101,8
Koper	110	120	109,4
N. Gorica	32	22	68,8
Ljubljana	128	244	190,9
N. mesto	35	37	105,6
Radovljica	22	30	135,7
OO Ig	27	16	58,2
Maribor	146	174	119,2
M. Sobota	41	34	82,5
Rogoza	36	36	100,8
Radeče	68	26	38,2
Skupaj	1.116	1.268	113,6

Grafikon 17: Zasedenost posameznih zavodov in oddelkov glede na povprečno število zaprtih oseb v letu 2006

Grafikon 18: Primerjava zasedenosti posameznih zavodov in oddelkov v letih 2005 in 2006

Najbolj so bili zasedeni zavoda Ljubljana, Dob in oddelek Radovljica, sledita pa zavoda Maribor in Koper. Vsi navedeni zavodi in oddelki so bili zasedeni več kot 109 %. Najmanjša zasedenost je bila v Prevezgojnem domu Radeče in zavodu Ig. V primerjavi z letom 2005 se je povprečno število zaprtih oseb povečalo v zavodih Ljubljana, Dob, Radovljica, Maribor, Koper, Celje, Ig in oddelkih Novo mesto, Rogoza, Murska Sobota, Nova Gorica in Ig, v ostalih treh ustanovah pa se je zmanjšalo. Različna je bila tudi zasedenost znotraj posameznih zavodov, saj se je pogosto dogajalo, da so bili posamezni oddelki prenapolnjeni, v drugih pa je bilo še nekaj prostora. V primerjavi z letom poprej se je zmanjšala zasedenost odprtega oddelka Ig, oddelka Slovenska vas ter Prevezgojnega doma Radeče. V povprečju se je prezasedenost zaporov povečala za 11 %, za več kot 10 % se je povečala v zavodih Ljubljana, Dob, Maribor, Koper, Celje in Radovljica. Težave zaradi prenapolnjenosti zavodov smo reševali s prerazporejanjem zaprtih oseb iz bolj zasedenih v manj zasedene sobe, oddelke in zavode.

5. 3. 2. Ocena bivalnih in prostorskih razmer v zavodih

Večina zaporov se nahaja v zelo starih zgradbah, ki so bile zgrajene za povsem druge namene in že po svoji arhitektonski zasnovi ne ustrezajo sodobnim zahtevam izvrševanja pripora in kazni zapora. V preteklih desetletjih se je zelo malo vlagalo v izboljšanje prostorskih razmer. Novi zavod v Kopru je prvi zapor, ki je bil zgrajen po več kot štiridesetih letih. Slabe prostorske razmere spremlja še prenapolnjenost, s katero se v zadnjih letih srečujemo predvsem v največjih zavodih – Dob, Ljubljana in Maribor. Na nujnost izboljšanja prostorskih razmer so opozorili tudi varuh človekovih pravic, CPT (odbor za preprečevanje mučenja in nečloveškega ravnanja ali kaznovanja pri Svetu Evrope) in druge institucije. Zato imamo izdelan program prostorskega razvoja, s katerim se je v letu 2006 seznanila Vlada RS v obliki dokumenta "Bela knjiga o prostorskih pogojih dela Uprave za izvrševanje kazenskih sankcij". Za realizacijo tega programa bo potrebno zagotoviti ustrezna proračunska sredstva.

Bivalne, delovne in prostorske razmere se med posameznimi zavodi in oddelki močno razlikujejo. Tudi v letu 2006 so večini zavodov težave povzročali veliki bivalni prostori, kjer je bilo nastanjeno veliko število zaprtih oseb. Razumljivo je, da takšne bivalne razmere slabo vplivajo na počutje zaprtih oseb, vzdrževanje higiene in zagotavljanje zasebnosti. Predpise, ki določajo ločeno nastanitev posameznih kategorij zaprtih oseb (priporniki, obsojenci, upravno kaznovani, ženske, moški, mladoletniki), je v nekaterih oddelkih zaradi pomanjkanja prostorov težko izvajati. Slabe prostorske razmere ponekod tudi zmanjšujejo možnosti za izvajanje določenih pravic zaprtim osebam v večji meri (npr. zagotavljanje dela, omogočanje telesnih dejavnosti in rekreacije, verskih obredov ipd.). V nekaterih zavodih priporniki bivajo v slabših razmerah kot obsojenci. Dodaten problem predstavlja zastarela, dotrajana in pomanjkljiva oprema bivalnih in drugih prostorov, saj za nakup nikoli ni dovolj sredstev.

5. 3. 3. Aktivnosti za izboljšanje prostorskih in bivalnih razmer v zavodih

Na področju investicijsko vzdrževalnih del so bila izvedena obnovitvena dela v zavodu Celje. Obnovljene so bile elektroinštalacije, vodovodne inštalacije in delno odtoki v kuhinji. Hkrati je bila izvedena sanacija ograjnega zidu in vgrajena so bila nova vrata za vhod na dvorišče z ulice. Z obnovo navedene lokacije se je povečala kvaliteta zavodskih prostorov, sanacija pa je bila potrebna zaradi preprečitve povzročanja škode oziroma ogrožanja zdravja in življenja ljudi.

V sklopu obnove fasade okrožnega sodišča v Novem mestu so bila zamenjana okna na priporniškem hodniku oddelka Novo mesto.

Za preprečitev povzročanja škode oziroma ogrožanja zdravja in življenja ljudi smo izvedli nujna investicijska vzdrževanja objektov na drugih lokacijah, in sicer izvedena je bila rekonstrukcija podpornega zidu pod objektom zavoda Radeče.

V okviru investicijskega projekta celovite prenove zavoda Dob je bila izdelana revizija projektne dokumentacije in projektna dokumentacija (faza PZI in PZR) za 1. fazo izvajanja prenovitvenih del ter pridobljeno gradbeno dovoljenje za kompletno prenovo. Nadalje so bila izvedena določena investicijsko vzdrževalna dela, ki bodo omogočila normalno delovanje zavoda v času obnove, in sicer urejena so bila sprehajališča in vhod ter izvedena gradbeno preureditvena dela v prvem oddelku zavoda.

SKLEP

V upravi bomo tudi v letu 2007 sledili viziji in uresničevali svoje poslanstvo tako, da bomo svoje delo izvajali skladno s predpisi in iskali možnosti za zmanjšanje posledic prenapolnjenosti zavodov in pomanjkanja kadrov. Ob skrbi za enotno in zakonito obravnavo zaprtih oseb pa bomo več pozornosti namenjali tudi zaposlenim.

Pripravili bomo strategijo razvoja za obdobje 2007 do 2011 in preverili obstoječo vizijo. Korigirali bomo izvedbene načrte za 2008 in skušali vplivati na povečanje proračuna. S projekti in prijavi v evropske sklade bomo skušali pridobiti več sredstev za investicije in investicijsko vzdrževanje. Pripravili bomo projekt vzpostavitve sistema kakovosti v URSIKS s prehodom v sistem odličnosti do leta 2011.

Pripravili bomo normative za delo v zaporih in konstantno opozarjali na kadrovske stiske s ciljem povečanja kadrovskega načrta. Trudili se bomo za rešitev statusa strokovnih delavcev in izenačitve s primerljivimi poklici in dosegli stalnost zaposlenih.

Realizirali bomo sklepe sprejete na posvetu v Bohinju in oblikovali strokovne skupine za posamezna področja vzgojne službe. Več pozornosti bomo posvečali izobraževanju in usposabljanju zaposlenih. Pripravili bomo ustrezne predloge spremembe ZIKS v sodelovanju z ministrstvom.

Z ustreznimi mednarodnimi odnosi bomo poskrbeli za seznanjenost z dogajanjem v širšem prostoru in prenos dobre prakse. Nekatera oblike sodelovanja, ki so se v preteklosti izkazale kot koristne, bomo formalizirali.

Zaključili bomo projekt posodobitve evidence zaprtih oseb EZO in posodabljali računalniško podprt informacijski sistem. Vzpostavili bomo projekt odnosov z javnostmi, s ciljem spreminjanja odnosa javnosti do zaporskega sistema in zagotavljanjem javnosti dela.

Zaključili bomo projekt vključevanja zdravstvenega varstva zaprtih oseb v javno zdravstveno mrežo. Izdelali bomo načrt integritete in poskrbeli za varovanje tajnih in osebnih podatkov ter vzpostavili sistem notranjega nadzora.

Pripravili bomo predlog za preoblikovanje JGZ in rešitve za zagotavljanje dela zaprtim osebam glede na nove razmere.

Skupaj se bomo trudili, da bomo dobro opravljali svoje delo in razmišljali, kako bomo jutri še boljši.

NEKAJ UTRINKOV V SLIKI

VARNOST

Skrivanje tablet v pomaranči

V originalno zaprti embalaži napitka skrit mobilni telefon

Skrivališče za mobilni telefon v vratnem krilu

Poskus odkopavanja rešetke

Kopanja luknje v zidu

Poskus gojenja konoplje

Tihotapljenje droge in mobilnih telefonov s strani delavcev zavoda

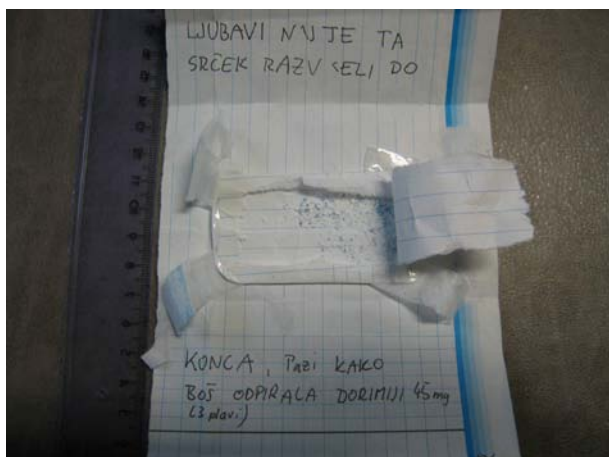
Dvojno dno v športnih copatih za skrivanje posušene konoplje

V zavodu izdelan in zasežen pribor za destilacijo alkohola

Izdelava alkohola iz sadja in sladkorja

Pošiljanje zdrobljenih tablet v pismu

Zaseženi prepovedani predmeti

USPOSABLJANJE

Tečaj varne vožnje za paznike

Učenje uporabe strelnega orožja

Učenje ustrezne komunikacije

Delavnica »Kako se naučiti vodenja«

Učenje gašenja požara

Vaja varnega reševanja iz gorečega prostora

Usposabljanje paznikov

Usposabljanje za uporabo spreja na osnovi popra

Usposabljanje za izvajanje preiskave prostora

Udeleženci seminarja na Hrvaškem

Prisega in podelitev uradnih izkaznic ob zaključenem usposabljanju paznikov

Usposabljanje inštruktorjev za uporabo strelnega orožja

INVESTICIJE

Nova vozila

Preurejeno sprehajališče posebej varovanega oddelka na Dobu

Nov tovorni vhod na Dobu

Nov varnostno urejen vhod v oddelek Nova Gorica

DELO

Kovinska delavnica v oddelku Rogoza

Sodobni hlev v Odprtem oddelku Rogoza

DOGODKI

Dobitniki priznanj ob dnevu UIKS

Vodniki službenih psov-dobitniki priznanj na državnem tekmovanju v Gotenici

Utrinek s strokovnega posveta v Bohinju

Tiskovna konferenca na GU

MEDNARODNE

Posvet slovenskih in hrvaških paznikov o uporabi psov za odkrivanje drog v zaporih

Obisk v danskih zaporih

Projekt Pipeline-delovno srečanje v Londonu...

...in v Bukarešti

RADEČE

Igra v režiji gojencev

Učenje kuhanja

Obisk telovadca Mitje Petkovška

Priložnostni zabavni program

KOPER

Študijski krožek-učenje italijanskega jezika

Obisk igralca Matjaža Jaušnika

Predstava na igrišču zavoda

Priljubljena prostočasna dejavnost

Vsebina

PREDGOVOR	3
1. PRIKAZ POMEMBNEJŠIH DEJAVNOSTI UPRAVE V LETU 2006	11
2. STATISTIČNI PODATKI	13
2. 1. PODATKI O GIBANJU SKUPNEGA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB V LETU 2006	13
2. 2. PRIMERJAVA GIBANJA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB V LETU 2006 S PRETEKLIMI LETI	15
2. 3. OBSOJENCI	16
2. 3. 1. Podatki o gibanju števila obsojencev	16
2. 3. 2. Struktura priliva obsojencev	18
2. 3. 3. Odpust obsojencev in odliv s prestajanja kazni	19
2. 3. 4. Struktura obsojencev po vrsti storjenega kaznivega dejanja	20
2. 3. 5. Struktura obsojencev po dolžini kazni	21
2. 3. 6. Struktura obsojencev po starosti	21
2. 3. 7. Stranske kazni in varnostni ukrepi	22
2. 3. 8. Prevzem izvršitve kazni po mednarodnih pogodbah	23
2. 4. OBSOJENCI, OBSOJENI NA MLADOLETNIŠKI ZAPOR, IN MLADOLETNIKI V PREVZGOJNEM DOMU	23
2. 4. 1. Podatki o gibanju števila mladoletnikov	23
2. 4. 2. Priliv mladoletnikov v mladoletniški zapor in prevzgojni dom	23
2. 4. 3. Starostna struktura mladoletnikov	24
2. 4. 4. Struktura mladoletnikov po vrsti kaznivih dejanj	24
2. 4. 5. Struktura mladoletnih obsojencev po dolžini kazni	25
2. 4. 6. Odliv mladoletnih oseb iz mladoletniškega zapora in prevzgojnega doma	25
2. 5. UPRAVNO KAZNOVANI (OSEBE, KAZNOVANE V POSTOPKU O PREKRŠKU)	26
2. 6. PRIPORNIKI	28
2. 6. 1. Gibanje in struktura priprtih oseb	28
2. 7. TUJCI MED ZAPRTIMI OSEBAMI	31
2. 7. 1. Število tujcev med zaprtimi osebami	31
2. 7. 2. Obsojenci in mladoletniki – tujci	32
2. 7. 3. Tujci med upravno kaznovanimi	33
2. 7. 4. Tujci v priporu	34

3. OBRAVNAVA ZAPRTIH OSEB	36
3. 1. STROKOVNO DELO Z ZAPRTIMI OSEBAMI	36
3. 1. 1. Organizacija in oblike strokovnega dela v zavodih	36
3. 1. 2. Namestitve obsojencev in mladoletnikov v režime oziroma oddelke prestajanja kazni	37
3. 1. 3. Prestajanje zaporne kazni ob vikendih ter nadomestna kazen zapora z opravljanjem dela v korist humanitarnih organizacij ali lokalne skupnosti	39
3. 2. IZOBRAŽEVANJE OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV	39
3. 3. PROSTOČASNE DEJAVNOSTI OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV	42
3. 4. PSIHOLOŠKA DEJAVNOST	43
3. 5. SOCIALNO DELO IN POSTPENALNA DEJAVNOST	45
3. 5. 1. Socialna obravnava pripornikov	45
3. 5. 2. Socialna obravnava upravno kaznovanih	45
3. 5. 3. Socialna obravnava obsojencev in mladoletnikov	45
3. 5. 4. Svetovanje v postpenalni obravnavi	49
3. 6. ZDRAVSTVENO VARSTVO	49
3. 6. 1. Zdravstveni pregledi zaprtih oseb v zavodskih ambulantah	50
3. 6. 2. Specialistični pregledi zaprtih oseb zunaj zavoda	50
3. 6. 3. Bolnišnično zdravljenje zaprtih oseb z varovanjem in brez varovanja	50
3. 6. 4. Bolezni zaprtih oseb	50
3. 6. 5. Metadonska terapija	51
3. 6. 6. Izvajanje imunokemijskih urinskih testov	52
3. 6. 7. Število ležalnih dni v zavodskih bolniških sobah in v bolnišnicah	52
3. 6. 8. Poškodbe zaprtih oseb	52
3. 6. 9. Samopoškodbe in poskusi samomorov	52
3. 6. 10. Smrti	53
3. 6. 11. Gladovne stavke	53
3. 7. POSEBNE OBLIKE STROKOVNEGA OBRAVNAVANJA	53
3. 7. 1. Odvisnost od alkohola	53
3. 7. 2. Odvisnost od prepovedanih drog	55
3. 7. 3. Obravnava nevarnih obsojencev in mladoletnikov	58
3. 7. 4. Obravnava obsojencev in mladoletnikov – tujcev	58
3. 7. 5. Obravnava obsojencev in mladoletnikov – invalidov, na smrt bolnih in starih oseb	58
3. 7. 6. Obravnava obsojencev in mladoletnikov – storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost	58
3. 7. 7. Obravnava žensk	59
3. 7. 8. Obravnava mladoletnikov	59
3. 8. UGODNOSTI IN NAMENSKI IZHODI OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV	60
3. 8. 1. Podeljene ugodnosti	60
3. 8. 2. Zlorabe ugodnosti	61

3. 8. 3. Podeljevanje ugodnosti	61
3. 8. 4. Namenski izhodi	61
3. 9. DISCIPLINSKO OBRAVNAVANJE IN KAZNOVANJE OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV	62
3. 9. 1. Vodenje disciplinskih postopkov	62
3. 9. 2. Ocena učinkovitosti izrekanja disciplinskih kazni	62
3. 9. 3. Pregled izrečenih disciplinskih kazni	62
3. 9. 4. Pritožbe na disciplinske kazni	63
3. 10. POGOJNI ODPUST OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV TER POMILOSTITVE	64
3. 10. 1. Pogojni odpust in predčasni odpust	64
3. 10. 2. Pomilostitve obsojencev	65
3. 11. IZVAJANJE PRAVIC IN PRITOŽBE ZAPRTIH OSEB	65
3. 11. 1. Pravica do veroizpovedi	65
3. 11. 2. Druge pravice in pritožbe	66
3. 11. 3. Upravno odločanje	67
3. 12. VARNOST IN ZAVAROVANJE TER DELO PAZNIŠKE SLUŽBE	68
3. 12. 1. Splošne varnostne razmere	68
3. 12. 2. Pobegi zaprtih oseb	68
3. 12. 3. Uporaba prisilnih sredstev	69
3. 12. 4. Spremstva zunaj zavoda	72
3. 12. 5. Konflikti med zaprtimi osebami	74
3. 12. 6. Nadzor paketov in pisemskih pošiljk	74
3. 12. 7. Obiski in telefonski pogovori	75
3. 12. 8. Vnos nedovoljenih drog in opojnih substanc	76
3. 12. 9. Preiskave bivalnih prostorov	78
3. 12. 10. Preizkusi alkoholiziranosti	79
3. 12. 11. Odstranitev v posebni prostor po 236. členu zakona	79
3. 12. 12. Usposabljanje paznikov	80
3. 12. 13. Arhitekturne in tehnične možnosti za varovanje zavodov in osebja	80
3. 12. 14. Oprema in uniforme delavcev	81
3. 13. DELO ZAPRTIH OSEB	81
3. 13. 1. Razporeditev zaprtih oseb na delo	81
3. 13. 2. Delo mladoletnikov v prevzgojnem domu	82
3. 13. 3. Plačilo za delo zaprtih oseb	82
3. 13. 4. Javni gospodarski zavodi	83
3. 13. 5. Hišna dela	84
3. 13. 6. Varstvo pri delu in požarna varnost	84
3. 13. 7. Nesreče pri delu	84

Republika Slovenija

Uprava za izvrševanje kazenskih sankcij

Letno poročilo 2006

(Dvanajsto redno letno poročilo)

Založila: Uprava RS za izvrševanje kazenskih sankcij

Uredila: Nataša Magister

Tehnični urednik: Rok Dvornik

Tisk in oblikovanje: Laser print grafika d. o. o., Ljubljana

Pri izdelavi letnega poročila so sodelovali:

Aldo Carli

Robert Friškovec

Aleksander Kotnik

Nataša Magister

Jasmin Musić

Slavi Novak

Olga Perhanc

Božidar Peteh

Darinka Požar

Lucija Skok

Tomaž Smole

Antonija Zdešar-Wochl

Melita Zupančič

Letno poročilo je objavljeno na spletnih straneh na naslovu:

http://www.mp.gov.si/si/delovna_podrocja/izvrsevanje_kazenskih_sankcij/

ISSN 1581-6338